

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Фінансовий аналіз майнового потенціалу суб'єкта господарювання»

Студентки 2 курсу, 6м групи
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансова аналітика»

Каїки Аліни Сергіївни

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Барановська Вікторія
Григорівна

Гарант освітньої програми
д.е.н., доцент

Назарова Каріна
Олександрівна

Київ 2018

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра обліку та оподаткування
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Фінансова аналітика»

Затверджую

Зав. кафедри _____

Назарова К.О.

« ____ » _____ 2017_ р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві
Каїці Аліні Сергіївні**

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Фінансовий аналіз майнового потенціалу суб'єкта господарювання»

Затверджена наказом ректора від 2 жовтня 2017 р. № 3038

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 16.11.2018 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи: всебічне вивчення теоретичних та практичних аспектів з фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства для обґрунтування ступеню впливу майнового потенціалу на результати виробничої діяльності ТОВ «Український кардан».

Об'єкт дослідження: процес аналізу майнового потенціалу та його вплив на господарську діяльність ТОВ «Український кардан».

Предмет дослідження: теоретичні, методологічні та практичні засади аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан».

4. Перелік графічного матеріалу: таблиці, схеми, діаграми, первинні документи, звітні документи.

5. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Барановська В.Г.

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЙНОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.

- 1.1 Ідентифікація економічного змісту поняття «майновий потенціал».
- 1.2 Економіко-правовий аналіз та огляд спеціальної літератури з аналізу майнового потенціалу підприємства.
- 1.3 Особливості та передумови формування майнового потенціалу підприємств.
- 1.4 Методичні підходи до оцінки майнового потенціалу.

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ МАЙНОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «УКРАЇНСЬКИЙ КАРДАН».

- 2.1 Фінансово-економічна характеристика діяльності ТОВ «Український кардан».
- 2.2 Загальний аналіз структури та динаміки майна підприємства
- 2.3 Аналіз ліквідності майнового потенціалу ТОВ «Український кардан»
- 2.4 Шляхи покращення стану та ефективності використання майна підприємства.

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ МАЙНОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- 3.1. Принципи і логіка організації аналітичного процесу в управлінні майновим потенціалом підприємства
- 3.2. Загальний аналіз активів суб'єкта господарювання
- 3.3. Аналіз ефективності використання майнового потенціалу суб'єкта господарювання

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи

№ Пор	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Визначення тематики, уточнення плану роботи, оформлення завдання, огляд бібліографічних джерел	20.12.17	
2	Написання першого розділу	22.06.18	
3	Написання другого розділу	03.09.18	
4	Написання третього розділу	08.10.18	
5	Усунення недоліків, внесення доповнень, написання остаточного варіанту роботи та її оформлення, здача роботи на кафедру	01.11.18 та 16.11.18	

8. Дата видачі завдання « ___ » _____ 201__ р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи
В.Г.

Барановська

10. Гарант освітньої програми
К.О.

Назарова

11. Завдання прийняв до виконання, студентка
А.С.

Каїка

12. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Якість та ефективність виконання підприємствами їх функцій в умовах динамічних економічних змін та обмежених ресурсів визначається наявним майновим потенціалом і його відповідністю вимогам господарського середовища. Раціональне використання матеріальних, виробничих ресурсів, пошук нових можливостей, впровадження сучасних досягнень науково-технічного прогресу, своєчасні креативні управлінські рішення є необхідними передумовами забезпечення економічного зростання підприємства. Разом з тим, складна ситуація на вітчизняних підприємствах в період економічної кризи та політичної нестабільності, відсутність необхідного рівня розвитку, що відображається у збільшенні кількості збиткових та

збанкрутілих підприємств, свідчить про недостатньо враховані можливості чи нераціонально використані ресурси, наслідком чого є нереалізований майновий потенціал. Це вказує на необхідність дослідження механізму ефективного управління та відтворення майнового потенціалу для забезпечення стійких позицій підприємства на ринку.

Вивчення спеціальної літератури з обраної теми дозволили автору дійти висновку про недостатній рівень теоретичної розробки даної проблеми, а також дослідження фактичного стану організації та методики аналізу діяльності підприємства дають підстави для висновку щодо необхідності їх подальшого удосконалення. Саме цим і визначається актуальність даного магістерського дослідження.

Важливими напрямками реформування аналізу майнового потенціалу підприємства є використання прогресивних технологій обробки економічної інформації, реалізація системних підходів до побудови обліку, аналізу і контролю в управлінні ресурсами підприємства, застосування сучасних методів організації та забезпечення обліково-аналітичного процесу. Розвиток саме цих напрямів удосконалення організації та методики аналізу майнового потенціалу спробував запропонувати автор для виробничих підприємств.

В роботі розглядаються питання, які стосуються теоретичних основ аналізу майнового потенціалу, інформаційно-методичного забезпечення, досліджуються економічні аспекти управління діяльністю виробничих підприємств.

Економіко-правовий аналіз нормативної бази з питань дослідження дозволив розробити методику аналізу майнового потенціалу відповідно до вимог комп'ютерних інформаційних систем.

Важливе місце в роботі відведено бухгалтерському обліку та внутрішньому контролю як джерелам фактографічної інформації аналізу.

Випускна кваліфікаційна робота виконана на достатньому високому теоретичному рівні із застосуванням сучасних методів обробки економічної інформації, характеризується вирішенням поставлених питань дослідження.

Висновки та пропозиції є достатньо аргументованими, винесені на захист положення відрізняються коректністю.

Випускна кваліфікаційна робота **Каїки А.С.** на тему «Фінансовий аналіз майнового потенціалу суб'єкта господарювання» відповідає вимогам і може бути рекомендована до захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки **Каїки Аліни Сергіївни** може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми
К.О.

Назарова

Завідувач кафедри
К.О.

Назарова

« _____ » _____ 201_ р.

ЗМІСТ

Вступ.....

Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження майнового потенціалу суб'єкта господарювання	11
1.1. Ідентифікація економічного змісту поняття «майновий потенціал»...	11
1.2. Механізм управління та відтворення майнового потенціалу підприємства.....	19
1.3. Критичний аналіз нормативно-правового забезпечення відтворення майнового потенціалу підприємства	28
1.4. Інструменти управління ефективності використання майнового потенціалу підприємства.....	36
Висновки до розділу 1.....	44
Розділ 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання	45
2.1. Характеристика зовнішньої та внутрішньої інформації для фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання.....	45
2.2. Організаційно-інформаційна модель фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання	54
2.3. Удосконалення інформаційного забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання	61
Висновки до розділу 2.....	68
Розділ 3. Методика та організація фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання	70
3.1. Принципи і логіка організації аналітичного процесу в управлінні майновим потенціалом підприємства	70
3.2. Загальний аналіз активів суб'єкта господарювання	78
3.3. Аналіз ефективності використання майнового потенціалу суб'єкта господарювання	88
Висновки до розділу 3.....	92
Висновки.....	94
Список використаних джерел.....	100
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Якість та ефективність виконання підприємствами їх функцій в умовах динамічних економічних змін та обмежених ресурсів визначається наявним майновим потенціалом і його відповідністю вимогам господарського середовища. Рациональне використання матеріальних, виробничих ресурсів, пошук нових можливостей, впровадження сучасних досягнень науково-технічного прогресу, своєчасні креативні управлінські рішення є необхідними передумовами забезпечення економічного зростання підприємства. Разом з тим, складна ситуація на вітчизняних підприємствах в період економічної кризи та політичної нестабільності, відсутність необхідного рівня розвитку, що відображається у збільшенні кількості збиткових та збанкрутілих підприємств, свідчить про недостатньо враховані можливості чи нерационально використані ресурси, наслідком чого є нереалізований майновий потенціал суб'єктів господарювання.

Ефективне управління майновим потенціалом підприємства, своєчасна адаптація до існуючих економічних умов та прогнозування їх динаміки потребують якісного інформаційного забезпечення системи управління підприємством. Інструментом формування відповідного інформаційного забезпечення є фінансовий аналіз майнового потенціалу підприємства.

Дослідженням теорії та практики фінансового аналізу ґрунтовно займалися такі науковці як Н.С. Барабаш, Г.О. Кравченко, Є.В. Мних, Г.В. Митрофанов, Г.В. Савицька, Л.Я. Тринька та інші. Чимало вітчизняних та зарубіжних вчених приділяли увагу питанню визначення сутності, розробки методики оцінки та побудови механізму управління майновим потенціалом підприємства, зокрема, [Ажаман І.А.](#), Барабаш Н.С., Жидков О.І., Мних Є.В., Куник О.В., Отенко І.П., Россоха В.В., Устенко А.О., Федонін О.С. Не зважаючи на значний внесок науковців у розвиток окресленої теми, зазначимо, що постійні зміни в економіці держави, що визначають умови функціонування суб'єктів господарювання, обумовлюють потребу у

проведенні комплексного дослідження теорії, організації та методики фінансового аналізу майнового потенціалу підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних і практичних засад фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства та надання пропозицій щодо їх удосконалення. Для досягнення мети сформульовано такі **завдання**:

- ідентифікувати економічний зміст поняття «майновий потенціал» як об'єкта управління, контролю та аналізу;
- дослідити механізм управління та відтворення майнового потенціалу;
- критично оцінити вітчизняну нормативно-правову базу щодо забезпечення відтворення майнового потенціалу підприємства;
- обґрунтувати теоретичні та прикладні положення інструментів управління ефективністю використання майнового потенціалу;
- розкрити елементи системи інформаційного забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання;
- запропонувати організаційно-інформаційну модель фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання;
- розробити пропозиції щодо удосконалення інформаційного забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу;
- дослідити принципи і логіку організації аналітичного процесу в управлінні майновим потенціалом підприємства;
- розкрити методику загального аналізу активів суб'єкта господарювання;
- провести аналіз ефективності використання майнового потенціалу суб'єкта господарювання

Об'єктом дослідження є процес фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження склали загальнонаукові та специфічні методи пізнання: логічного аналізу (при визначенні проблем і напрямків удосконалення методики і організації фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства), статистичних порівнянь (при визначенні показників господарської діяльності підприємства у динаміці), наукової абстракції, індукції, дедукції (при дослідженні сутності майнового потенціалу підприємства як економічної категорії та об'єкта аналізу), абстрагування (виділення основних загальних характеристик поняття «майновий потенціал»), синтез (узагальнення аналітично виділених ознак та вивчених особливостей майнового потенціалу як об'єкта дослідження), групування (при розподіленні майнового потенціалу (активів) на певні види), метод узагальнення (при написанні висновків та пропозицій з вдосконалення організації і методики аналізу майнового потенціалу).

Інформаційною базою дослідження є закони, кодекси, інші міжнародні та вітчизняні нормативно-правові акти, що регулюють господарську діяльність підприємств, інструкції та методичні рекомендації щодо проведення фінансового аналізу майнового потенціалу підприємств; наукові статті, монографії, матеріали науково-практичних конференцій з теми дослідження, дані Державної служби статистики України. При написанні випускної кваліфікаційної роботи було використано дані установчих, первинних документів, облікових реєстрів та фінансової звітності ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр.

Наукова новизна одержаних результатів. У випускній кваліфікаційній роботі виконано комплексне дослідження організації та методики контролю фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства. Запропоновані наукові положення та висновки, які мають наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

- модель фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, яка базується на визначенні та взаємодії таких обов'язкових елементів як мета, задачі, об'єкти, принципи, способи аналізу, користувачів, технології тощо,

що сприятиме удосконаленню теоретичних основ фінансового аналізу майнового потенціалу, а також забезпечуватиме комплексність та системність його проведення;

- організаційно-інформаційну модель фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, яка включає об'єкти, суб'єкти, методичні прийоми, джерела інформації та інші складові, які формують інформаційне забезпечення аналітичного процесу та сприяють його раціоналізації.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що вони мають прикладний характер і спрямовані на удосконалення організації та методики аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Окремі рекомендації стосуються вдосконалення інформаційного та організаційного забезпечення аналізу, орієнтованого на прийняття управлінських рішень, що особливо актуально в умовах ринкової економіки.

Особистий внесок магістранта. Випускна кваліфікаційна робота є самостійно виконаною науковою роботою, в якій викладено ідеї і положення, запропоновані автором особисто.

Апробація результатів наукового дослідження відбулася шляхом виступу з доповіддю на студентській конференції.

Публікації. Окремі положення випускної кваліфікаційної роботи опубліковано у статті на тему «Механізм управління та відтворення майнового потенціалу підприємства» у Збірнику статей студентів КНТЕУ.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 99 сторінках друкованого тексту. Робота містить 12 таблиць, 23 рисунки та 9 додатків. Список використаних джерел налічує 90 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАЙНОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Ідентифікація економічного змісту поняття «майновий потенціал»

Ефективне функціонування суб'єкта господарювання у сучасних економічних умовах значною мірою визначається його здатністю раціонально використовувати наявні майнові ресурси та існуючі резерви покращення результатів виробничо-господарської діяльності. Це пояснює важливість забезпечення системою менеджменту своєчасного формування, об'єктивної оцінки та використання майнового потенціалу підприємства.

Теоретичною передумовою розробки ефективного механізму управління майновим потенціалом є дослідження та уточнення економічного змісту цього поняття, класифікації та структури майнового потенціалу, його місця у системі економічного потенціалу підприємства.

Теоретико-методичні та організаційно-практичні засади формування та використання майнового потенціалу підприємства досліджували такі українські та зарубіжні економісти, як Л. Абалкін, В. Архангельський, Н. Краснокутська, Н. Барабаш, Г. Кравченко, О. Кузьмін, Є. Мних, Г. Митрофанов, І. Репіна, О. Федонін, Н. Чухрай, Д. Шевченко та інші. Проте, слід зазначити, що позиції науковців щодо визначення сутності, структури та взаємозв'язків майнового потенціалу з іншими видами сукупного потенціалу підприємства не завжди співпадають. Це пояснює потребу та актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Для встановлення економічної сутності майнового потенціалу підприємства, на нашу думку, спочатку потрібно розглянути визначення потенціалу як основної складової терміну, а потім перейти до аналізу поняття «майновий потенціал» підприємства.

Відповідно до словникових визначень, поняття «потенціал» походить від латинського «potential» (у перекладі – міцність, сила). З часом, значення цього терміну розширилося до більш узагальненого трактування як наявних можливостей, засобів, ресурсів, які можуть бути використані для досягнення певної мети [23].

У «Великому тлумачному словнику української мови» потенціал розглядається як сукупність усіх наявних засобів, можливостей, продуктивних сил, які можуть бути використані у певній сфері, галузі, ділянці; запас чого-небудь, резерв; приховані здатності, сили якої-небудь діяльності, що можуть виявлятися за певних умов [10].

В «Економічній енциклопедії» зазначається, що потенціал – це наявні в економічного суб'єкта ресурси, їхня оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення поставленої мети [22].

Визначаючи поняття потенціалу, учений [Ажаман І.А.](#) зазначає, що «потенціал для досягнення цілей організації в майбутньому є одним з кінцевих продуктів стратегічного управління». Стосовно підприємства цей потенціал полягає з боку «входу» – у фінансових, сировинних і людських ресурсах, інформації; а з боку «виходу» – виробленої продукції і послуг, випробуваних з точки зору потенційної прибутковості; з набору правил соціальної поведінки, дотримання яких дозволяє організації досягати визначених цілей [48, с. 11].

О.С. Федонін, І.М. Рєпіна, О.І. Олексюк вважають, що основний зміст поняття «потенціал підприємства» полягає в інтегральному відображенні (оцінці) поточних і майбутніх можливостей економічної системи трансформувати вхідні ресурси за допомогою притаманних їй персоналу підприємницьких здібностей в економічні блага, максимально задовольняючи в такий спосіб корпоративні та суспільні інтереси [82, с. 39].

У праці В.В. Россохи потенціал підприємства – це сукупність наявних у економічного суб'єкта ресурсів і можливостей, що можна використати для досягнення поставленої мети. Можливості підприємства розкриваються через ресурси, їхню оптимальну структуру й уміння раціонально використовувати територіальні особливості, природні умови, традиції, які склалися у виробничих відносинах, безпосередньо впливають на результативні показники виробничої діяльності й у сукупності визначають виробничу і комерційну спроможність суб'єкта господарювання [66, с. 56].

На думку інших вчених, потенціал підприємства є реальною або ймовірною здатністю виконувати цілеспрямовану роботу [3, с. 112]. Зокрема, зазначається, що для цілей аналізу потенціал підприємства доцільно поділяти на чотири види (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Види потенціалу підприємства

№ з.п.	Вид потенціалу	Характеристика
1	базовий	забезпечує підприємству можливість досягти основних комерційних цілей, створити економічні цінності й одержати прибутки; пов'язаний з конкурентними перевагами підприємства
2	прихований	активи, що не є перевагою на сучасному етапі, але в перспективі можуть трансформуватись у базові кошти: кадровий потенціал, накопичений досвід роботи в певній сфері бізнесу
3	збитковий потенціал	характеризується нераціональними структурою управління, виробничим процесом, технологією, що зумовлює неефективне використання ресурсів
4	пересічний потенціал	наявність у підприємства активів, що забезпечують ефективне використання інших потенціалів

Як бачимо, основною характерною рисою поняття «потенціал» є нереалізована можливість. Можливості полягають в змозі здійснити певну дію або послідовність дій. Втілення можливостей відбувається через створення підприємством цінностей, які є універсальною характеристикою виконання основних поставлених завдань. Цінності, які створюються, конкретизуються у результатах, а саме у набутих підприємством вигодах. Однак потенціал характеризується і наявними ресурсами, а не тільки можливостями їх системи. Потенціал - це багатозначний термін, який може вживатись в багатьох галузях знань (зокрема економіки) та на різних рівнях (держави, підприємства, окремої людини).

Спираючись на представлені вище визначення поняття «потенціалу», а також його види, можемо узагальнити, що під цим терміном слід розуміти сукупність можливостей підприємства використовувати та залучати ресурси (матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні тощо) для виробництва продукції, продажу товарів чи надання послуг з метою забезпечення його функціонування та розвитку, досягнення поточних і стратегічних цілей

діяльності на ринку.

Для окреслення економічної сутності саме майнового потенціалу підприємства необхідно розглянути економічний зміст поняття «майно підприємства». В економічній літературі, а також у законодавстві України існують певні розбіжності у трактуванні сутності поняття майна.

У Великому тлумачному словнику української мови зазначено, що майно – це речі, які комусь належать на правах власності [10]. Під річчю розуміють предмети матеріального світу, що спричиняють виникнення цивільних прав та обов'язків.

Господарський кодекс України визначає, що майном як особливим об'єктом є окрема річ, сукупність речей, майнові права і обов'язки [15].

У Законі України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III від 12.07.2001 р. регламентовано, що майном, яке може оцінюватися вважаються об'єкти в матеріальній формі, у тому числі: земельні ділянки, будівлі та споруди (включаючи їх невід'ємні частини), машини, обладнання, транспортні засоби тощо; паї, цінні папери, нематеріальні активи, зокрема об'єкти права нематеріальної власності; цілісні майнові комплекси всіх форм власності [61].

У Господарському кодексі України зазначено, що майно – це сукупність речей та інших цінностей, що мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів [15].

Узагальнивши вищесказане, можна зробити висновок, що у законодавстві України існує два підходи до трактування поняття «майно підприємства». Згідно з ширшим підходом до складу майна підприємства відносять його активи, відображені у балансі. Відтак, до складу майна підприємства належать основні засоби підприємства, нематеріальні активи, незавершене будівництво, запаси, цінні папери, грошові кошти, дебіторська заборгованість. Вужчий підхід передбачає включення до складу майна підприємства довгострокових активів і запасів підприємства чи тільки обсягів його довгострокових активів. Таким

чином, майно підприємства характеризується не лише сукупністю матеріальних цінностей, якими володіє це підприємство, але і його майновими правами та зобов'язаннями інших суб'єктів господарювання.

Майновий потенціал підприємства характеризується не тільки обсягами, структурою та станом його майна, а й можливостями щодо покращення його використання та оптимізації структури майна відповідно до завдань розвитку підприємства і зміни умов оточуючого підприємницького середовища. Можливості використання майнових цінностей підприємства та здатність до їх мобілізації залежать від впливу внутрішніх і зовнішніх щодо підприємства чинників, зокрема від обсягу майнових цінностей підприємства, рівня зношення основних засобів, значення фінансових результатів його діяльності, рівня використання потужностей, знань, умінь та навичок, досвіду та компетентності персоналу, а також від розвитку системи кредитування господарської діяльності підприємства та фондового ринку.

Майновий потенціал підприємства характеризує можливості ефективно використовувати майно, що перебуває у користуванні підприємства, та при необхідності здійснювати його мобілізацію в процесі виробничо-господарської діяльності з метою забезпечення сталого функціонування [66].

На основі проведеного дослідження сутності понять «потенціал підприємства» та «майно підприємства» пропонуємо визначати *майновий потенціал* як сукупність можливостей підприємства ефективно використовувати майно, що перебуває у його власності чи користуванні, мобілізувати майнові ресурси для забезпечення процесу виробництва продукції, продажу товарів чи надання послуг з метою забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства, досягнення цілей діяльності.

Одним із недостатньо досліджених питань у контексті даного дослідження є визначення структури майнового потенціалу. У фахових джерелах немає однозначного підходу до визначення структури майнового потенціалу підприємства у структурі сукупного потенціалу підприємства. Більшість дослідників виділяють типи сукупного потенціалу підприємства за об'єктно-суб'єктними та ресурсно-функціональними складовими.

При окресленні структури сукупного потенціалу підприємства за першим підходом виділяють його об'єктні та суб'єктні складові [69].

До об'єктних складових сукупного потенціалу належать типи потенціалу, що характеризуються тісним взаємозв'язком з матеріальними об'єктами, які використовуються та відтворюються в процесі здійснення господарської діяльності.

Об'єктними складовими сукупного потенціалу підприємства є потенціал засобів виробництва, потенціал виробничо-технічного персоналу, фінансовий потенціал та інноваційний потенціал.

Суб'єктні складові потенціалу пов'язані із знаннями, вміннями і навичками управлінського персоналу підприємства, які створюють можливості поєднання та раціонального використання об'єктних складових. До них відносять: науково-технічний потенціал, управлінський потенціал, маркетинговий потенціал та потенціал організаційної структури управління

За другим підходом використовують ресурсну, функціональну та змішану структуру потенціалу підприємства [69].

Найпоширенішою є ресурсна структура потенціалу підприємства, в межах якої виділяють типи потенціалу відповідно до типів ресурсів підприємства. За ресурсної структури потенціалу різні дослідники виділяють різну кількість складових, основними з яких є засоби праці, предмети праці, робоча сила та природні ресурси [69].

Окреслений підхід дає змогу окреслити ресурсну складову потенціалу, проте не бере до уваги можливості підприємства, знання, уміння, навички та досвід персоналу тощо.

Згідно з функціональною структурою потенціалу, виділяють різну кількість складових за видами діяльності підприємства. У межах цього підходу виділяють, зокрема, такі типи потенціалу, як виробничий, маркетинговий, техніко-технологічний, управлінський та інші [71]. Такий підхід дає змогу розмежувати функціональні сфери діяльності підприємства, проте упускає ресурсну складову потенціалу. Змішаний підхід ґрунтується на поділі структури потенціалу підприємства за декількома критеріями. Найпоширенішим є поєднання ресурсної та функціональної структури потенціалу підприємства.

Змішаний підхід поєднує найбільш суттєві елементи потенціалу, що пов'язані з його функціонуванням [71].

Проведене дослідження щодо визначення структури потенціалу підприємства дає змогу визначити основні типи сукупного потенціалу підприємства та місце в ньому майнового потенціалу (рис. 1.1).

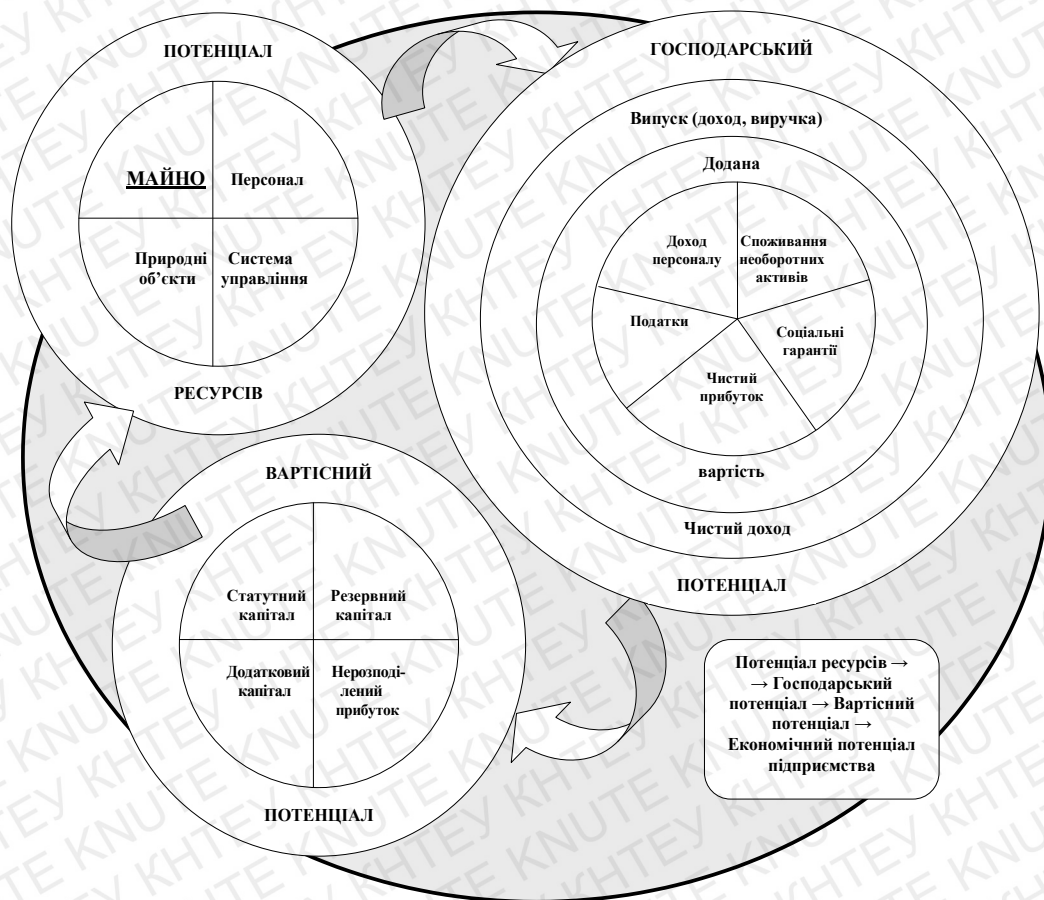

Рис. 1.1. Місце майнового потенціалу у структурі економічного потенціалу підприємства [71]

Вважаємо, що майновий потенціал суб'єкта господарювання чинить прямий вплив на використання інших потенціалів підприємства: управлінського, виробничого, кадрового (трудоного), інвестиційного тощо. Між ними можна спостерігати і зворотній зв'язок. Реалізація майнового потенціалу у системній взаємозалежності з іншими потенціалами забезпечує формуванні соціально-економічного ефекту від діяльності підприємства.

Погоджуємося з позицією автора праці [78], яка стверджує, що майновий потенціал є одним із елементів системи економічного потенціалу підприємства. Вчена вважає, що майновий потенціал своєю сукупністю елементів безпосередньо впливає на господарський і вартісний потенціали: зі

зростанням майнового потенціалу відбувається збільшення обсягів об'єктів господарювання та, відповідно, ринкової вартості підприємства [78].

Склад майнового потенціалу визначається об'єктами, які входять до його складу. Деякі науковці в процесі аналізу майнового потенціалу роблять першочерговий акцент саме на оборотних активах підприємства. Це пояснюється тим, що оборотні активи, вагомою складовою яких є основні засоби, безпосередньо використовуються у діяльності суб'єкта господарювання, формуючи тим самим його виробничу потужність. Оборотні активи також можуть виступати об'єктом оренди, передаватися іншим суб'єктам господарювання через фінансові інвестиції, впливаючи на нарощення капіталу підприємства. Оборотною складовою майнового потенціалу підприємства є також його оборотні активи. Адже, оборотні активи забезпечують реалізацію неперервного технологічного процесу виробництва чи іншої господарської діяльності, впливають на формування платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Отже, дослідивши сутність майнового потенціалу, під цим поняттям було запропоновано вважати сукупність можливостей підприємства ефективно використовувати майно, що перебуває у його власності чи користуванні, мобілізувати майнові ресурси для забезпечення процесу виробництва продукції, продажу товарів чи надання послуг з метою забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства, досягнення цілей діяльності. Це дозволило визначити його місце в системі економічного потенціалу підприємства та сприятиме вдосконаленню понятійного апарату.

1.2. Механізм управління та відтворення майнового потенціалу підприємства

Виділяючи поняття «економічного» потенціалу в окремий об'єкт управління, який має певну структуру, який можна аналізувати та оцінювати, слід усвідомлювати, що це потребує дослідження особливостей механізму управління майновим потенціалом.

Розроблення механізму управління та відтворення майнового

потенціалу потребує, передусім, врахування системного підходу. Крім того, необхідно враховувати те, що зростання майнового потенціалу відбувається в умовах обмеження майнових ресурсів.

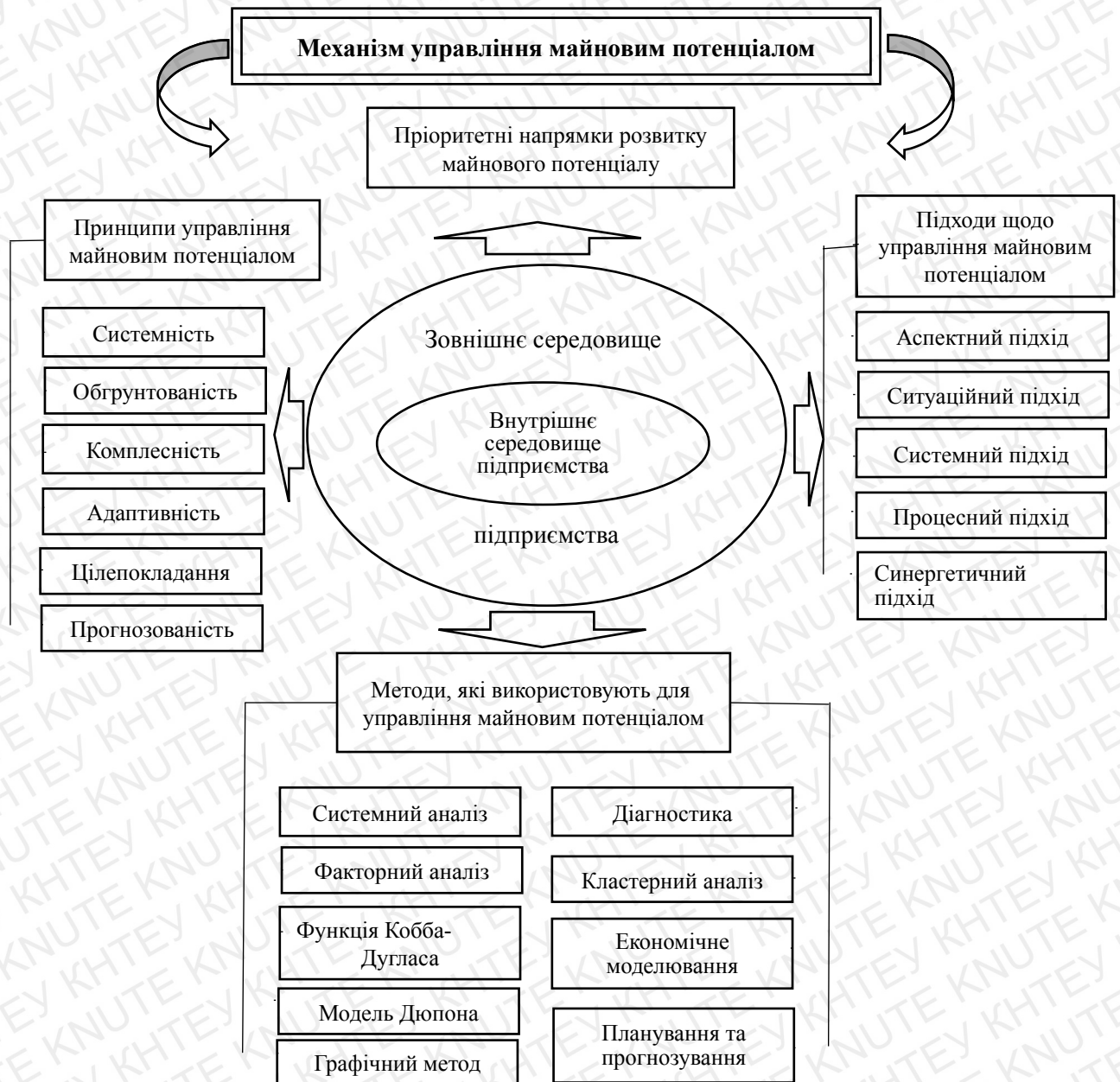
У Великому тлумачному словнику сучасної української мови поняття «механізм управління» трактують як сукупність способів, методів, прийомів здійснення чого-небудь [10].

На нашу думку, механізм управління та відтворення майнового потенціалу можливо представити як сукупність визначених принципів, підходів, методів щодо формування та використання даного потенціалу, а також пріоритетних напрямків його розвитку (рис. 1.2).

Розглянемо детальніше елементи, які, на нашу думку, формують механізм управління та відтворення майнового потенціалу підприємства. В основу представленого на рис. 1 механізму було покладено загальновідомі принципи, підходи, методи управління, адаптувавши їх зміст до системи управління саме майновим потенціалом.

Вихідним положенням будь-якої наукової системи, теорії чи ідеологічного напрямку є принципи. Принцип – особливість, покладена в основу створення або правило, якого необхідно дотримуватися при здійсненні якогось процесу.

До основних принципів механізму управління майновим потенціалом підприємства пропонуємо відносити принципи системності, обґрунтованості, комплексності, адаптивності, цілепокладання та прогнозованості.

Рис. 1.2. Блок-схема механізму управління та відтворення майнового потенціалу підприємства [авторська розробка]

Системність є принципом, який визначає процес формування складових майнового потенціалу як єдиної системи взаємопов'язаних елементів з метою забезпечення їх збалансованої та узгодженої взаємодії. Дотримання системності у розробці стратегії і тактики залучення джерел фінансування активів, а також в реалізації запланованих заходів через дослідження системи взаємопов'язаних та взаємоузгоджених показників, наприклад співвідношення необоротних та оборотних активів, основних

засобів та оборотних активів, власного капіталу та зобов'язань, дебіторської та кредиторської заборгованості, доходів та витрат є дуже важливим.

Дотримання принципу обґрунтованості забезпечує формування майнового потенціалу на реалістичних показниках економічного і соціального розвитку підприємства, а також розрахунках доходів і витрат діяльності, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил. Основними такими показниками є: загальна вартість активів підприємства, обсяги основних засобів, оборотних активів, дебіторської заборгованості, готової продукції і товарів, власні та залучені фінансові ресурси, власні оборотні активи, чисті доходи, чистий прибуток (збиток), чиста прибутковість доходів, рентабельність, рівень використання ресурсів на 1 грн. чистого доходу, операційні витрати, рівень зобов'язань на 1 грн. власного капіталу, загальна платоспроможність, рівень придатності основних засобів, продуктивність праці тощо. Крім цього, сутність даного принципу полягає в тому, що методи, форми й засоби управління майном мають бути науково обґрунтовані та перевірені на практиці, що передбачає безперервний збір, обробку й аналіз науково-технічної, економічної, правової та інших видів інформації.

Комплексність як принцип припускає наявність повного набору всіх функцій управління майном – планування, контролю, регулювання, обліку, організації, координування, контролю.

Цілепокладання означає те, що при будь-яких господарських операціях щодо управління майном необхідно орієнтуватися на те, що сприятиме це досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства [13].

Прогнозування передбачає розробку прогнозу стану, розвитку та результату ефективного використання майнового потенціалу підприємства на основі наявної інформаційної бази з метою передбачення напрямів, характеру та особливостей розвитку підприємства в майбутньому. в цілях підвищення ефективності управління майновим потенціалом, а також зниження рівня витрат і позапланових втрат керівництво підприємства

повинно постійно проваджувати заходи для прогнозування виникнення певних ризиків. Прогнозування дозволяє наперед підготуватися до можливих негативних явищ і створити необхідні передумови для їх локалізації або нейтралізації.

В системі управління майновим потенціалом важливе місце посідають підходи щодо її побудови та функціонування. Підхід – сукупність способів, прийомів розгляду чого-небудь, впливу на кого-, що-небудь, ставлення до кого-, чого-небудь [13].

До базових підходів, на основі яких діє механізм управління майновим потенціалом підприємств можна віднести:

- аспектний – передбачає управління майновим потенціалом як комплексним процесом, що направлений на розвиток основних його структурних елементів та функціональних сфер;

- ситуаційний – формує певне припущення, яке має вплив на стан та розвиток майнового потенціалу. На основі такої гіпотези можливо краще визначити, які саме фактори будуть сприяти розвитку майнового потенціалу, а які, навпаки, будуть лише його стримувати в майбутньому;

- системний – один із спеціальних способів наукового пізнання, за яким досліджуваний об'єкт можливо розчленувати на елементи, які будуть розглянуті як взаємопов'язана система. Управління майновим потенціалом з точки зору даного підходу дає можливість визначити основні елементи системи та встановити стійкі, а також змінні взаємозв'язки між ними з метою виявлення факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовища. Системний підхід припускає створення системи показників, методів, моделей, які відповідали б змісту кожного елементу потенціалу і одночасно дозволяли б побудувати цілісну картину розвитку майнового потенціалу;

- процесний – розглядає управління майновим потенціалом як мережу взаємодіючих процесів, що протікають в структурі потенціалу і реалізують мету його існування та розвитку.

Майно підприємства повинне забезпечувати процес придбання ресурсів, перетворення їх в готову продукцію та, відповідно, її реалізацію. Дане твердження є наслідком того, що процес – це логічна послідовність дій, тривала в часі, що призводить до послідовної зміни проміжних станів системи, у якій цей процес протікає, і перетворює початкові (вхідні) ресурси в кінцеві (вихідні) [14];

– синергетичний – полягає в дослідженні процесів самоорганізації та становлення нових упорядкованих структур потенціалу.

Предметом синергетики є механізми спонтанного формування і збереження складних систем, зокрема тих, які перебувають у стані стійкої нерівноваги із зовнішнім середовищем. У сферу його вивчення потрапляють нелінійні ефекти еволюції систем будь-якого типу, кризи і біфуркації – нестійкої фази існування, які передбачають множинність сценаріїв подальшого розвитку [14].

Синергетичний підхід передбачає ймовірне бачення світу, базується на дослідженні нелінійних систем. Образ майнового потенціалу постає як сукупність нелінійних процесів. Ідея нелінійності включає багатоваріантність, альтернативність шляхів еволюції та її незворотність. За допомогою синергетичного підходу вивчають дисипативні (нестійкі, слабоорганізовані) складні системи. Синергетичний підхід демонструє, яким чином хаос може розглядатися як конструктивний механізм еволюції, як з хаосу власними силами може розвиватися нова форма потенціалу.

У відповідності до вищесказаного, синергетичне управління майновим потенціалом має обов'язково будуватися на основі дотримання співвідношення з трудовими, фінансовими, інформаційними та іншими ресурсами.

Дослідження показали, що будь-яка система управління не буде ефективною без використання методів її моніторингу та оцінки. Метод – спосіб пізнання явищ природи та суспільного життя; прийом або система прийомів, що застосовуються в якій-небудь галузі діяльності [19, с. 112].

Основними методами, які є ефективними при управлінні майновим потенціалом підприємства є системний аналіз, діагностика, факторний аналіз, кластерний аналіз, функція Кобба-Дугласа, Модель Дюпона, моделювання, планування та прогнозування.

За допомогою системного аналізу забезпечується можливість вивчити майновий потенціал в сукупності елементів, що його утворюють як систему. З наукової точки зору він передбачає оцінку поведінки об'єкта як системи з усіма факторами, які впливають на його функціонування. Цей метод можливо широко застосовувати в дослідженнях при комплексному вивченні майнового та сукупного потенціалів, визначенні пропорцій розвитку.

Основною метою діагностики майна підприємства є формування узагальнюючого висновку стосовно його поточного та перспективного стану, доцільності та необхідності здійснення корегування основних параметрів функціонування в цілому та в розрізі окремих підсистем. Діагностикою управління майновим потенціалом називають виявлення невідповідності між фактичним та цільовим (нормативним) його станом, між внутрішнім та зовнішнім оточенням, між окремими підсистемами, а також аналіз розмірів відхилень та їх впливу на процес функціонування та розвитку потенціалу.

Факторний аналіз виявляє вплив окремих факторів (причин) на майновий потенціал підприємства за допомогою детермінованих або стохастичних прийомів дослідження. Факторний аналіз може бути як прямим (аналіз), так і зворотнім (синтез). Відзначимо, що він використовується для дослідження зв'язку між змінними з метою зменшення кількості чинників впливу до найбільш суттєвих, тобто на його основі можливо визначити основні структурні елементи, якими доцільно систематично управляти, а також фактори, які мають на потенціал безпосередній вплив [19, с. 119].

Кластерний аналіз дозволяє поєднати майнові потенціали суб'єктів господарювання або в групи, або в так звані кластери таким чином, щоб відмінності між об'єктами, що утворюють один кластер, були б меншими

порівняно з іншими кластерами з метою їх дослідження та, відповідно, забезпечення сталого розвитку в майбутньому [19, с. 67].

Функція Кобба-Дугласа безпосередньо пов'язана з економічною категорією “виробнича функція” та відображає залежність обсягу виробництва підприємства від утворюючих його праці та капіталу. Використовуючи дану функцію для управління майновим потенціалом можливо визначити трудові та фінансові ресурси, які використовуються або в яких є потреба для подальшого розвитку майнового потенціалу.

Модель Дюпона (система фінансового аналізу DuPont) досліджує спроможність підприємства ефективно генерувати прибуток, реінвестувати його, нарощувати обороти. Розщеплення ключових показників на чинники, що їх складають, дозволяє визначити і надати порівняльну характеристику основних причин, які впливають на зміну того чи іншого показника і визначити темпи економічного зростання підприємства. Модель ефективного управління підприємством і, відповідно, його майновим потенціалом, передбачає розщеплення рентабельності капіталу на добуток рентабельності активів і фінансового важелю, причому кожний із чинників є самостійним змістовим фінансовим показником. В моделі DuPont використовуються такі ключові коефіцієнти, як рентабельність продажу, оборотність активів, рентабельність активів, власного капіталу, фінансовий важель [82, с. 14].

Моделювання – конструювання моделі на основі попереднього вивчення об'єкта, визначення його найбільш суттєвих характеристик, експериментальний і теоретичний аналіз створеної моделі, а також необхідне коригування на підставі одержаної інформації. Моделювання майнового потенціалу як об'єкта дослідження передбачає розробку певних економіко-математичних моделей для найбільш повного і достовірного відображення процесу формування, використання та розвитку як потенціалу в цілому, так і окремих його структурних елементів [82, с. 15].

Планування – передбачає розробку комплексу заходів, які визначають послідовність досягнення конкретних цілей з урахуванням можливостей

найефективнішого використання ресурсів підприємства. Планування – це цілеспрямована діяльність із забезпечення пропорційного й динамічного розвитку майнового потенціалу, визначення основних його параметрів в майбутньому періоді та досягнення їх з найменшими витратами; це проектування бажаного майбутнього та розробка ефективних шляхів його досягнення з урахуванням сьогоденних умов і можливостей. Прогнозування – ґрунтується на вивченні закономірностей розвитку майнового потенціалу, виявляє найбільш ймовірні та альтернативні шляхи його розвитку і створює базу для вибору та обґрунтування політики підприємства в цій сфері на перспективу. Предметом прогнозування є якісні та кількісні зміни, які відбуваються в управлінні майновим потенціалом під впливом сукупних або окремих факторів у межах періоду, що прогнозується [82, с. 19].

Графічний метод є методом умовних зображень статистичних даних за допомогою фігур, ліній, крапок і різноманітних символічних образів. Правильно побудовані графіки є наглядними, приваблюють до себе увагу, є виразними і запам'ятовуються. Графічний метод широко використовується для поточного контролю за ходом виконання плану формування та використання майна. Відзначимо, що з метою формування збалансованого, здатного до самозростання майнового потенціалу підприємства необхідно здійснювати постійний пошук, відбір і опрацювання найбільш привабливих ідей розвитку підприємства, як по окремих напрямках його діяльності, так і в цілому з урахуванням потреб конкретних груп споживачів, інтереси яких тісно переплітаються з інтересами самого підприємства [83].

Наслідком реалізації принципів, підходів щодо формування системи управління майновим потенціалом, а також методів визначення ефективності її функціонування є обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку майнового потенціалу підприємства. Послідовна реалізація пріоритетів розвитку майна підприємства з обов'язковим врахуванням інтересів сторін обіцяє у багатьох випадках значний економічний ефект. У процесі формування пріоритетів в управлінні розвитком майнового потенціалу

підприємств важливо враховувати інтереси як держави, громадських організацій, так і підприємців з метою вироблення взаємоприйнятної політики у сфері обміну результатами праці і їхнього розподілу.

Пріоритетні напрямки, виходячи з дослідження стану та динаміки розвитку майнового потенціалу, нами зазначено нижче.

Орієнтація діяльності підприємства на існуючі ринки та продукцію. Цей напрям можливо ще назвати методом економії витрат. Підприємство обирає ринок продукції, який продовжує розвиватись або ще не є наповненим. Суб'єкт господарювання намагається розширити збут своїх товарів на традиційних ринках за рахунок цінової конкуренції, інтенсивної реклами активнішого просування товарів та інших маркетингових зусиль.

Товарна експансія – полягає в удосконаленні існуючих товарів і розробці нових для ринків з орієнтацією на стабільного споживача.

Розвиток ринку – передбачає розширення його обсягів за рахунок проникнення на нові географічні території, у тому числі за кордон; завоювання нових сегментів ринку, де існує незадоволений попит.

Диверсифікація – застосовується з метою надійного уникнення залежності підприємства від одного контрагента чи одного асортиментного набору продукції, та якщо підприємство залишає стагнуючі ринки [83].

До напрямків стратегічного розвитку механізму управління потенціалом також відносять формування поліпшення інвестиційно-інноваційного розвитку майнового потенціалу суб'єктів господарювання та ефективне державне регулювання в сфері управління майном підприємства.

Перелічені варіанти не діють одноосібно на систему управління майновим потенціалом, тільки в комбінації та в певній послідовності, залежно від конкретної ситуації, вони приносять розвитку майна підприємства. Формування пріоритетів розвитку майнового потенціалу підприємства базується на вивченні можливостей здійснення тих чи інших змін за умов впливу як внутрішніх, так і зовнішніх (інституційних) чинників. Це дозволяє створити в цілому сприятливе середовище для розвитку підприємства.

1.3. Критичний аналіз нормативно-правового забезпечення відтворення майнового потенціалу підприємства

Господарські операції, пов'язані з процесами відтворення майнового потенціалу підприємства, регулюються значною кількістю нормативно-правових актів, систематизація і критичний аналіз положень яких є необхідним з огляду на те, що завдання аналізу майнового потенціалу можуть охоплювати питання оцінки відповідності вимогам законодавства. Актуальність аналізу нормативно-правового регулювання відтворення майнового потенціалу обумовлюється також тим, що об'єкти, які формують майновий потенціал, водночас є об'єктами бухгалтерського обліку, що формує тісний зв'язок з законодавчим регулюванням правил визнання та оцінки активів підприємства.

Для забезпечення обґрунтованості підходів до вирішення завдань фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, раціонального управління ним, вважаємо за потрібне здійснити огляд думок вчених щодо законодавчого регулювання обліку та, відповідно, фінансового аналізу, який базується на використанні облікових даних.

Цуканов О.Ю., Гончар В.А. класифікують нормативно-правове забезпечення обліку за групами, за обов'язковістю виконання, за місцем і роллю в регулюванні бухгалтерського обліку, фінансової звітності, економічного контролю, за видами, за рівнями [19]. Зокрема, за рівнями вчені виділяють міжнародні або континентальні, загальнодержавні (національні), галузеві (відомчі), регіональні (обласні, районні), а також внутрішньогосподарські (внутрішньофірмові) нормативно-правові акти.

Подібний підхід пропонує Бутинець Ф.Ф., виділяючи у межах п'яти рівнів регулювання обліку такі нормативно-правові документи: 1) Конституція України, Кодекси і Закони України; 2) Укази й розпорядження Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України; 3) Положення (стандарти) бухгалтерського обліку; 4) нормативно-правові акти та методичні

рекомендації Міністерства фінансів України; 5) локальні документи (накази, розпорядження) щодо здійснення обліку на конкретному підприємстві [19].

Такі автори, як Саракун І.М. та Должанський А.М. висвітлюють модель п'ятирівневої системи правового регулювання обліку: 1. міжнародні правові норми; 2. державні правові норми; 3. національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку; 4. нормативно-правові акти міністерств, відомств; 5. централізовані нормативні документи [30].

Дещо інакшої позиції дотримується Дутчак І.Б., який виділяє чотири рівні правового регулювання обліку: 1. документи, що встановлюють правила ведення обліку, складання і подання звітності юридичними особами; 2. план рахунків бухгалтерського обліку і національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку, що регулюють правила ведення обліку господарських операцій, складання та подання звітності; 3. нормативні акти і методичні вказівки (інструкції, листи,) з питань здійснення обліку, що розробляються Міністерством фінансів України та іншими органами; 4. робочі документи, що формулюють облікову політику: форми управлінської звітності, графік документообороту, реєстри, робочий план рахунків [30].

Загалом погоджуючись з даним автором, вважаємо, що стосовно виділення першого рівня нормативно-правового регулювання можна посперечатися, адже, документи, зазначені у межах другого-третього рівнів власне і встановлюють правила ведення обліку, складання і подання звітності юридичними особами.

Поділяємо думку Лисенка А.М., що у контексті дослідження обліку і аудиту загальновиробничих витрат, пропонує розглядати п'ять рівнів нормативно-правового регулювання: 1. міжнародні нормативно-правові норми; 2. державні вихідні правові норми нормативно-правові акти, які приймаються державними центральними органами виконавчої влади спеціальної компетенції. 3. методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку. 4. робочі документи, що регулюють організацію обліку, які приймаються на рівні підприємства.

Не зважаючи на те, що об'єктом нашого дослідження є не витрати, а майновий потенціал, візьмемо за основу підхід, запропонований Лисенком А.М. та на основі узагальнення та аналізу поглядів інших авторів схематично представимо нормативно-правове забезпечення обліку та фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства (рис. 1.3).

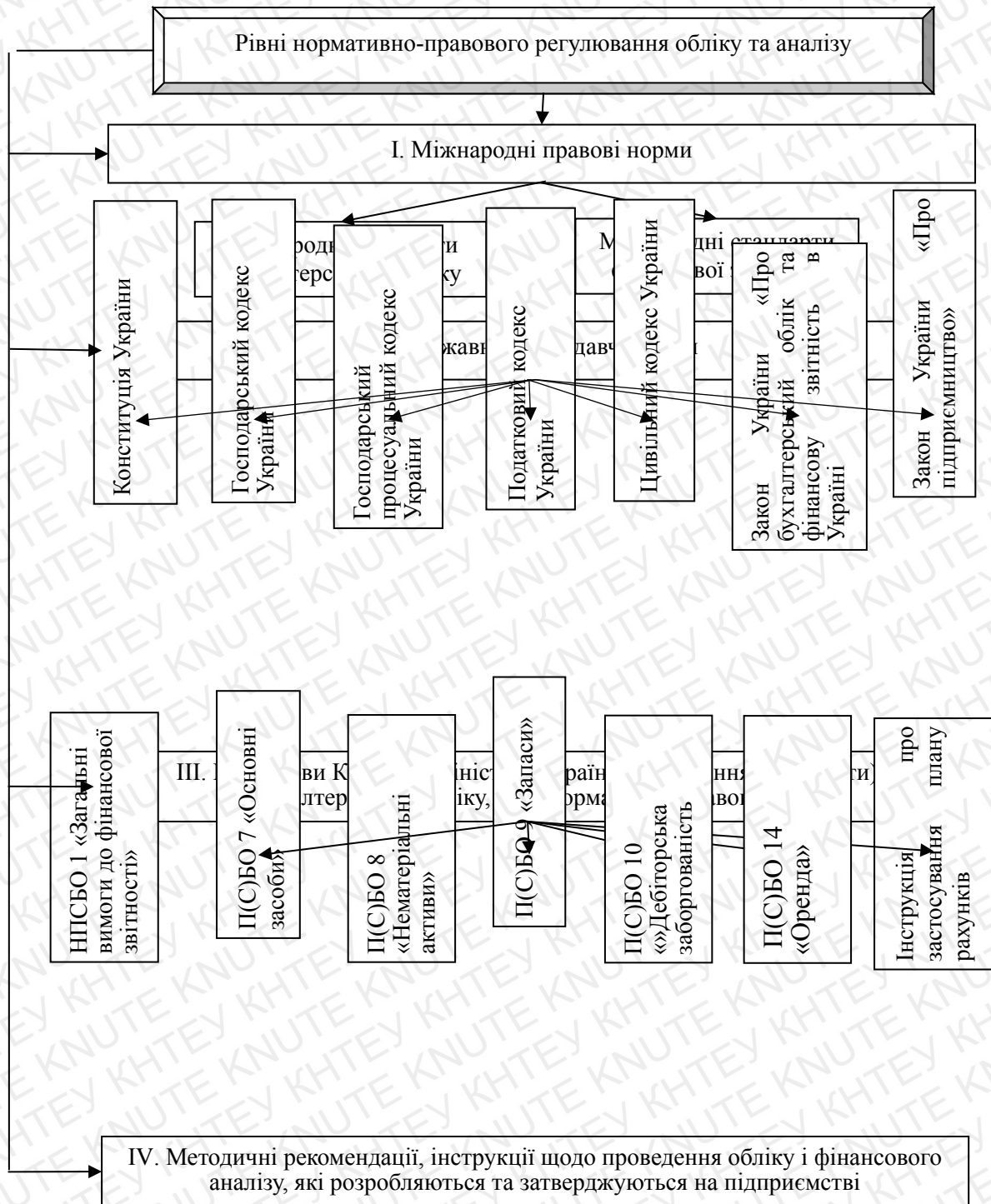

Рис. 1.3. Рівні нормативно-правового регулювання обліку та фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства [авторська розробка]

На рис. 1.3 нами запропоновано основні аспекти правового регулювання обліку та фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства. Вважаємо, що більш детальний аналіз слід здійснювати у розрізі нормативного регулювання господарської діяльності підприємства та законодавчої бази обліку і аналізу.

Здійснення фінансового аналізу майнового потенціалу потребує ретельного дослідження особливостей господарської діяльності підприємства, виду економічної діяльності, врахування форми власності, адже, такі аспекти суттєво впливають на здатність підприємства накопичувати та реалізовувати майновий потенціал. Так, наприклад, процедура оновлення матеріальної бази (необоротних активів) для підприємства приватної форми власності за наявних фінансових можливостей є значно простішою, ніж для бюджетної установи. Тому, для проведення аналізу майнового потенціалу необхідно володіти знаннями не лише щодо обліку активів, але й щодо законодавчих основ діяльності підприємства, на матеріалах якого виконується дослідження.

ТОВ «Український кардан» є підприємством, заснованим на приватній формі власності. Метою діяльності підприємства є одержання прибутку від фінансово-господарської діяльності та забезпечення ефективного функціонування шляхом здійснення виробничої, комерційної, посередницької та інших видів діяльності відповідно до Статуту.

Основним видом діяльності ТОВ «Український кардан» є виготовлення комплектуючих виробів і запасних частин до автомобілів, мотоциклів, автобусів (тощо), агрегатів і вузлів для транспортних засобів, машин та механізмів.

Зміст виробничо-господарської діяльності ТОВ «Український кардан» полягає у розробці, освоєнні, виробництві та продажу карданних валів, комплектуючих виробів, вузлів, агрегатів, машин, устаткування, іншої продукції виробничо-технічного призначення. Також підприємство займається виконанням завдань державного замовлення для забезпечення

потреб держави в продукції виробничо-технічного, військового та сільськогосподарського призначення. Таким чином, ТОВ «Український кардан» входить до машинобудівної галузі України.

З огляду на вид економічної діяльності підприємства, існує значний комплекс законодавчих актів, які регулюють його діяльність та прямо чи опосередковано впливають на його майновий потенціал (табл. 1. 2).

Таблиця 1. 2

Нормативно-правові акти України, які регулюють господарську діяльність та облік майнового потенціалу ТОВ «Український кардан»

№	Назва документа	Зміст
1	2	3
1	Конституція України	Регулює питання господарської діяльності у статтях про власність, підприємництво, визначається компетенція органів державної влади та інших інституцій.
2	Господарський кодекс України	Визначає основні засади господарювання в Україні і регулює відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.
3	Податковий Кодекс України	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.
4	Цивільний кодекс України	Регулює особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, волевиявленні, майновій самостійності учасників.
5	Закон України «Про підприємництво»	Визначає загальні правові, економічні та соціальні засади здійснення підприємницької діяльності громадянами та юридичними особами на території України, встановлює гарантії свободи підприємництва та його державної підтримки.
6	Закон України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу»	Визначає основні напрями державної політики пріоритетного розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу, створює сприятливі економічні умови для виконання програм виробництва технологічних комплексів машин і обладнання. Регулює здійснення заходів, спрямованих на зростання майнового потенціалу підприємств, збільшення обсягів реалізації техніки і обладнання для агропромислового комплексу в Україні та за її межами.

Закінчення табл. 1.2

1	2	3
7	Закон України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій»	Визначає основні напрями розвитку високих наукоємних технологій, спрямованих на запровадження моделі сталого економічного зростання вітчизняних підприємств шляхом удосконалення структури їх основного капіталу та інтенсивного інвестування високотехнологічного виробництва, зокрема, щодо розвитку машинобудування та приладобудування як основи високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва.
8	Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»	Регулює забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, в тому числі, високотехнологічний розвиток промисловості (випуск сучасних комбайнів і тракторів, агрегатів для тракторів середньої потужності, техніки тощо).
9	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
10	НП(С)БО 1	Визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
11	П(С)БО 7 «Основні засоби»	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
12	П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»	Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у звітності.
13	П(С)БО 9 «Запаси»	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.
14	Інструкція про застосування плану рахунків	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб

Зазначимо, що у переліку нормативних актів, які регулюють облік майнового потенціалу ТОВ «Український кардан», нами було зазначено саме П(С)БО, адже, відповідно до прийнятої облікової політики підприємство веде облік і звітність за національними стандартами.

Таким чином, основні засади функціонування та розвитку виробничих підприємств машинобудівної галузі на сьогодні отримали законодавче забезпечення. Водночас, низка питань, що стосується безпосередньо

організації та методики фінансового аналізу майнового потенціалу потребує окремої уваги, адже, це допоможе врахувати специфіку об'єкта аналізу.

Досліджуючи нормативно-правове забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, ми дійшли висновку, що, на відміну від обліку, аудиту чи державного фінансового контролю, питання організації та методики аналізу на нормативному рівні належним чином не врегульоване.

Питання організації аналізу належить безпосередньо до компетенції керівництва підприємства, на якому його проводять. Щодо методики аналізу, нами було виділено окремі нормативні документи, де надаються рекомендації щодо проведення аналізу в певних ситуаціях, наприклад, при банкрутстві підприємства чи щодо аналізу його фінансового стану.

Зважаючи на те, що при аналізі фінансового стану досліджуються ті ж самі об'єкти обліку, що і при аналізі майнового потенціалу (необоротні та оборотні активи), вважаємо, що окремі рекомендації цих нормативних актів можуть бути використані в цілях аналізу майнового потенціалу. Отже, питання аналізу регулюється:

- Методикою проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій, затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. № 81;
- Методикою інтегральних оцінок інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 р. № 22;
- Положенням про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджене Міністерством фінансів України, Фондом державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121;
- Методичними рекомендаціями щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства,

фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджене Міністерством економіки України від 19.01.2006 р. № 14;

- Методикою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170;

- Методичними рекомендаціями щодо проведення системного економічного аналізу фінансово-господарської діяльності по здійсненню випереджувальних заходів запобігання банкрутству транспортно-дорожнього комплексу, затверджені Наказом Міністерства транспорту України від 10.02.2003 р. № 92;

Проаналізувавши вищезгадані документи, зазначимо, що єдиного нормативного документу, який би давав вичерпні вказівки стосовно проведення аналізу майнового потенціалу не існує. Серед наведеного переліку є методики адаптовані до підприємств як приватного, так і державного сектору, тому рекомендації викладені в них потрібно використовувати, попередньо піддавши логічному аналізу.

Зважаючи на це, перспективним напрямком розвитку методики фінансового аналізу майнового потенціалу вважаємо розробку рекомендацій, які стосувалися б саме фінансового аналізу майнового потенціалу машинобудівного підприємства, визначали б еталонні показники коефіцієнтів, які обчислюються в процесі аналізу, надавали б орієнтовні форми робочих документів аналітика. Такі рекомендації можна було б розробити у формі відповідних нормативних документів, які мають ґрунтуватися на пропозиціях, висвітлених в науковій та фаховій літературі з цього питання. Головне, на нашу думку, щоб вони мали рекомендаційний, а не обов'язковий характер, що дозволить керівництву обирати найбільш доцільний для конкретного підприємства підхід.

1.4. Інструменти управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства

Висока ефективність управління майновим потенціалом підприємства можлива лише за умови наявності раціональних підходів до використання його ресурсів. Особливої актуальності це набуває в умовах нестабільного розвитку економіки та постійного впливу факторів зовнішнього середовища. Це обумовлює необхідність вивчення існуючих інструментів управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства.

Передусім, з'ясуємо, яка система управління використанням майнового потенціалу підприємства є ефективною і які критерії сприяють її досягненню.

Відповідно до визначення «ефективності», представленому в Економічному словнику, під цим поняттям слід розуміти:

- співвідношення між результатами виробничо-господарської діяльності самостійного суб'єкта і використаними для одержання цих результатів матеріальними, трудовими і фінансовими ресурсами (затратами) [23];
- максимізацію результату при мінімальних витратах. Так, у виробництві продовольства це означає випуск якомога більшої кількості товарів із найменшими витратами землі, праці, капіталу й управлінських ресурсів [23];
- здатність обрати правильну мету (ціль), на якій зосередити енергію організації» [23].

Таким чином, *ефективна система управління використанням майнового потенціалу підприємства* може визначатися як процес цілеспрямованого, планомірного впливу суб'єкта управління на параметри майнового потенціалу, здійснюваного різними методами та інструментами з метою підтримки їх у певному стійкому стані або переході в новий (бажаний) стан відповідно до цілей підприємства, з урахуванням притаманних йому об'єктивних властивостей і закономірностей, економічний ефект від реалізації якого перевищуватиме витрати, спрямовані на досягнення цього стану системи.

На нашу думку, формування ефективної системи управління майновим потенціалом підприємства також можна вважати процесом ідентифікації та

створення спектра підприємницьких можливостей щодо накопичення, структуризації, ефективного використання, нарощення майнового потенціалу та побудови певних організаційних форм задля його розвитку та ефективного відтворення.

Особливе місце управління використанням майнового потенціалу підприємства у сучасних умовах зумовлено тим, що воно гарантує інтеграцію економічних процесів на підприємстві. Розробка та реалізація ефективної системи управління майновим потенціалом відбиває можливості впорядкувати процеси формування потенціалу підприємства відповідно до притаманних йому внутрішніх закономірностей господарської діяльності і необхідне для:

- аналізу поточного стану майнового потенціалу підприємства;
- моделювання його розвитку;
- визначення оптимальних способів використання

При формуванні системи ефективного управління майновим потенціалом підприємства слід урахувати загальні твердження:

- майновий потенціал підприємства – це складна система пересічних характеристик його ресурсних складових;
- майновий потенціал підприємства не можна сформувати на базі механічного додавання елементів, оскільки він є динамічним угрупованням;
- під час формування майнового потенціалу підприємства діє закон синергії його елементів;
- майновий потенціал підприємства може самостійно трансформуватися з появою нових складових елементів;
- елементи майнового потенціалу підприємства мають функціонувати одночасно і в сукупності, бо закономірності розвитку можливостей підприємства не можуть бути розкриті окремо, а тільки в їхньому поєднанні, що потребує досягнення збалансованого оптимального співвідношення;
- усі елементи майнового потенціалу об'єктивно пов'язані з функціонуванням і розвитком підприємства, тобто, з одного боку, вони

підлягають фізичному та техніко-економічному старінню, а з другого – вони чутливі до досягнень науково-технічного прогресу;

- складові майнового потенціалу підприємства мають бути адекватними характеристикам продукції і послуг, що виробляються на підприємстві.

На сьогоднішній день існує досить широкий набір підходів та інструментів управління майновим потенціалом підприємства.

Підходи до управління майновим потенціалом підприємства можна згрупувати таким чином: системний, функціональний, інтеграційний, ситуаційний, структурний, цільовий, процесний (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Підходи до управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства [згруповано автором]

№ пор.	Підхід	Характеристика підходу
1	Системний	Акцентує увагу на закономірностях розвитку та взаємозв'язках структурних елементів системи управління майновим потенціалом підприємства, що створюють можливість для його більш ефективного використання.
2	Функціональний	Зосереджений на вивченні та визначенні функцій, які потрібно реалізувати для забезпечення максимальної ефективності управління майновим потенціалом.
3	Інтеграційний	Передбачає детальне дослідження взаємозв'язків та взаємодії окремих структурних елементів майнового потенціалу підприємства.
4	Ситуаційний	Орієнтований на забезпечення максимальної гнучкості та адаптаційної спроможності майнового потенціалу до умов макросередовища.
5	Структурний	Заснований на структуризації майнового потенціалу і визначенні пріоритетів розвитку серед його елементів, забезпеченні раціональності співвідношення і розподілу ресурсів між ними.
6	Цільовий	Базується на визначенні ефективності системи управління як здатності досягти визначених цілей за допомогою раціонального управління кожною складовою майнового потенціалу.
7	Процесний	Передбачає формування мережі взаємозв'язаних процесів управління майновим потенціалом, яка також є процесом.

На нашу думку, кожен із представлених у табл. 1.3 підходів до управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства, може бути застосовним залежно від завдань управління потенціалом, стадії розвитку підприємства. Більше того, більшість підходів можна поєднувати,

що сприятиме максимізації корисного ефекту та досягненню найвищої ефективності.

Ефективне управління майновим потенціалом підприємства потребує використання теоретико-методологічного інструментарію, що дозволив би враховувати динамічність керованої системи і вплив зовнішнього середовища.

Формування та реалізація ефективного механізму управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства потребує, в першу чергу, детального вивчення та аналізу об'єкту управління: його внутрішньої структури, зв'язків між складовими елементами та зовнішнім середовищем. Важливим завданням вдосконалення механізму управління потенціалом підприємства є вибір структури управління, яка б найкращим чином відповідала цілям та задачам підприємства, використовувала вплив зовнішніх та внутрішніх чинників з позитивним ефектом та максимізувала синергетичний ефект взаємодії складових потенціалу підприємства.

Частіше за все, існуючий майновий потенціал підприємства використовується не повністю. Це може бути зумовлено нестачею якогось структурного елемента – техніки, персоналу, матеріалів, у результаті чого буде обмежуватись прояв властивостей інших елементів.

У контексті зазначеного важливо розмежовувати такі поняття як реалізований та нереалізований майновий потенціал.

Реалізований майновий потенціал підприємства – існуючий потенціал, що безпосередньо використовується для досягнення певної мети управління майновими ресурсами підприємства на момент оцінки. Для реалізації існуючого майнового потенціалу необхідно, щоб властивості носія відповідали вимогам ринку, а також поточні витрати на його втілення.

Нереалізований майновий потенціал підприємства – це частина існуючого майнового потенціалу, який на момент оцінки не використовується, що зумовлено внутрішніми або зовнішніми чинниками й існування якого доцільно лише як тимчасове становище, або як резерв.

Потенціал розвитку майнового потенціалу може проявлятися як здатність забезпечити додатковий прибуток підприємства за рахунок підвищення кількісних або якісних характеристик майнових ресурсів.

Реалізація процесу управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства можлива шляхом застосування комплексу інструментів управління. Ефективне застосування інструментів управління дозволяє не лише адаптуватися підприємству до умов зовнішнього мінливого середовища, а є суттєвою допомогою керівникам у запобіганні невизначеності та забезпеченні сталого розвитку майнового потенціалу підприємства [19].

Загалом, термін «інструмент» означає засіб для досягнення певної мети та виконання поставлених завдань. За тлумачним словником, інструмент – знаряддя або пристрій для обробки матеріалів, вимірювань, знаряддя для праці, засіб для досягнення цілей тощо.

Вважаємо, що визначення інструментів управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємства найбільш доцільно здійснити шляхом їх класифікації на основі опрацювання наукових джерел (табл. 1.4).

Ефективний розвиток майнового потенціалу як процес, характеризується перетворенням його якісно-кількісних показників (індикаторів), на які можна цілеспрямовано впливати, застосовуючи відповідні технології та інструменти управління. До числа аналітичних інструментів можна віднести SWOT-аналіз, матрицю БКГ, матрицю Мак-Кінзі, збалансовану систему показників (BSC), полікритеріальний метод діагностики розвитку потенціалу підприємств тощо. При цьому зміна напрямів розвитку підприємств із екстенсивного до інноваційного спричинило необхідність розроблення адекватних інструментів.

Управління ефективністю використання майнового потенціалу підприємств із застосуванням функціональних та процесійно-структурованих організаційних інструментів є виправданим і ефективним у сучасних

економічних реаліях. Основною перевагою використання процесного підходу є орієнтація на замовника продукції або послуг. Обмін інформацією здійснюється у середині бізнес-процесу, внаслідок чого знижуються “шуми”, що значно підвищує рівень ефективності управління підприємством.

Таблиця 1.4

Класифікація інструментів управління ефективністю використання економічного потенціалу підприємства

Класифікаційні ознаки	Види методів (інструментів) управління	Підвиди інструментів управління
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
За характером впливу	- економічні; - соціально-психологічні; - технологічні; - адміністративні.	Бюджетування елементів майнового потенціалу, економічні плани, конструкторські документи, соціальні плани, стимули та санкції, розпорядчі та дисциплінарні інші.
За напрямом впливу	- прямого впливу; - непрямого впливу	Накази, розпорядження, інструкції, положення, плани інші.
За способом врахування інтересів працівників	- матеріального впливу; - владного впливу; - морального впливу.	Економічні стимули, штатні розписи, регламенти, договори тощо.
За формою впливу	- якісні; - кількісні	Вказівки, кошториси тощо.
За функціональною спрямованістю	- організаційні; - планові; - координаційні; - контрольні; - регулювальні; - мотиваційні.	Контролінг, регламентація, стратегічні карти, моніторинг, реінжиніринг інші.
За областю застосування	- маркетингові; - фінансові; - операційні; - інші	Факторний аналіз, бенчмаркінг, аутсорсинг тощо.
За ступенем новизни	- творчі; - адаптивні; - селективні; - стандартні	Інноваційні, креативні, пошукові, рутинні тощо.

Закінчення табл. 1.4

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
За широтою застосування	- загальні; - спеціальні	Однорідні, широкі, вузькі
За врахуванням фактору часу	- статичні; - динамічні.	Балансові, оптимізаційні, динамічні
За тривалістю дії	- довгострокові; - середньострокові;	Стратегічні, тактичні, оперативні.

	- поточні; - концептуальні; - аналітичні.	Описові (стратегічна модель Портера, SWOT-аналіз інші), формалізовані (BSC, матриця БКГ, матриця “Мак Кінсі”, полікритеріальна діагностика розвитку).
За формою вираження		
За напрямом дії	- внутрішні; - зовнішні.	Стратегії розвитку підприємства

Як бачимо за даними табл. 1.4, інструменти, які можуть застосовуватися в процесі управління майновим потенціалом підприємства є досить різноманітними. Наприклад, за функціональною спрямованістю розрізняють організаційні, планові, координаційні, контрольні, регульовальні, мотиваційні.

Слід відмітити особливе значення цієї групи інструментів у забезпеченні ефективності управління майновим потенціалом. Адже, дослідження їх змісту засвідчує тісний зв'язок із функціями управління, без яких реалізація менеджменту на підприємстві просто не можлива.

Прикладами *організаційних інструментів* управління є визначення мети і завдання управління майновим потенціалом, групування завдань для визначення видів робіт щодо управління майновим потенціалом, групування видів робіт у відповідних підрозділах підприємства згідно з метою управління майновим потенціалом, делегування повноважень, розподіл відповідальності й визначення кількості рівнів в ієрархії управління майновим потенціалом (зокрема, закріплення матеріальної відповідальності за активи, розробка системи звітування за результатами використання окремих елементів майнового потенціалу); прийняття облікової політики підприємства.

Прикладом застосування *планових інструментів* є формування на підприємстві планових документів різного характеру. Прикладом може бути план нарощення обсягу виробництва підприємством (операційний план), план збільшення показників ефективності використання необоротних активів (зростання фондівіддачі, рентабельності), приросту прибутку. Планування є невід'ємним інструментом управління майновим потенціалом.

Координаційні інструменти полягають у спостереженні за характеристиками об'єктів майнового потенціалу та приведенні їх до нормативного стану. Наприклад, виявлення необґрунтованого перевищення виробничої собівартості продукції (фактично неефективного використання оборотних активів як елемента майнового потенціалу) має супроводжуватися корегувальними заходами щодо приведення собівартості в норму. Прикладом реалізації цього виду інструментів є організація обліку витрат підприємства за центрами відповідальності, що дозволяє виявляти і корегувати відхилення.

Контрольні інструменти полягають у реалізації функції контролю шляхом проведення внутрішнього аудиту, зовнішнього аудиту, моніторингу, контролінгу, що спрямовані на забезпечення законності, ефективності, економічності використання майнового потенціалу підприємства. Прикладом є організація підрозділу внутрішнього аудиту на підприємстві.

Особливу увагу слід також приділити *інструментам аналітичного спрямування*. До таких можна віднести, факторний аналіз, бенчмаркінг, балансові, оптимізаційні, динамічні описові моделі (стратегічна модель Портера, SWOT-аналіз), формалізовані (BSC, матриця БКГ, матриця "Мак Кінсі", полікритеріальна діагностика розвитку). Вважаємо, що саме інструменти фінансового аналізу відіграють визначальну роль у забезпеченні оптимізації майнового потенціалу підприємства.

Виокремлення класифікаційних ознак інструментів ефективністю управління майновим потенціалом підприємства, доповнення існуючих новими, показує прикладну цінність розробленої класифікації інструментів з метою подальшого дослідження щодо оцінювання та ефективного управління майновим потенціалом підприємств.

Висновки до розділу 1

Досліджено економічний зміст поняття «майновий потенціал підприємства» та встановлено, що під цим терміном слід розуміти сукупність можливостей підприємства ефективно використовувати майно, що перебуває у його власності чи користуванні, мобілізувати майнові ресурси для забезпечення процесу виробництва продукції, продажу товарів чи надання

послуг з метою забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства, досягнення поточних і стратегічних цілей діяльності на ринку.

Визначено структуру та основні типи потенціалу підприємства та місце в ньому майнового потенціалу. Майновий потенціал суб'єкта господарювання чинить прямий вплив на використання інших потенціалів підприємства: управлінського, виробничого, кадрового, інвестиційного тощо.

Запропоновано та обґрунтовано доцільність застосування блок-схеми механізму управління та відтворення майнового потенціалу підприємства, яка поєднує в собі принципи, пріоритетні напрямки, підходи та методи, дотримання яких в синергетичній єдності дозволяє забезпечити ефективну реалізацію майнового потенціалу суб'єкта господарювання.

Запропоновано підхід до групування рівнів нормативно-правового регулювання обліку та фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, що включає чотири рівні. Здійснено групування нормативно-правових актів України, які регулюють господарську діяльність та облік майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Запропоновано розробити рекомендації у формі положень чи інструкцій, які стосувалися б саме фінансового аналізу майнового потенціалу машинобудівного підприємства.

Виділено підходи до управління майновим потенціалом підприємства: системний, функціональний, інтеграційний, ситуаційний, структурний, цільовий, процесний. Проведено класифікацію інструментів управління ефективністю використання економічного потенціалу підприємства. Представлено інструменти, які можуть застосовуватися в процесі управління майновим потенціалом підприємства.

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ МАЙНОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1. Характеристика зовнішньої та внутрішньої інформації для фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання

Організація і проведення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання базується на використанні зовнішньої та внутрішньої інформації, яка відображає кількісні та якісні характеристики досліджуваного об'єкта.

Формування зовнішньої та внутрішньої інформації для цілей аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання є процесом безперервного цілеспрямованого підбору відповідних інформаційних показників, необхідних для здійснення аналізу та підготовки управлінських рішень за результатами аналітичного процесу, пошуку оптимальних шляхів підвищення ефективності використання майнового потенціалу підприємства.

Акумулявання, переробка та використання необхідних для фінансового аналізу майнового потенціалу даних вимагає організації інформаційного забезпечення на високому науково-технічному рівні згідно із принципами утворення раціональних інформаційних потоків [86].

При формуванні та використанні зовнішньої та внутрішньої інформації для цілей аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання, передусім, має забезпечуватися належний рівень її якості. Якість інформації встановлюється шляхом відповідності певними критеріям:

- *своєчасність* (дає можливість раціонально та безпосередньо впливати на параметри майнового потенціалу підприємства);
- *точність* (інформація має достовірно та однозначно відображати процес відтворення майнового потенціалу підприємства);
- *порівнянність* (інформація про майновий стан може співставлятися з іншими даними (еталонними, нормативними), на основі чого здійснюються висновки про якісні чи кількісні параметри майнового потенціалу);
- *повнота* (кількість інформації повинна бути мінімальною, але достатньою для оцінки майнового потенціалу підприємства та прийняття управлінського рішення);

- *доцільність* (інформація має відповідати цілям управління майновим потенціалом підприємства та не містити даних, які не використовуються в процесі управління цим об'єктом);
- *доступність* (інформація має бути представлена суб'єкту управління у формі, доступній для сприйняття, розуміння та прийняття рішень і не потребує додаткового опрацювання);
- *рентабельність* (вартість підготовки інформації, необхідної для прийняття рішень щодо управління майновим потенціалом, не має перевищувати корисний вартісний ефект від її використання);
- *адресність* (інформацію про параметри майнового потенціалу підприємства слід готувати з урахуванням потреб конкретного користувача);
- *адекватність* (інформація має відображати реальні та суттєві характеристики майнового потенціалу підприємства);
- *адаптивність* (означає властивість інформації реагувати на зміни господарського середовища з метою допомоги користувачам у прийнятті управлінських рішень [28]).

Інформаційна база фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання є досить широким поняттям, адже поєднує різноманітні потоки вхідних даних про характеристики досліджуваного об'єкта. У зв'язку з цим, інформаційне забезпечення майнового потенціалу можна класифікувати за багатьма ознаками відповідно до різних підходів.

Дослідження інформаційного забезпечення аналізу майнового потенціалу підприємства, дозволило виділити внутрішні та зовнішні джерела її формування. При цьому, детальна характеристика кожного інформаційного потоку є досить складним завданням, тому, зосередимо увагу тільки на найбільш важливих, які першочергово використовуються у фінансовому аналізі майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» (рис. 2.1).

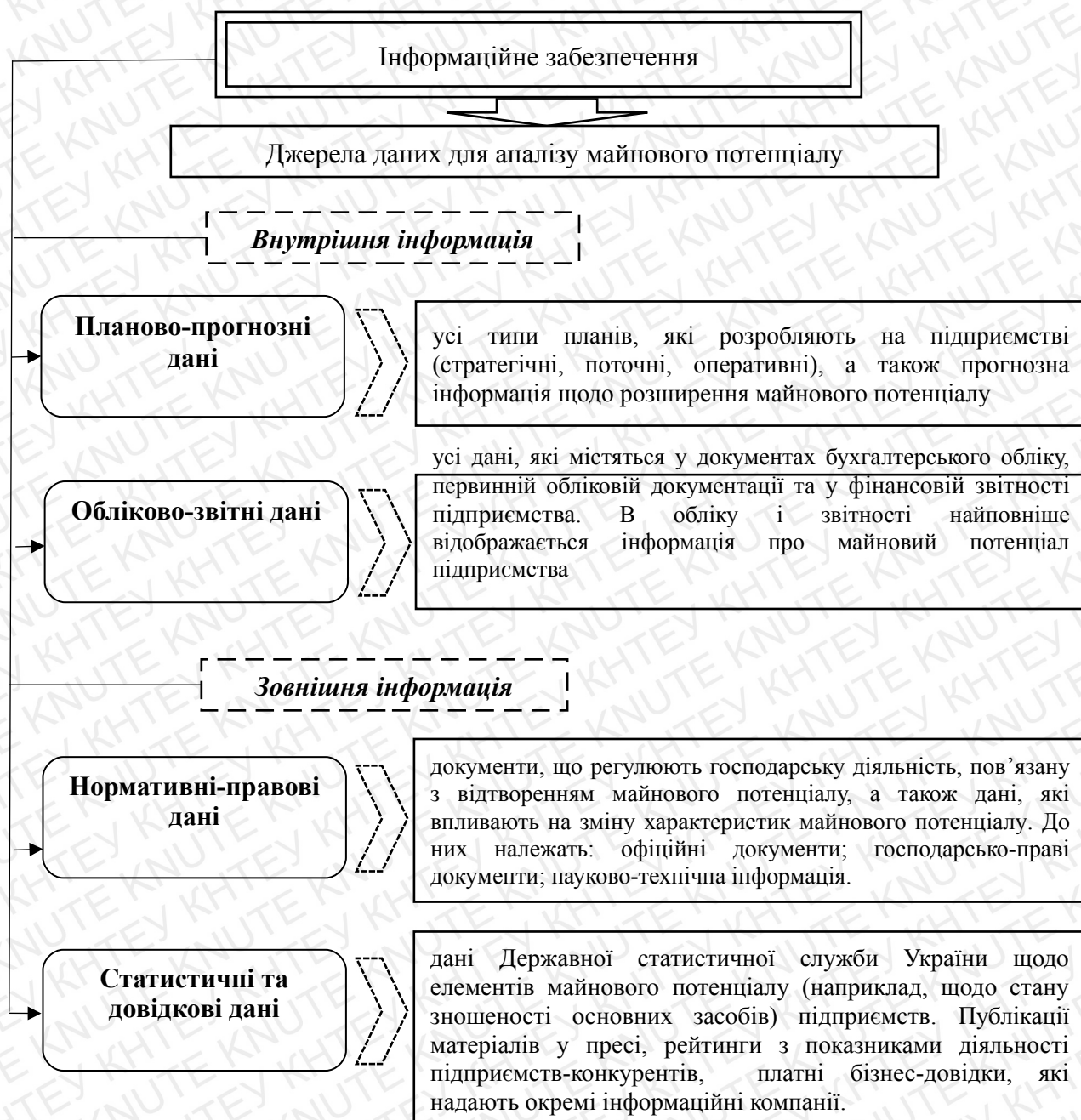

Рис. 2.1. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

За даними рис. можемо узагальнити, що основними джерелами інформації для проведення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання ТОВ «Український кардан» є планово-прогнозні, обліково-звітні, нормативно-правові, статистичні та довідкові дані.

Аналіз зовнішньої інформації має важливе значення, адже, не маючи можливості змінити вплив зовнішніх факторів, підприємство може пристосовуватися до них, мінімізувати їх несприятливий вплив або ж,

навпаки, використати сприятливі можливості. Більш детальний аналіз нормативно-правової інформації, яка стосується відтворення майнового потенціалу підприємства, нами було проведено у попередньому підрозділі.

Статистичні та довідкові дані утворюють ще один масив інформації, який можна використовувати для регулювання відтворення майнового потенціалу. Зокрема, це дані Державної служби статистики України, довідкові дані щодо результативних показників діяльності підприємств тощо. Хоча вплив таких даних на майновий потенціал конкретного підприємств більшою мірою опосередкований, в деяких випадках ці дані використовуються при прийнятті управлінських рішень, наприклад, для проведення порівняльного аналізу результативних показників діяльності з даними конкурентів.

Планово-прогнозна та обліково-звітна інформація належить до внутрішніх джерел формування. Планово-прогнозні дані фінансовий аналітик одержує з усіх типів планів, які розробляють на підприємстві (стратегічні, поточні, оперативні), а також формує самостійно (отримана за результатами аналізу прогнозна інформація щодо розширення майнового потенціалу).

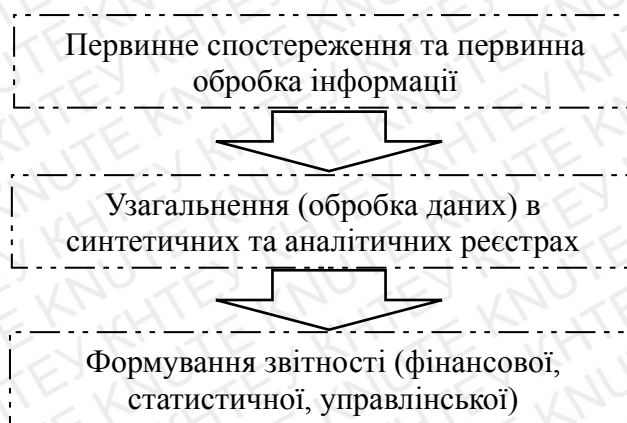
Обліково-звітна інформація – це усі дані, які містяться у документах бухгалтерського обліку, первинній обліковій документації та у фінансовій звітності підприємства. В обліку і звітності найповніше відображається інформація про майновий потенціал підприємства.

Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться усіма суб'єктами господарювання. При чому, дані бухгалтерського обліку є найбільш вагомим елементом системи інформаційного забезпечення аналізу майнового потенціалу підприємства, адже, саме облік є інструментом, який забезпечує суцільне і перманентне відображення всіх господарських операцій, які обумовлюють зміну характеристик майнового потенціалу.

Ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «Український кардан», відповідно до наказу про облікову політику, покладено на бухгалтерську

службу підприємства на чолі з головним бухгалтером. Відповідно до вимог законодавства підприємство також забезпечує ведення податкового обліку.

Аналітичне опрацювання інформації, висвітленої в регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності, дозволяє своєчасно корегувати характеристики майнового потенціалу, застосовувати заходи щодо його реалізації та відтворення на підприємстві. Відповідно до стадій бухгалтерського обліку виділяють наступні носії обліково-звітних даних про майновий потенціал: первинні документи, облікові реєстри та фінансову звітність, формування яких на досліджуваному нами підприємстві можна представити у вигляді неперервного процесу (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Стадії формування обліково-звітної інформації про майновий потенціал ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Формування первинної документації про майновий потенціал займає первинну ланку в обліково-звітному процесі. Первинним документом є письмово зафіксоване підтвердження факту проведення певної господарської операції на підприємстві. Первинний документ має бути складеним безпосередньо під час здійснення господарської операції або, якщо це неможливо, відразу після її завершення [73].

У ТОВ «Український кардан» приділяється значна увага правильному оформленню первинних документів. Працівники відділів реалізації, забезпечення, виробничих дільниць, які оформляють первинні документи, зобов'язані дотримуватись порядку їх заповнення відповідно до вимог головного бухгалтера. У разі несвоєчасного складання первинних

документів, недостовірного відображення в них даних чи оформлення з порушенням законодавчих та нормативних вимог, зазначені працівники притягуються до відповідальності згідно із законодавством України.

Інформація, зазначена в первинних документах, узагальнюється, групується та систематизується в хронологічному порядку в облікових регістрах. Регістри можуть мати форму ордерів, журналів, машинограм тощо. ТОВ «Український кардан» використовує журнально-ордерну форму обліку.

Для обліку елементів майнового потенціалу на підприємстві відповідно до правил подвійного запису застосовується План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. З метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації головний бухгалтер своїм розпорядженням може вводити додаткову систему субрахунків, а також організувати аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей у відомостях обліку залишків матеріалів у кількісно-сумарному виразі [73].

Завершальною ланкою облікового процесу на підприємстві є складання фінансової звітності. Слід відмітити, що саме фінансова звітність є основним джерелом облікової інформації про майновий потенціал, адже містить узагальнені дані про його елементи на певний період.

Основною формою фінансової звітності, в якій розкриваються дані про майновий потенціал підприємства, є баланс (звіт про фінансовий стан). Концептуальними елементами балансу (звіту про фінансовий стан) є його актив та пасив (зобов'язання, власний капітал).

Дані балансу (звіту про фінансовий стан) є інформаційною основою для фінансового аналізу для майнового потенціалу досліджуваного нами підприємства ТОВ «Український кардан» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Аналітичні можливості бухгалтерського балансу [розроблено на основі [76]]

№ пор.	Параметри оцінки	Зміст досліджуваних показників
1	Зміна майнового потенціалу	Абсолютне і відносне відхилення валюти балансу за досліджуваний період та окремих компонентів активів

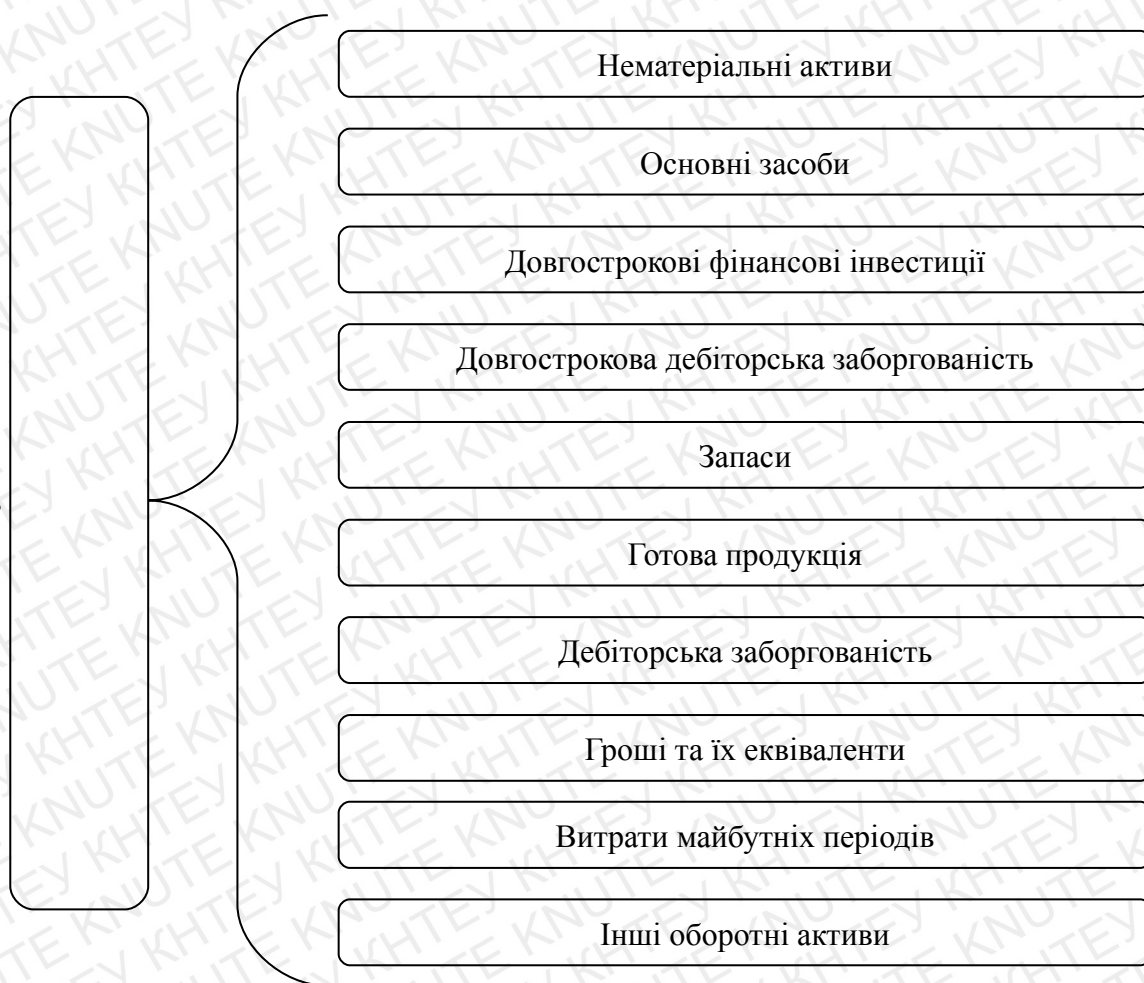
2	Інвестиційна привабливість і ризик партнерський відносин	Частка оборотних активів у загальній величині активів. Частка високоліквідного капіталу (грошових коштів та поточних фінансових інвестицій) у структурі активів. Структура та динаміка дебіторської заборгованості.
3	Фінансова стійкість	Сальдо дебіторської та кредиторської заборгованості. Частка визнаної (реальної) вартості активів в їх загальній вартості.
4	Ліквідність (платоспроможність)	Абсолютна Проміжна Загальна Оборотність запасів Оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості

Варто відзначити, що на запит користувачів, діапазон розв'язку аналітичних задач за інформацією бухгалтерського балансу та відповідного синтетичного і аналітичного обліку може бути значно розширено.

На сьогодні існують дві концептуальні основи для складання фінансової звітності підприємства торгівлі: на основі вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). На ТОВ «Український кардан» при веденні обліку та складанні звітності дотримуються вимог НП(С)БО, що відображено в його обліковій політиці.

Майновий потенціал формують активи підприємства, в той час, як інформацію про фінансовий потенціал відображають його пасиви. У сукупності майновий та фінансовий потенціали формують економічний потенціал суб'єкта господарювання. Таким чином, фінансовий аналіз майнового потенціалу досліджуваного нами підприємства ТОВ «Український кардан» фактично передбачає дослідження основних елементів балансу, які формують цей потенціал (рис. 2.3).

и
бухга
лтерс
ького
облік
у

Рис. 2.3. Об'єкти обліку, які досліджуються при проведенні фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан»

Облікові дані щодо зазначених на рис. 2.3 об'єктів можуть включати не лише звітність, але й дані первинних і зведених документів, зокрема, при проведенні оперативного аналізу щодо певної господарської операції. Разом з тим, зазначимо, що майновий потенціал є комплексним поняттям, здатністю підприємства накопичувати та реалізовувати всі наявні майнові резерви і інформацію про цей об'єкт не може відображати окрема господарська операція, яка веде до збільшення чи зменшення активів підприємства. Зважаючи на це, вважаємо, що основним, найбільш повним джерелом інформації про майновий потенціал є саме фінансова звітність.

Розглянемо особливості здійснення обліку окремих об'єктів, які характеризують майновий потенціал ТОВ «Український кардан».

Для обліку основних засобів та ІНМА на ТОВ «Український кардан» дотримуються критеріїв їх визнання, відображених у Податковому кодексі України. Відповідно, матеріальні активи з терміном корисного використання (експлуатації) понад один рік вартістю до 6000,00 грн. без ПДВ, на підприємстві визнають іншими необоротними матеріальними активами. Якщо вартість більше 6000,00 грн. – основними засобами.

При нарахуванні амортизації на основних засобів, на підприємстві використовують методи амортизації та ліквідаційну вартість, установлені та затверджені протоколом засідання постійно діючої експертно-технічної комісії. Зокрема, для нарахування амортизації будівель та споруд, їх структурних компонентів та передаточних пристроїв, основних засобів, ІНМА, нематеріальних активів та малоцінних необоротних активів на ТОВ «Український кардан» використовується прямолінійний метод. Такі активи підприємства як бібліотечні фонди та МШП - в розмірі 100% вартості у першому місяці використання.

Незавершене будівництво включає витрати, пов'язані із новим будівництвом, модернізацією, технічним переоснащенням об'єктів будівництва. Амортизації незавершене будівництво не підлягає.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є окрема номенклатура запасу. Первісна вартість запасів включає вартість сировини і, коли доцільно, прямі витрати на оплату праці та ті накладні витрати, які були понесені у зв'язку із доведенням запасів до їх теперішнього стану та місця розташування. Запаси відображаються за меншою з величин: первісної вартості та чистої вартості реалізації. Чиста вартість реалізації визначається, виходячи із очікуваної ціни продажу у складі експлуатаційних витрат на звичайну діяльність, за вирахуванням очікуваних витрат на реалізацію. Для вибуття запасів, які теж є елементом майнового потенціалу, застосовується метод оцінки ФІФО - собівартість перших за часом надходження запасів.

2.2. Організаційно-інформаційна модель фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання

Раціональна організація аналізу майнового потенціалу підприємства значною мірою визначається дотриманням встановлених формалізованих норм. Формалізація фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства здійснюється шляхом побудови організаційно-інформаційної моделі. Як правило, така модель складається з окремих блоків, які в сукупності формують цілісне уявлення про основні елементи аналітичного процесу.

Невід'ємним елементом побудови організаційно-інформаційної моделі фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства є забезпечення повної і релевантної інформації щодо елементів аналітичного процесу, застосування і реалізація яких дозволяє отримати дані щодо поточного стану, динаміки, прогнозних параметрів майнового потенціалу підприємства. Відтак, організаційно-інформаційна модель фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства є стислим відображенням аналітичного процесу щодо його мети і завдань, суб'єктів і об'єктів дослідження, системи показників, які дозволяють дослідити об'єкти, інформаційного забезпечення тощо.

Конкретизація вищевказаних складових є підґрунтям для розробки методики фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства та її практичної реалізації. В свою чергу, це дозволяє визначити параметри майнового потенціалу підприємства, визначити можливості його нарощення за різних варіантів зміни факторів господарського середовища.

Організаційно-інформаційна модель фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства включає такі елементи як мета і завдання, об'єкти та суб'єкти аналізу; методичні прийоми обробки інформації, які застосовуються в аналізі майнового потенціалу, показники, що характеризують параметри майнового потенціалу підприємства, прийоми узагальнення і реалізації результатів фінансового аналізу. Для формування комплексного уявлення про організаційно-інформаційну модель фінансового

аналізу майнового потенціалу підприємства розглянемо більш детально кожну складову.

Призначення аналізу, як функції системи управління, полягає у формуванні релевантної інформації щодо параметрів об'єкта управління для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Виходячи з цього, нами було визначено мету та завдання аналізу майнового потенціалу (рис. 2.4).

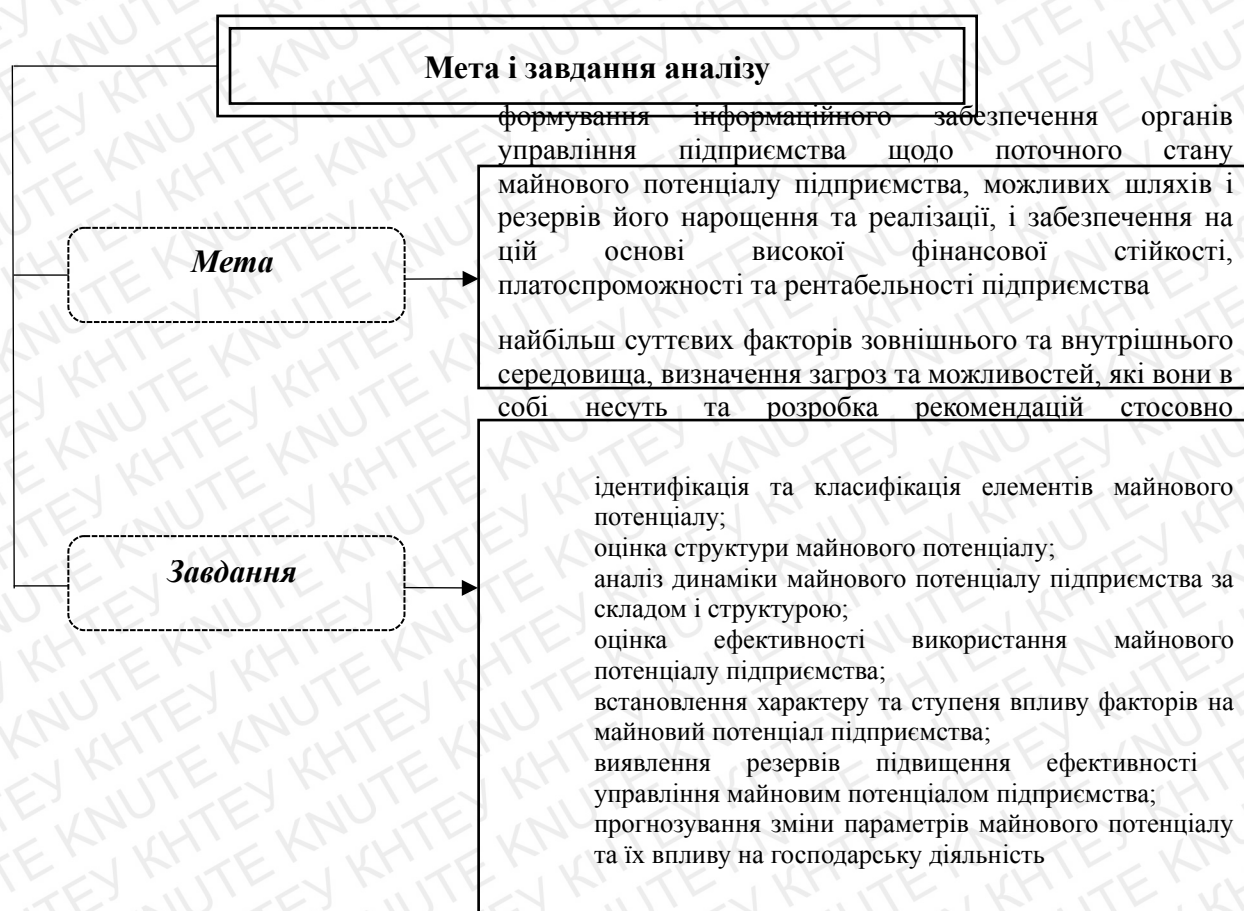

Рис. 2.4. Мета і завдання фінансового аналізу фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Після формулювання мети і завдань фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства слід визначитися з об'єктами, які підлягатимуть аналізу, та суб'єктами, до компетенції яких належить організація та проведення аналізу. Суб'єкт та об'єкт є обов'язковими елементами фінансового аналізу, адже, якщо не буде визначено кому і що потрібно аналізувати, реалізація мети і завдань аналізу є неможливою.

Визначимо об'єкти та суб'єкти фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» (рис. 2.5).

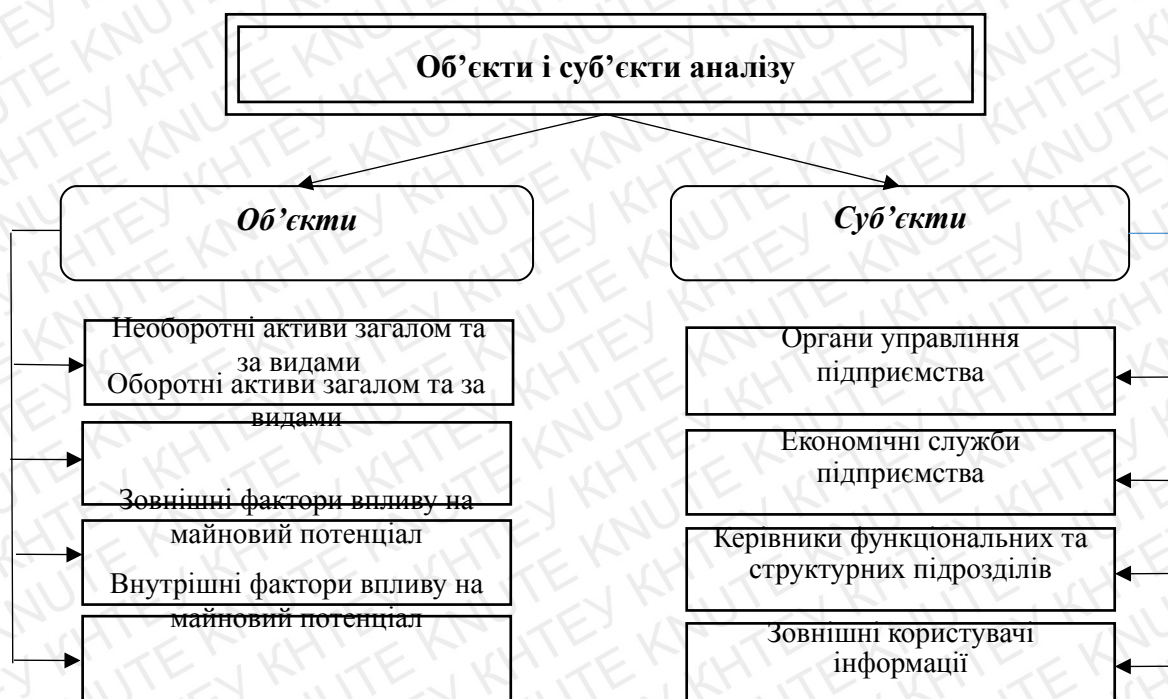

Рис. 2.5. Об'єкти і суб'єкти фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Об'єктами, які формують майновий потенціал підприємства, та підлягають аналізу, є його активи. При цьому, акцент в аналізі ставиться не лише на оцінюванні існуючих майнових ресурсів, але й на визначенні прихованих, невикористаних резервів їх приросту. Визначити можливості збільшення майнового потенціалу можна лише з огляду на фактори, які впливають на нього, тому їх теж слід віднести до складу об'єктів.

До суб'єктів фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» належать органи управління суб'єкта господарювання, економічні служби, керівники функціональних підрозділів, а також зовнішні користувачі інформації. Суб'єктом фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» мають бути спеціалізовані аналітичні відділи чи фінансові аналітики, які добре знаються на особливостях діяльності підприємства та методиці аналізу.

Слід зазначити, що у ТОВ «Український кардан» посади фінансового аналітика не передбачено, тому, окремі аналітичні функції виконує економіст підприємства. На нашу думку, для якісного аналізу необхідно, щоб на цій роботі спеціалізувалася окрема особа. ТОВ «Український кардан» прагне до оптимізації витрат на оплату праці, тому, замість введення штатної одиниці ми рекомендуємо йому користуватися послугами спеціалізованої компанії та отримувати послуги з аналізу майнового потенціалу на умовах аутсорсингу.

Користувачами результатів фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» є Генеральний директор та менеджери, які приймають управлінські рішення. Учасники (власники) підприємства, його менеджери функціональних підрозділів є внутрішніми користувачами.

Зовнішніми користувачами результатів фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» з прямою фінансовою зацікавленістю є потенційні інвестори, банки, фінансово-кредитні організації, які роблять висновок стосовно фінансових перспектив підприємства у майбутньому.

Зовнішні користувачі з непрямою фінансовою зацікавленістю є державні фіскальні органи, органи державної статистики, фонд державного майна, громадськість, тощо, котрі мають певну непрямую зацікавленість щодо використання інформації підприємства.

Наявність достовірної внутрішньої та зовнішньої інформації, її перманентна обробка і аналіз, здійснення кількісних розрахунків потребує визначення і застосування системи аналітичних показників.

Показники, які застосовуються у фінансовому аналізі майнового потенціалу підприємства, поділяються на абсолютні та відносні. До абсолютних відносяться показники обсягу: вартісні і натуральні. Зокрема, це балансова вартість активів, первісна або залишкова вартість основних засобів, балансова вартість інших необоротних активів, первісна вартість або вартість реалізації запасів, вартість грошових коштів підприємства.

Відносні показники у фінансовому аналізі майнового потенціалу підприємства відображають інформацію про досліджуваний об'єкт за

допомогою оцінки структури, інтенсивності процесів, динаміки тощо. Відносні показники дозволяють надати якісну та кількісну порівняльну характеристику розвитку майнового потенціалу, а тому, обов'язково застосовуються в аналітичному процесі.

Показники, які застосовуються у фінансовому аналізі майнового потенціалу підприємства, представлено на рис. 2.6.

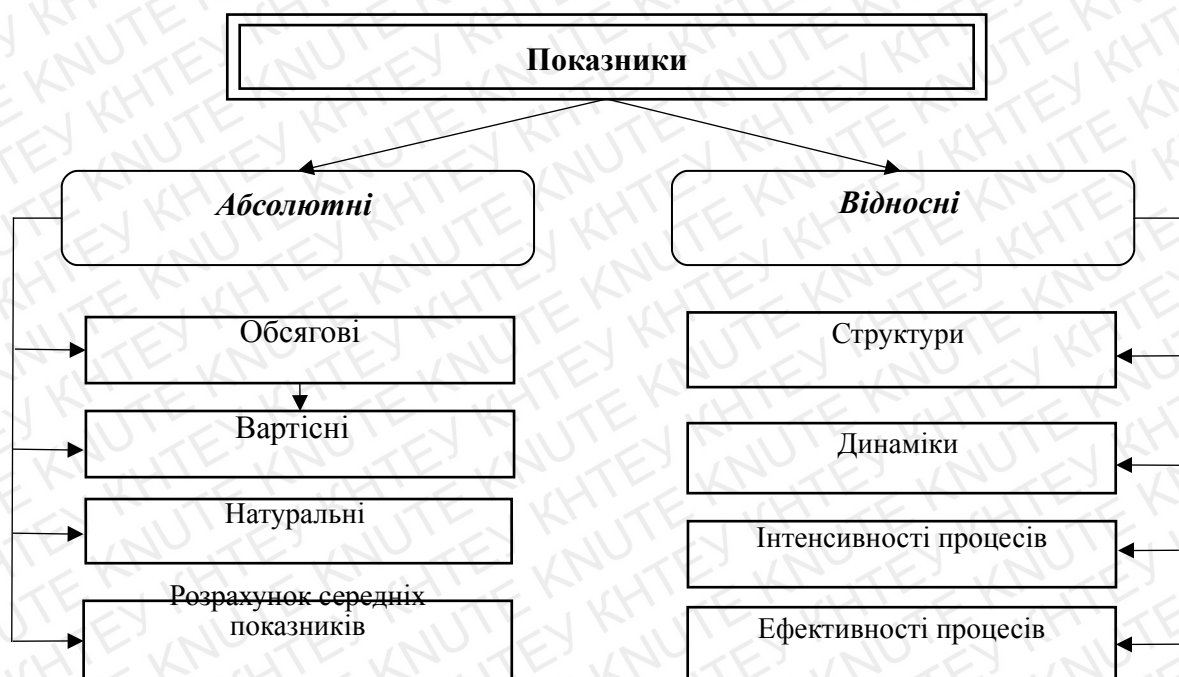

Рис. 2.6. Перелік показників, які застосовуються у фінансовому аналізі майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Окремого розгляду потребує інформаційна компонента організаційно-інформаційної моделі фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». У моделі інформаційне забезпечення розподілено на зовнішню і внутрішню за ознакою середовища її виникнення. Більш детальна класифікація інформаційного забезпечення передбачає його поділ за джерелами формування та напрямками використання. Найбільш вагомий масив внутрішньої інформації, необхідної для проведення аналізу майнового потенціалу становлять дані обліку та фінансової звітності ТОВ «Український кардан». При аналізі зовнішньої інформації, передусім, слід зосереджувати увагу на нормативно-правових джерелах. Більш детально результати

дослідження інформаційного забезпечення, а також пропозиції щодо його вдосконалення висвітлено у підрозділах 2.1 та 2.3.

Якщо зовнішня та внутрішня інформація використовується аналітиком здебільшого на етапі організації аналізу, то в основу розробки методики фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» має бути покладено використання комплексу методичних прийомів обробки підготовленої економічної інформації (рис. 2.7).

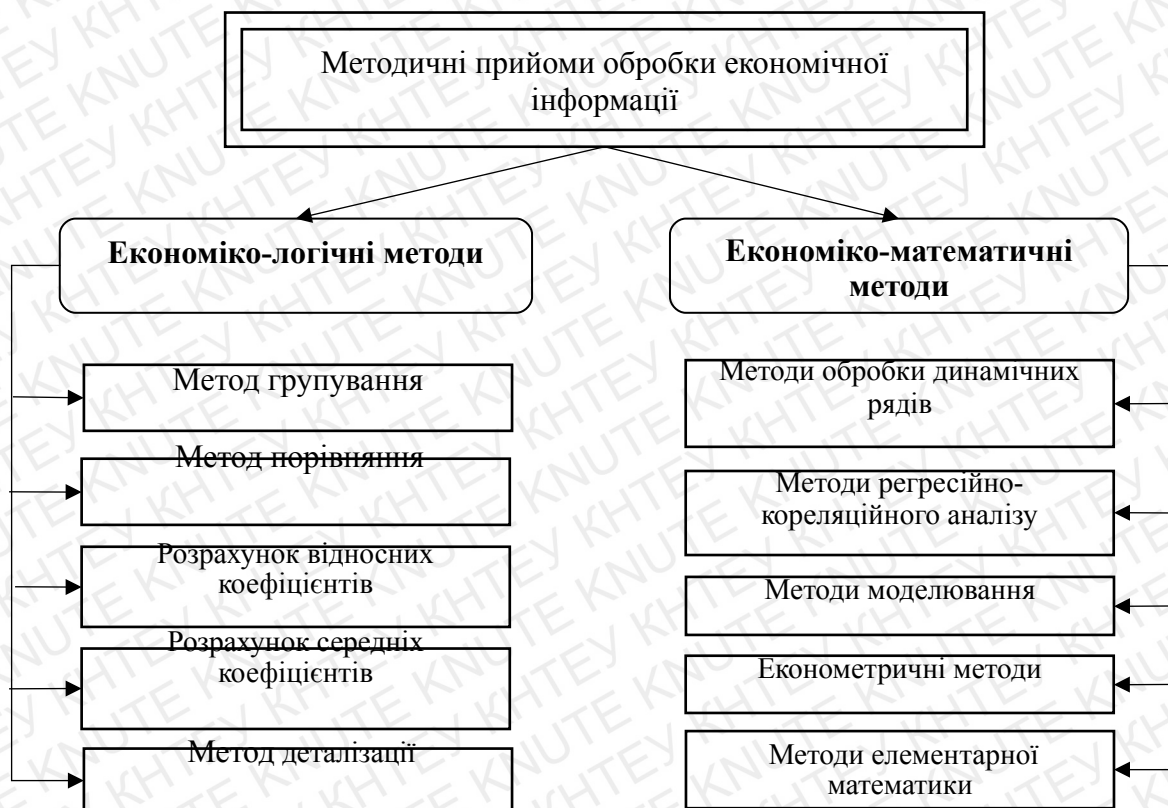
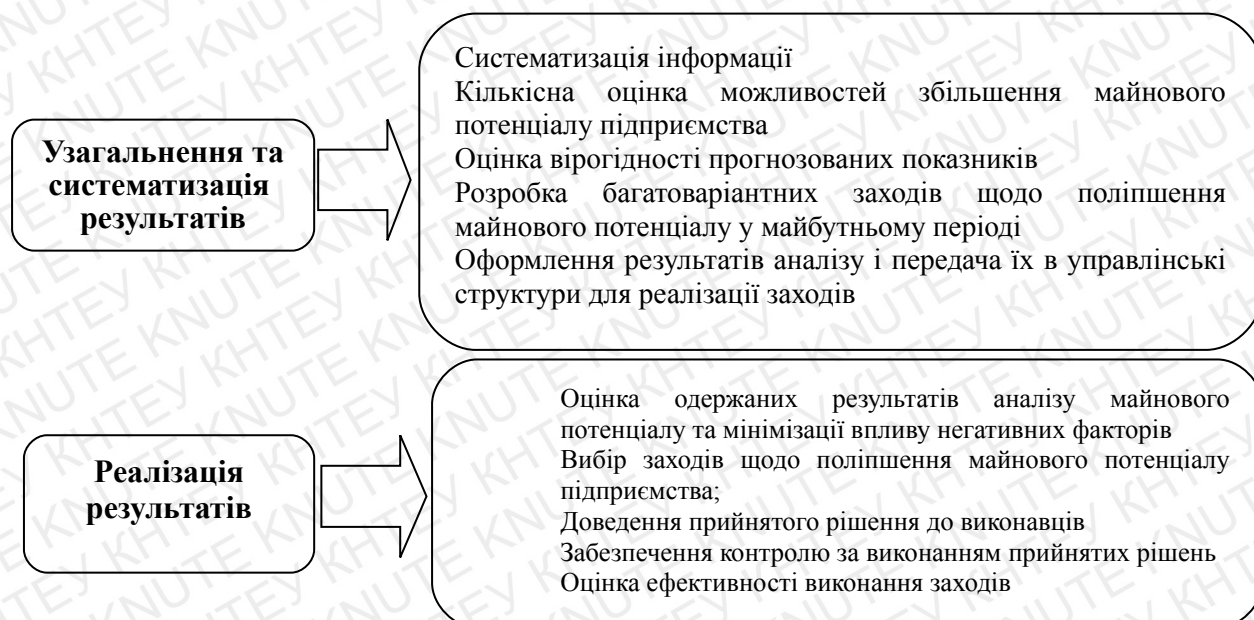

Рис. 2.7. Методичні прийоми, які застосовуються у фінансовому аналізі майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Методика фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» має базуватися на використанні економіко-логічних та економіко-математичних методів. Слід відзначити, що використання економіко-логічних методів на практиці є досить поширеним через їх відносну простоту їх застосування на практиці. Використання економіко-математичних методів, які охоплюють моделювання, економетричні методи,

методи кореляційно-регресійного аналізу, потребує більших зусиль та компетенції аналітика, оскільки ці методи визначаються вищою складністю.

Останнім етапом побудови організаційно-інформаційної моделі фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» є узагальнення, систематизація та реалізація результатів аналізу (рис. 2.8).

Рис. 2.8. Узагальнення та реалізації результатів фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Важливо зазначити, що ефективність проведеного фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» має забезпечуватися фактично прийнятими управлінськими рішеннями відповідно до наданих висновків та рекомендацій аналітика. Реалізація результатів фінансового аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» має включати здійснення конкретних заходів, виходячи з інформації аналітичного звіту, забезпечуючи взаємозв'язок між керованою та керуючою системами. Прямий зв'язок слугує для передачі інформації до керованого об'єкта про прийняті рішення. Зворотний зв'язок забезпечує оперативний контроль виконання команд щодо зміни параметрів керованого об'єкта.

2.3. Удосконалення інформаційного забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання

У процесі проведення фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства використовується досить широкий спектр інформаційних даних. Водночас, як було з'ясовано у попередніх підрозділах, основний масив даних формується саме у системі бухгалтерського обліку підприємства.

Сучасні підходи до проведення аналізу значною мірою зумовлені змінами інформаційної моделі економічних систем під впливом реформування національної системи бухгалтерського обліку, впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - МСФЗ). Враховуючи, що обліково-звітна інформація є пріоритетною і переважаючою у фінансовому аналізі, то від її аналітичних можливостей суттєво залежить якість аналітичного забезпечення системи управління майновим потенціалом підприємства.

Досліджуючи проблемні аспекти та можливості удосконалення інформаційного забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання, слід відзначити, що на сьогодні існують дві концептуальні основи для складання фінансової звітності підприємства: на основі вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

У контексті євроінтеграційних процесів, які пов'язані з підписанням та набуттям чинності Угоди про асоціацію України з ЄС, давно постало питання переходу вітчизняних підприємств на складання звітності за міжнародними стандартами з метою забезпечення уніфікованого, зрозумілого всім потенційним користувачам представлення фінансової інформації та її використання для різних цілей, зокрема, аналітичного опрацювання.

Суттєві кроки в цьому напрямку було зроблено під час прийняття національного П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" замість П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" у 2013 році [57].

Основними відмінностями форм фінансової звітності за нормами Національного П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [57] від раніше діючих: П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", П(С)БО 2 "Баланс", П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати", П(С)БО 4 "Звіт про рух грошових коштів", П(С)БО 5 "Звіт про власний капітал", які втратили чинність, є:

- зменшення кількості розділів (в активі балансу - з чотирьох до трьох, у пасиві балансу - з п'яти до чотирьох);
- вилучення розділів "Звіту про фінансові результати", що містять інформацію про податкові різниці;
- включення до "Звіту про фінансові результати" розділу "Сукупний дохід";
- введення можливості вибору методу складання "Звіт про рух грошових коштів" за прямим або непрямим методом за окремою формою звіту;
- відображення окремих статей звітності за справедливою вартістю;
- включення витрат майбутніх періодів до складу оборотних активів, доходів майбутніх періодів - до поточних зобов'язань, цільового фінансування - до довгострокових зобов'язань;
- заміна поняття статутного капіталу на статтю зареєстрований капітал;
- розподіл забезпечень на довгострокові і поточні;
- скорочення окремих статей фінансової звітності (запаси, інші оборотні активи, інші поточні зобов'язання, ін.);
- розшифровка розрахунків з бюджетом та виділенням заборгованості щодо розрахунків з податку на прибуток підприємства;
- вилучення статей доходів і витрат від надзвичайних подій;
- застосування додаткових статей у фінансовій звітності

Зазначені зміни наблизили вітчизняні форми фінансової звітності до вимог МСФЗ. Так, відповідно до МСФЗ дебіторська заборгованість відображається в балансі за справедливою вартістю, у додаткових статтях наводиться історична вартість і сума нарахованого резерву чи дисконту.

Розрахунки з пов'язаними особами мають відображатись у балансі виходячи з їх суті: торгова, фінансова або інша заборгованість без використання спеціальних рядків, але в додаткових статтях до кожної із статей дебіторської та кредиторської заборгованості необхідно виділяти сальдо розрахунків з пов'язаними особами. Витрати та доходи майбутніх періодів у звітності за МСФЗ відображаються відповідно у складі "Інших оборотних активів" та "Інших поточних зобов'язань" без виділення в окремі статті чи розділи. "Необоротні активи та групи вибуття" в балансі за МСФЗ відображаються як окрема стаття оборотних активів. У МСФЗ забезпечення майбутніх виплат визнаються у складі зобов'язань, які, в свою чергу, поділяються на поточні і довгострокові. Коригування статей Балансу здійснюється за рахунок власного капіталу. Безвідсоткові та пільгові довгострокові зобов'язання і забезпечення відображаються в Балансі на основі дисконтування. Зобов'язання, залучені на менш вигідних за ринкові умови, дооцінюються до їх справедливої вартості. Більшість балансових статей повинні розкриватись у Примітках до фінансової звітності [46].

Проведемо порівняльний аналіз змін у фінансовій звітності підприємства, що відбулись з 19.03.2013 р. за Національними П(С)БО та їх відповідність МСФЗ. Так, Баланс підприємства отримав подвійну назву Баланс (Звіт про фінансовий стан) відповідно до МСФЗ.

У складі необоротних активів окремою статтею виділено інвестиційну нерухомість відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, П(С)БО 32 "Інвестиційна нерухомість" та МСФЗ [71].

Довгострокові біологічні активи, довгострокові фінансові інвестиції та довгострокова і поточна дебіторська заборгованість відображаються в Балансі за справедливою вартістю відповідно до МСФЗ. Інформація щодо первісної вартості, накопиченої амортизації та резервного фонду розкривається у Примітках до річної фінансової звітності.

У статті "Запаси" відображається загальна вартість активів, які визнаються запасами згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", розшифровка за видами запасів здійснюється у додаткових статтях в Примітках до річної фінансової звітності відповідно до норм МСФЗ - це конфіденційна інформація підприємства.

У статті "Гроші та їх еквіваленти" відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводиться інформація про кошти в національній або іноземній валютах.

Виняток зі звіту статей "векселі одержані", "векселі видані" є цілком доречним відповідно до недостатності їх використання унаслідок недорозвиненості фондового ринку України.

Витрати майбутніх періодів віднесені до складу "Оборотних активів" підприємства відповідно до МСФЗ [71].

Окремим розділом Балансу залишаються виділені "Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття", в якому відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність", що не відповідає нормам МСФЗ, адже "Необоротні активи та групи вибуття" в Балансі за МСФЗ відображаються як окрема стаття оборотних активів.

Зміни відбулись у першому розділі пасиву балансу, який зазнав суттєвих перетворень відповідно до МСФЗ: у статті "Зареєстрований капітал" наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства; у статті "Капітал у дооцінках" наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів [76].

Інформація про всі види сформованих резервів підприємства наводиться у додаткових статтях в Примітках до річної фінансової звітності

відповідно до норм МСФЗ і виключається як окремий розділ Балансу. Отже, представлення інформації, яка характеризує елементи майнового потенціалу підприємства, було суттєво наближено до міжнародних стандартів.

Порівняти склад фінансової звітності підприємства відповідно до національних та міжнародних стандартів можна за даними рис. 2.9.

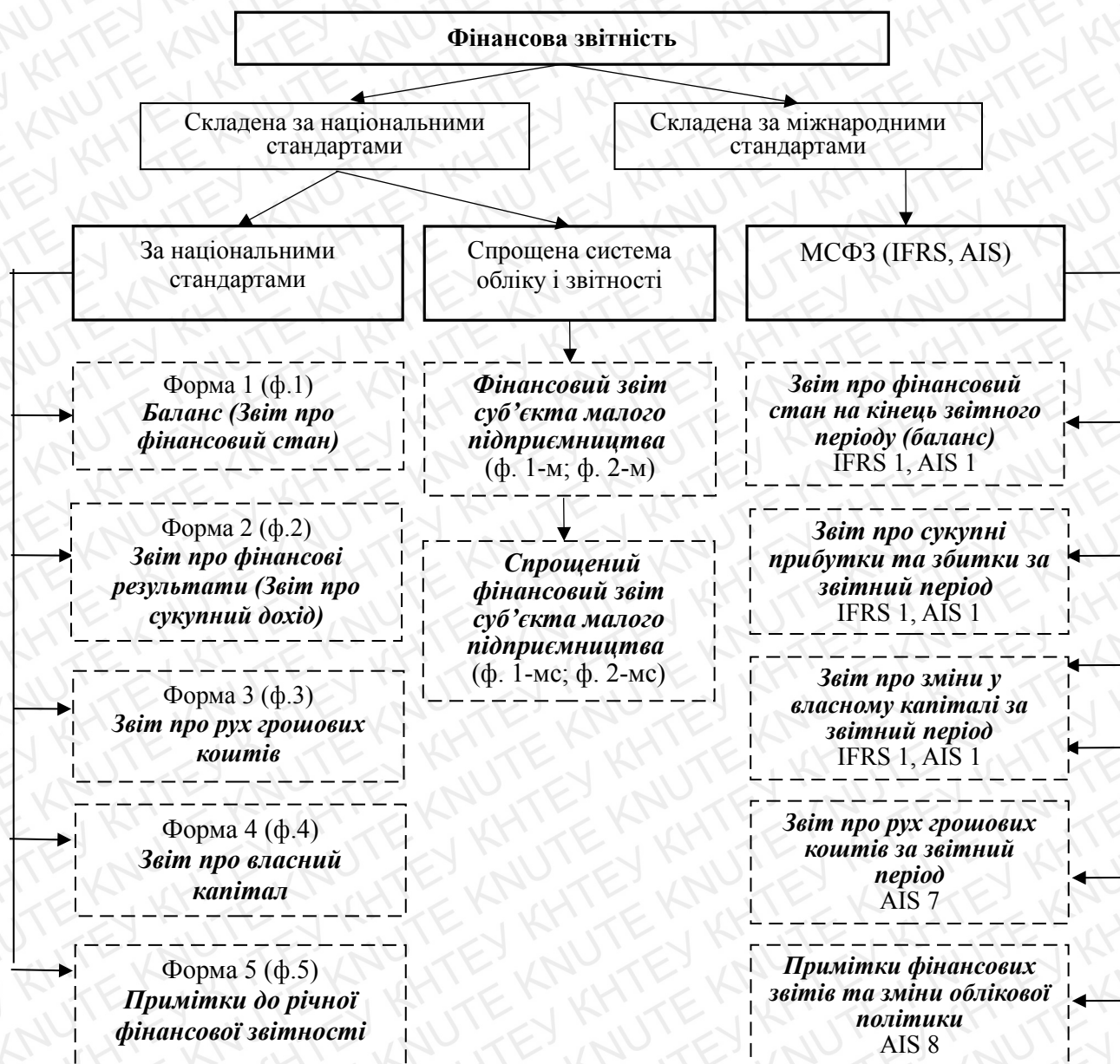

Рис. 2.9. Структура фінансової звітності підприємства відповідно до національних та міжнародних стандартів

Таким чином, можемо стверджувати, що вітчизняні П(С)БО зазнали суттєвої трансформації у напрямку гармонізації з МСФЗ.

Разом з тим, все більше підприємств України переходить на складання звітності безпосередньо за МСФЗ. Це пов'язано з тим, що підписання

Асоціації з Європейським Союзом дає значні можливості щодо розвитку міжнародної торгівлі, надання різноманітних послуг на зовнішніх ринках, проведення науково-технічної, науково-виробничої діяльності в кооперації з іноземними суб'єктами, підготовки фахівців за кордоном, здійснення міжнародних фінансових, кредитних, розрахункових, лізингових операцій, операцій з цінними паперами, спільної підприємницької діяльності, що включає створення спільних підприємств, проведення спільних господарських операцій, спільного володіння [80].

Однак, чинником, що стримує розвиток взаємин українських та іноземних суб'єктів господарювання, залучення іноземного капіталу в економіку країни, є якість фінансової інформації, її повнота і прозорість.

З аналогічними проблемами свого часу стикалися багато країн, що призвело до усвідомлення того, що інтернаціоналізація бізнесу вимагає застосування єдиної методології, принципів і норм ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, уніфікації її форм і показників.

Гармонізація фінансової звітності дозволяє не тільки зробити звітність прозорою, порівнянної, стандартизованою, забезпечити доступність її розуміння для інвесторів, партнерів по бізнесу, кредиторів, інших користувачів, а й об'єднати, оперативно аналізувати фінансові показники звітності компаній, що знаходяться в різних країнах, дає можливість власникам і топ-менеджменту приймати ефективні тактичні і стратегічні рішення.

Для іноземних суб'єктів складає труднощі розгляд фінансової звітності, складеної за українськими стандартами. Відмітимо, що досліджуване нами підприємство ТОВ «Український кардан» складає звітність саме за НП(С)БО.

З урахуванням зазначеного, рекомендуємо ТОВ «Український кардан» розглянути можливість формування звітності саме за МСФЗ, оскільки вважаємо, що позитивно відобразиться на його розвитку та інвестиційній привабливості.

Окрім рекомендації щодо перегляду концептуальної основи для складання звітності, вважаємо за потрібне відмітити ще один проблемний момент у діяльності підприємства, який потребує вдосконалення.

Як було зазначено у підрозділі 2.1, майновий потенціал ТОВ «Український кардан» становлять його активи: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, капітальні інвестиції, запаси та інші елементи. Досліджуючи особливості бухгалтерського обліку складових, які формують майновий потенціал підприємства, нами було виділено деякі проблемні моменти. Зокрема, це стосується такого різновиду активів як запаси підприємства.

ТОВ «Український кардан» є підприємством машинобудівної галузі, що обумовлює дуже значну номенклатуру матеріальних цінностей. Це ускладнює облік, аналіз і контроль запасів, підвищує ризик незаконного їх привласнення та нецільового використання. Зважаючи на це, для проведення раціонального аналізу, контролю, запобігання помилок в обліку, попередження фактів пересортиці, запаси машинобудівного підприємства слід розділяти на більш дрібні групи, види з відображенням на відповідних рахунках.

У Плані рахунків для відображення запасів передбачено клас 2 «Запаси», який містить рахунки та субрахунки бухгалтерського обліку. Субрахунки можуть розроблятися та використовуються підприємством виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності.

Як передбачено у наказі про облікову політику ТОВ «Український кардан», підприємство на свій розсуд самостійно може вводити субрахунки другого і третього порядків зі збереженням кодів (номерів) рахунків і субрахунків Плану рахунків.

Розробка номенклатури починається з установаження переліку груп матеріалів, що використовуються на підприємстві. Найменування групи має максимально відображати техніко-економічний зміст конкретних запасів.

З метою забезпечення детального фінансового аналізу та раціонального контролю за рухом запасів пропонуємо ТОВ «Український кардан» доповнити систему рахунків обліку запасів субрахунками першого та другого порядку, виокремлених з урахуванням вивчення номенклатури запасів, які фактично використовуються в діяльності підприємства (дод. Ж).

Як бачимо, номенклатура запасів на ТОВ «Український кардан» є досить значною, тому її впорядкування та посилення контролю за рухом і використанням буде забезпечуватися за рахунок введення субрахунків першого та другого порядку.

Сформовані пропозиції щодо обліку запасів як елемента майнового потенціалу, а також рекомендації щодо переходу підприємства на ведення обліку і складання звітності за МСФЗ сприятиме вдосконаленню інформаційного забезпечення фінансового аналізу майнового потенціалу.

Висновки до розділу 2

Організація і проведення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання базується на використанні зовнішньої та внутрішньої інформації, яка відображає кількісні та якісні характеристики досліджуваного об'єкта. Результати дослідження інформаційного забезпечення аналізу майнового потенціалу представлено на відповідні схемі, що включає планово-прогнозні дані, обліково-звітні дані, нормативні-правові дані, статистичні та довідкові дані. Охарактеризовано стадії формування обліково-звітної інформації про майновий потенціал ТОВ «Український кардан». Досліджено аналітичні можливості бухгалтерського балансу для цілей управління майновим потенціалом. Встановлено об'єкти обліку, які досліджуються при проведенні фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства та наведено особливості здійснення обліку окремих об'єктів, які характеризують майновий потенціал ТОВ «Український кардан».

Формалізація фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства здійснюється шляхом побудови організаційно-інформаційної моделі.

Запропоновано організаційно-інформаційну модель фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, яка є стислим відображенням аналітичного процесу щодо його мети і завдань, суб'єктів і об'єктів дослідження, системи показників, які дозволяють дослідити об'єкти, інформаційного забезпечення.

Досліджено можливості вдосконалення облікового забезпечення аналізу майнового потенціалу підприємства, оскільки основний масив даних формується саме у системі бухгалтерського обліку. ТОВ «Український кардан» здійснює облік на основі НП(С)БО. Однак, у контексті євроінтеграційних процесів, які пов'язані з підписанням та набуттям чинності Угоди про асоціацію України з ЄС, постало питання переходу вітчизняних підприємств на складання звітності за міжнародними стандартами з метою забезпечення уніфікованого, зрозумілого всім потенційним користувачам представлення фінансової інформації. Тому, рекомендуємо ТОВ «Український кардан» розглянути можливість формування звітності саме за МСФЗ, оскільки вважаємо, що позитивно відобразиться на його розвитку та інвестиційній привабливості.

ТОВ «Український кардан» є підприємством машинобудівної галузі, що обумовлює дуже значну номенклатуру матеріальних цінностей. Це ускладнює облік, аналіз і контроль запасів, підвищує ризик незаконного їх привласнення та нецільового використання. З метою забезпечення детального фінансового аналізу та раціонального контролю за рухом запасів пропонуємо ТОВ «Український кардан» доповнити систему рахунків обліку запасів субрахунками першого та другого порядку, виокремлених з урахуванням вивчення номенклатури запасів, які фактично використовуються в діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ МАЙНОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Принципи і логіка організації аналітичного процесу в управлінні майновим потенціалом підприємства

При проведенні аналізу майнового потенціалу підприємства першочерговим є завдання організації аналітичного процесу. Рационально організована робота з аналізу майнового потенціалу може забезпечити його дієвість і ефективність, суттєво вплинути на хід господарських процесів.

Під організацією аналізу майнового потенціалу підприємства слід розуміти цілеспрямоване упорядкування і удосконалення методики аналізу, процесів збору первинної аналітичної інформації про показники майнового потенціалу, її обробки, узагальнення і отримання відомостей, необхідних для управління майновим потенціалом підприємства.

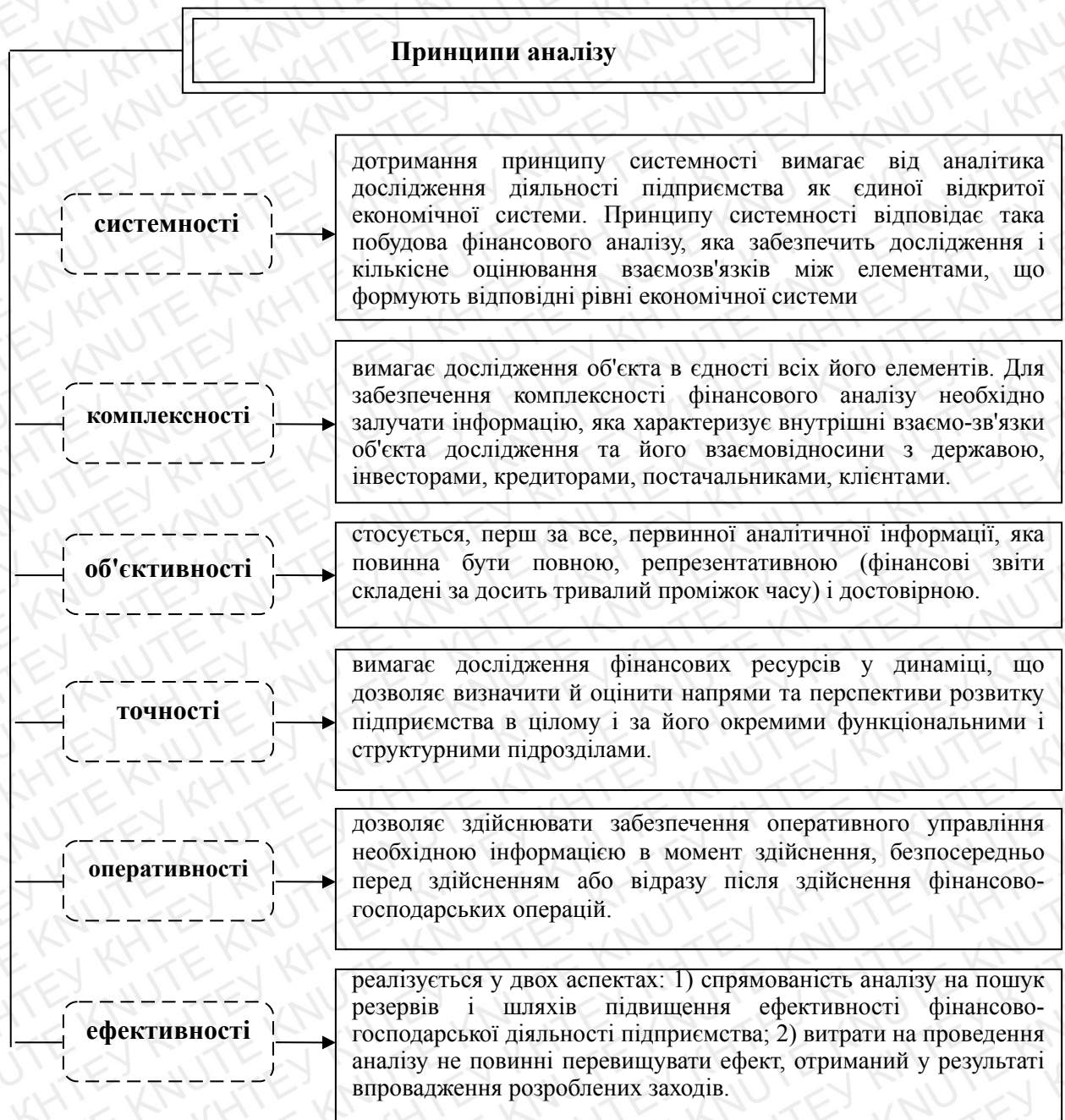
Основними завданнями організації аналізу на підприємстві є:

- забезпечення ефективності аналізу, його розвиток та вдосконалення;
- раціональна організація праці фінансових аналітиків;
- забезпечення ефективного використання аналітичної інформації в управлінні;
- автоматизація аналітичних робіт;
- підвищення якості аналітичної інформації;
- скорочення термінів проведення аналітичної роботи;
- раціоналізація аналітичних процесів [11].

Організація аналізу на підприємстві, як загалом, так і щодо дослідження окремих об'єктів, повинна відповідати низці вимог. Серед них, у першу чергу, потрібно виокремити науковий характер аналізу, який забезпечується дотриманням його принципів.

Опрацювавши наукову літературу, можна виділити основні принципи його організації: системності; комплексності; об'єктивності; динамічності; точності; оперативності; ефективності. Ці принципи повинні дотримуватися незалежно від об'єкта аналізу. Тобто, вони є цілком актуальними для аналізу

майнового потенціалу підприємства. Розглянемо детальніше їх характеристику (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Принципи організації аналітичного процесу в управлінні майновим потенціалом підприємства

Іншою обов'язковою вимогою організації аналізу майнового потенціалу підприємства є обґрунтований розподіл обов'язків з проведення аналізу між окремими службами і виконавцями. Від того, наскільки доцільний цей розподіл, залежить повнота охоплення об'єктів аналізу, виключається можливість багатократного (різними особами) проведення тих

самих досліджень. Це сприяє більш ефективному використанню робочого часу спеціалістів і забезпечує комплексність аналізу.

Дуже важливо також те, що аналіз майнового потенціалу підприємства повинен бути ефективним. Тобто, витрати на його проведення повинні бути найменшими за оптимальної глибини аналізу і його комплексності. У зв'язку з цим під час його проведення повинні використовуватися передові методики, раціональні методики збору і зберігання даних ЕОМ, інші технічні засоби.

Удосконаленню аналізу сприяє уніфікація організації аналітичної роботи шляхом створення спеціальних методик, розроблених таблиць, придатних для порівняння, оцінки, узагальнення. Це зменшує витрати часу на аналіз, сприяє підвищенню його ефективності.

Основою методики аналізу майнового потенціалу підприємства є аналітична операція. Аналітична операція – це дія над економічними даними або інформацією з метою розрахунку відхилень їх фактичного значення від визначених критеріїв, виявлення причин таких відхилень, їх кількісного впливу, тобто отримання різних проміжних або кінцевих (вихідних) аналітичних показників, які використовуються для прийняття управлінських рішень. Сукупність аналітичних операцій формує етап аналізу.

Аналітична роботи щодо організації аналізу майнового потенціалу підприємства можна поділити на такі послідовні етапи (рис. 3.2).

Розглянемо більш детально організаційні дії аналітика у межах кожного етапу аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан».

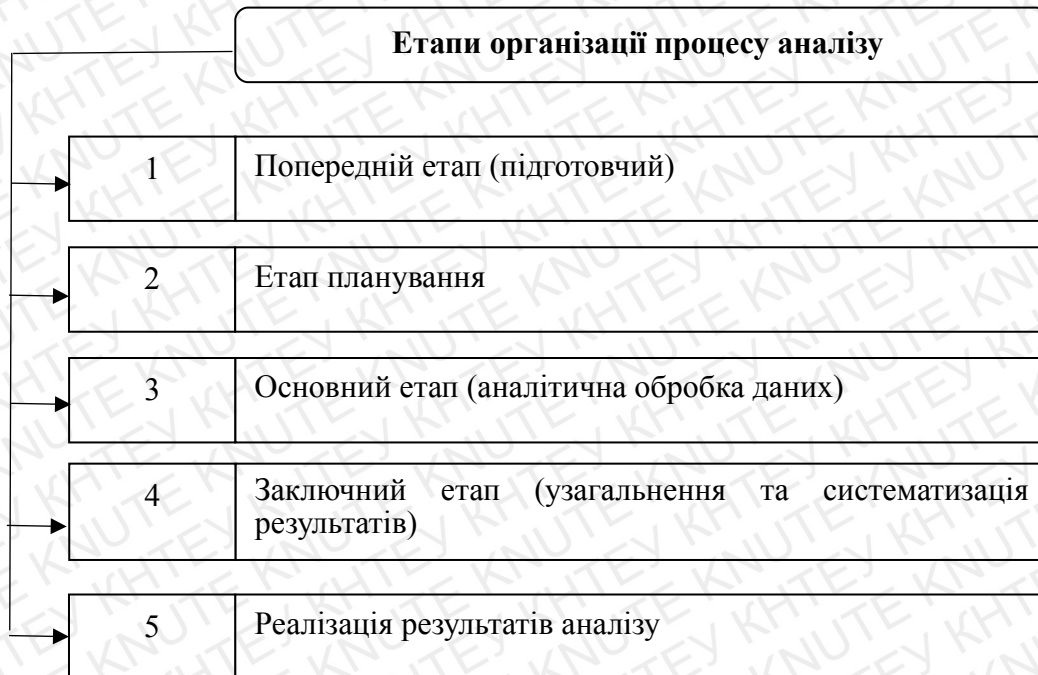

Рис. 3.2. Етапи організації аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан»

На попередньому етапі здійснюється конкретизація об'єкта дослідження, вивчаються матеріали попередніх аналітичних досліджень та інших перевірок, визначаються мета і напрям використання результатів аналізу, розробляються програма, календарний план та розподіляються функції серед виконавців, визначаються джерела інформації, розробляються макети аналітичних таблиць, графіків, схем і методичні вказівки щодо їх складання, розрахунку впливу окремих факторів та ін. [20].

Важливим елементом попереднього (підготовчого) етапу є перевірка якості джерел аналізу майнового потенціалу підприємства. Повинні бути перевірені:

- правильність оформлення джерел аналізу;
- погодженість показників у різних формах звітності;
- повнота складу аналізованих показників;
- наступність показників;
- методична єдність формування показників.

У контексті зазначеного важлива роль відводиться засобам контролю як способу встановлення достовірності інформації.

Ще одним із важливих моментів організації попереднього етапу є рух аналітичної інформації. Вихідним моментом цієї роботи є визначення складу виконавців із проведення аналізу в кожному структурному підрозділі підприємства.

У межах основного етапу проведення аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» аналітик збирає та класифікує джерела інформації, перевіряє їх відповідність формальним ознакам та за змістом, створює допоміжну інформацію (наприклад, групує довідкову інформацію), здійснює попереднє ознайомлення з показниками, які характеризують майновий потенціал.

Після цього відбувається складання аналітичних таблиць та аналітична їх обробка, розрахунок впливу факторів, визначення кола взаємодіючих факторів, їх взаємозв'язку та взаємозалежності, встановлення та обрахування резервів підвищення ефективності використання майнового потенціалу. На ТОВ «Український кардан» вся робота з проведення аналізу повинна плануватися. На практиці можуть складатися такі плани: комплексний план аналітичної роботи підприємства, тематичний план.

Комплексний план зазвичай складається на один рік. Розробляє його спеціаліст, якому на підприємстві доручене керівництво аналітичної роботи в цілому. У плані зазначається мета і завдання аналізу, визначаються питання, що досліджуються протягом року, визначається час для вивчення кожного питання, суб'єкти аналізу, наводиться схема документообігу, термін і адреса надходження кожного документа, його утримання [36].

Крім того, у плані повинні бути передбачені джерела інформації, що можуть бути використані у процесі аналізу, технічні засоби проведення аналізу.

При розробці плану обов'язково повинна враховуватися періодичність вивчення важливих проблемних питань, наступність аналізу за окремі періоди часу.

За результатами аналізу розробляються пропозиції, спрямовані на поліпшення результатів господарської діяльності. Тому, комплексний план повинен передбачати і організацію контролю за виконанням цих заходів.

Тематичний план передбачає поглиблення вивченого або іншого питання комплексного плану. У ньому розглядаються об'єкти, суб'єкти, етапи, терміни проведення аналізу, його виконавці тощо. Прикладом застосування тематичного плану є планування роботи щодо аналізу майнового потенціалу підприємства.

Обробка даних при проведенні аналізу майнового потенціалу полягає в перетворенні вхідної інформації у вихідну за допомогою логічних та обчислювальних операцій. Наприклад, інформація про обсяг показників активів за їх видами за 5 років співставляється методами горизонтального аналізу та розрахунку коефіцієнтів, після чого отримуємо нову інформацію про характер тенденцій зміни потенціалу. Аналітична обробка інформації для потреб аналізу майнового потенціалу здійснюється за допомогою таких прийомів:

- технічних (порівняння, групування, відносні величини);
- методичних (математичних, економіко-математичних, статистичних).

У межах заключного етапу дається узагальнююча оцінка динаміці, структурі, тенденціям зміни майнового потенціалу, можливостям його нарощення та оптимізації, узагальнюються та оформляються результати аналізу, підраховуються зведені резерви збільшення обсягу та оптимізації структури активів, розробляються пропозиції щодо їх використання, видаються розпорядчі акти за результатами аналізу, проводяться обговорення замовниками та здійснюється контроль за виконанням вимог розпорядчих документів.

Окрім організації власне аналітичного процесу за конкретним об'єктом дослідження розрізняють організацію системи аналізу на підприємстві.

Організаційна побудова апарату аналітичної служби – це форма поділу та кооперування праці, яка передбачає розподіл усього комплексу аналітичних робіт між виконавцями.

У практиці організації аналітичної роботи розрізняють централізовану та децентралізовану форми.

При *централізованій формі* організації вся робота з економічного аналізу концентрується у спеціальному структурному підрозділі (відділі, бюро) в системі управління виробництвом. При такій організаційній системі досягається єдність методологічного забезпечення аналізу, чіткий розподіл праці аналітиків, можливість застосування потужної обчислювальної техніки тощо. Однак, вона має і суттєві недоліки: відірваність аналітичного процесу від процесу управління і менеджменту, для аналізу використовують консolidовані звітні форми, що зумовлюють необхідність організації збору додаткової інформації та розрахунків, а це потребує розробки спеціальних програм досліджень, додаткових затрат ресурсів [36].

Дослідивши організаційну структуру ТОВ «Український кардан» (дод. 3), ми встановили, що на підприємстві немає посади аналітика чи аналітичного підрозділу, тому, централізованої форми організації економічного аналізу на ТОВ «Український кардан» немає. Загалом, слід додати, що організаційна структура ТОВ «Український кардан» є лінійною. При цьому, кожен співробітник підпорядковується одному керівнику (менеджеру). В свою чергу, останній є підзвітним вищому органу управління.

На нашу думку, така організаційна структура відповідає особливостям діяльності підприємства та дозволяє якісно виконувати визначені завдання. Проста структура мобільна, потребує незначних витрат. Характерна для малих та середніх підприємств, які здійснюють нескладне виробництво (часто однорідної продукції) за відсутності широких кооперативних зв'язків. Це цілком стосується ТОВ «Український кардан», яке є суб'єктом малого підприємництва за критеріями кількості працюючих та обсягом річного доходу.

Інша форма організації аналізу, *децентралізована*, передбачає, що аналізом займаються всі структурні підрозділи з питань, які входять до їх компетенції, виходячи з розмежування прав та обов'язків між ними, передбачених відповідними нормативними документами. За такої організації аналітичний процес максимально наближений до управлінського, є його окремим етапом, значно зменшується обсяг обробки економічної інформації. Недолік системи полягає у складності забезпечення єдиного методологічного управління аналітичним процесом. При цьому, відзначається нижчий рівень володіння методичним інструментарієм аналізу.

Таким чином, основним недоліком централізованої форми організації аналізу є значна вартість організації аналітичного підрозділу, що обумовлює доцільність застосування цього підходу лише на великих підприємствах. Натомість недоліком децентралізованої форми організації аналізу є відносно нижчий рівень спеціальних знань з аналізу відповідальних осіб, неможливість концентруватися виключно на діяльності з аналізу.

Можна виділити також третій підхід до організації аналізу – передача аналітичних функцій спеціалізованій компанії на умовах аутсорсингу. З одного боку, це забезпечить системність і постійний характер аналізу, і іншого боку – здешевить витрати на аналіз, оскільки така послуга коштуватиме дешевше, ніж утримання окремого підрозділу чи особи на підприємстві. Відповідно, цей підхід рекомендуємо до застосування ТОВ «Український кардан».

Неодмінною умовою вдосконалення аналізу майнового потенціалу підприємства, що має розглядатися у подальших дослідженнях є автоматизація процедур проведення аналізу з метою підвищення його оперативності.

3.2. Загальний аналіз активів суб'єкта господарювання

Майновий потенціал суб'єкта господарювання визначається обсягом, оптимальністю структури та ефективністю використання оборотних і необоротних активів, що знаходяться у його володінні і розпорядженні.

Найбільш поширеним підходом до здійснення оцінки майнового потенціалу підприємства є проведення загального аналізу активів суб'єкта господарювання, що передбачає застосування сукупності різних методів, способів та методичних прийомів у певній визначеній послідовності та складі для вирішення конкретної задачі аналізу. Проведення загального аналізу активів суб'єкта господарювання має узгоджуватися з метою, завданнями, особливостями об'єкта, який підлягає дослідженню.

Загальний аналіз активів суб'єкта господарювання, що визначають його майновий потенціал, передбачає застосування аналітичних методів:

горизонтального фінансового аналізу, який проводиться з метою вивчення динаміки окремих економічних показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу. Розраховуються абсолютна і відносна зміна, темп росту (приросту) окремих видів активів, які у сукупності характеризують майновий потенціал підприємства, після чого надається оцінка тенденціям їх змін;

вертикального фінансового аналізу, який базується на порівнянні частки окремих складових активів, які характеризують майновий потенціал підприємства у загальній валюті балансу;

порівняльного фінансового аналізу, який проводиться для зіставлення планових та фактичних параметрів майнового потенціалу, фактичних та нормативних (галузевих, загальних) показників;

аналізу фінансових коефіцієнтів, що полягає у зіставленні показників звітності та/або фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів, наприклад, коефіцієнтів рентабельності активів [43].

Зважаючи на те, що майновий потенціал формують активи підприємства, загальний аналіз активів повинен охоплювати дослідження структури та динаміки їх як загалом, так і окремих видів (основних засобів,

нематеріальних активів, довгострокових фінансових інвестицій тощо), а також доходів, витрат та результатів господарської діяльності, які впливають на зміну показників майнового потенціалу підприємства, оцінку можливості нарощення майнового потенціалу за рахунок одержаного прибутку.

Обсяг і послідовність аналізу активів суб'єкта господарювання (складання аналітичних таблиць, розрахунок показників) визначається фінансовим аналітиком (співробітником підприємства або залученим фахівцем), виходячи із специфіки і результатів діяльності підприємства, періоду, за який необхідно дослідити його майновий потенціал.

Стратегічною метою будь-якого суб'єкта господарювання, що здійснює свою діяльність в умовах ринкової економіки, є зростання ринкової вартості, яка визначається вартістю контрольованих та належних йому ресурсів.

Динаміку ресурсного забезпечення ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр., який формує та визначає його майновий потенціал, можна визначити за даними балансу (звіту про фінансовий стан) (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Динаміка показників майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр.

тис. грн

№ з.п.	Показник	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн.,%	Абс.	Відн.,%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Нематеріальні активи	62	55	48	-14,0	-22,6	-7,0	-12,7
2	Основні засоби	136247	129655	123462	-12785,0	-9,4	-6193,0	-4,8
3	Незавершені капітальні інвестиції	223	83	68	-155,0	-69,5	-15,0	-18,1
4	Необоротні активи, всього за розділом I	136532	129793	123578	-12954,0	-9,5	-6215,0	-4,8
5	Запаси	981	274	221	-760,0	-77,5	-53,0	-19,3
6	Дебіторська заборгованість -за продукцію, товари, роботи, послуги	729	469	366	-363,0	-49,8	-103,0	-22,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	-за розрахунками з бюджетом	121	23	24	-97,0	-80,2	1,0	4,3
8	Інша поточна дебіторська заборгованість	731	1502	966	235,0	32,1	-536,0	-35,7
9	Поточні фінансові інвестиції	32786	1560	1560	-31226,0	-95,2	0,0	0,0
10	Гроші та їх еквіваленти	3317	483	404	-2913,0	-87,8	-79,0	-16,4
11	Інші оборотні активи	32	59	164	132,0	412,5	105,0	178,0
12	Оборотні активи, всього за розділом II	38732	4370	3705	-35027,0	-90,4	-665,0	-15,2
13	Актив всього балансу,	175264	134163	127283	-47981,0	-27,4	-6880,0	-5,1

ТОВ «Український кардан» здійснює свою діяльність на основі власного майна, а також майна, яке знаходиться у його користуванні. Майно підприємства формують основні засоби, грошові кошти, поточні фінансові інвестиції та інші оборотні і необоротні активи. Інформація, представлена в таблиці, засвідчує тенденцію до скорочення загального обсягу ресурсів підприємства за 2013-2017 рр.: на 47981,0 тис. грн або -27,4%, з яких зменшення в обсязі -6880,0 тис. грн (-5,1%) припадає на 2016-2017 рр.

Якщо аналізувати динаміку ресурсів ТОВ «Український кардан» за видами активів, то найбільше зменшилися оборотні активи (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Обсяг оборотних та необоротних активів ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

Зазначена тенденція обумовлена зменшенням оборотних активів за окремими статтями, такими, як запаси (на 760,0 тис. грн або 240,1%), поточні фінансові інвестиції (на 31226,0 тис. грн або 95,2%), гроші та їх еквіваленти (на 2913,0 тис. грн або 87,8%) та короткострокова дебіторська заборгованість, обсяг якої за 2014-2016 рр. зменшився майже за всіма видами (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Обсяг дебіторської заборгованості ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

Така динаміка дебіторської заборгованості є позитивною, адже своєчасні розрахунки з контрагентами сприяють покращенню платоспроможності суб'єкта господарювання. Необоротні активи зменшилися на 12954,0 тис. грн або -9,5%. Зокрема, обсяг нематеріальних активів скоротився на 14,0 (-22,6%), основних засобів – на 12785,0 тис. грн (-9,4%), незавершених капітальних інвестицій - на 155,0 тис. грн (-69,5%). Це пояснюється поступовим зносом необоротних активів внаслідок перенесення їх вартості на вартість послуг у формі амортизації. За аналізований період необоротні активи підприємства суттєво не оновлювалися.

Аналізуючи структуру майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» слід відмітити суттєве переважання частки необоротних активів, зокрема, у 2013 році вона становила 78% (рис. 3.5). Такий значний відсоток обумовлений господарською діяльністю підприємства, що полягає у

виготовленні комплектуючих виробів і запасних частин до автомобілів, мотоциклів, автобусів, агрегатів і вузлів для транспортних засобів, машин і механізмів, і потребує наявності значної бази необоротних активів.

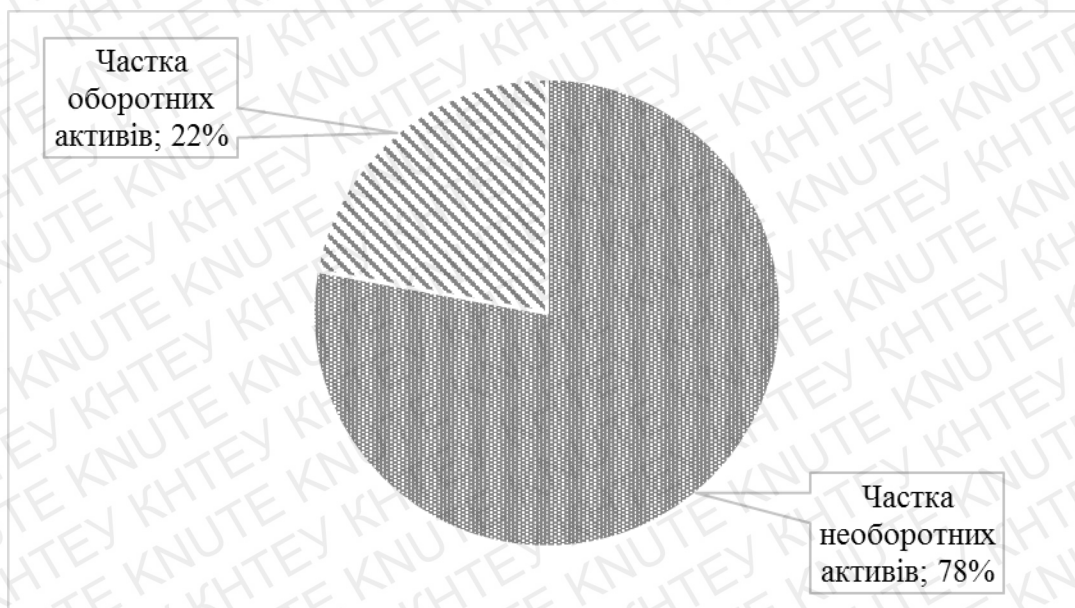

Рис. 3.5. Структура активів ТОВ «Український кардан» у 2013 р.

Слід відмітити, що у подальших періодах частка необоротних активів тільки збільшується. Так, у 2017 р. вона становить вже 97% (рис. 3.6).

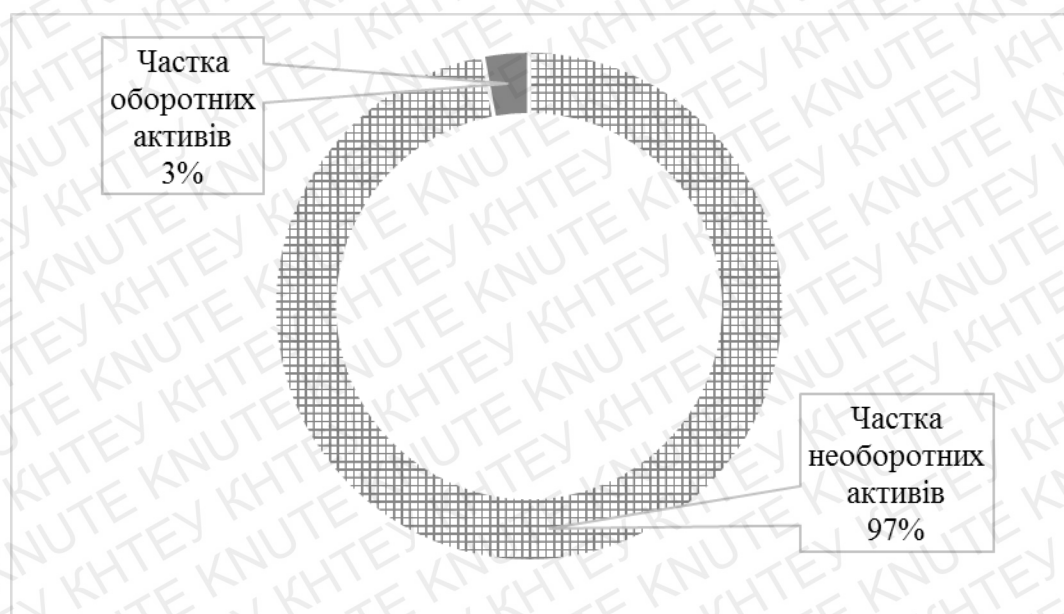

Рис. 3.6. Структура майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» у 2017 р.

Таким чином, необоротні активи визначальним чином впливають на формування та реалізацію майнового потенціалу ТОВ «Український кардан».

Результати структурного аналізу необоротних активів ТОВ «Український кардан» за їх видами у 2013-2017 рр. представлено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Структура необоротних активів ТОВ «Український кардан»
у 2013-2017 рр.**

№ з.п.	Частка показника в оборотних активах, %	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Нематеріальні активи	0,0	0,0	0,0	0,0	6,6	0,0	-8,0
2	Основні засоби	77,7	96,6	97,0	19,3	24,8	0,4	0,4
3	Незавершені капітальні інвестиції	0,1	0,1	0,1	-0,1	-58,0	0,0	-13,6
4	Частка необоротних активів у валюті балансу	77,9	96,7	97,1	19,2	24,6	0,3	0,4

Як бачимо, необоротні активи в середньому на 90,5% сформовані основними засобами підприємства. Нематеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції, зважаючи на те, що їх частка не складає навіть 1%, не чинять суттєвого впливу на формування майнового потенціалу підприємства.

Аналогічний структурний аналіз проведемо щодо оборотних активів ТОВ «Український кардан» за їх видами, що представлено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Структура оборотних активів ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

№ з.п.	Частка показника в оборотних активах, %	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Запаси	2,5	6,3	6,0	3,4	135,5	-0,3	-4,9
2	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1,9	10,7	9,9	8,0	424,9	-0,9	-8,0
3	-за розрахунками з бюджетом	0,3	0,5	0,6	0,3	107,4	0,1	23,1
4	Інша поточна дебіторська заборгованість	1,9	34,4	26,1	24,2	1281,5	-8,3	-24,1
5	Поточні фінансові інвестиції	84,6	35,7	42,1	-42,5	-50,3	6,4	17,9
6	Гроші та їх еквіваленти	8,6	11,1	10,9	2,3	27,3	-0,1	-1,3
7	Інші оборотні активи	0,1	1,4	4,4	4,3	5257,7	3,1	227,9
8	Частка оборотних активів у валюті балансу	22,1	3,3	2,9	-19,2	-86,8	-0,3	-10,6

За даними аналітичної таблиці можемо зробити висновок про домінуючу частку у структурі оборотних активів поточних фінансових інвестицій, яка з 84,6% у 2013 році зменшилася до 42,1% у 2017 році. Наступна за обсягом у структурі оборотних активів є інша поточна

дебіторська заборгованість, яка у 2017 р. становила 26,1%. Частка статті «гроші та їх еквіваленти збільшилася від 8,6% у 2013 р. до 10,9% у 2017 р. Частка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги збільшилася від 1,9% у 2013 р. до 9,9%. Частка запасів зросла від 2,5% у 2013 р. до 6,0% у 2017 р. Частка інших оборотних активів зросла від 0,1% у 2013 р. до 2,9% у 2017 р., однак, звісно, не чинить суттєвого впливу на формування майнового потенціалу підприємства.

Цінним ресурсом ТОВ «Український кардан» є людський капітал. Персонал підприємства не є елементом майнового потенціалу, однак, без участі кваліфікованих працівників реалізація наявного у підприємства майнового потенціалу неможлива. На підприємстві розробляється і затверджується штатний розпис, визначається фонд оплати праці.

За останні 5 років трудові ресурси ТОВ «Український кардан» зазнали суттєвого скорочення (табл. 3.4).

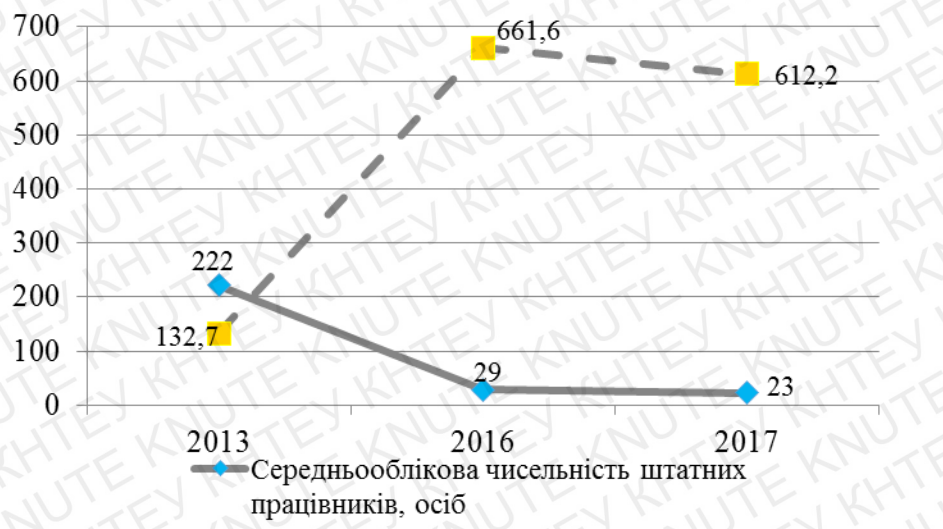
Таблиця 3.4

**Динаміка трудових ресурсів та фонду оплати праці
ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр.**

№ з.п.	Показник	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб	219	25	20	-199	-90,9	-5,0	-20,0
2	Середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом, осіб	3	4	2	-1,0	-33,3	-2,0	-50,0
3	Чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу, осіб	0	0	1	1,0	0	1,0	0
4	Фонд оплати праці, тис. грн	7779	1914	882	-6897	-88,7	-1032	-53,9
5	Продуктивність праці (відношення доходу від реалізації до кількості працівників), тис. грн	132,7	661,6	612,2	479,5	361,3	-49,4	-7,5

Середньооблікова кількість штатних співробітників ТОВ «Український кардан» загалом за 5 років зменшилася на 199 чоловік (-90,9%). Скорочення персоналу ТОВ «Український кардан» вплинуло на зміну фонду оплати праці, який за 2013-2017 рр. зменшився на 6897 тис. грн. (-88,7%).

Варто зазначити, що будь-який суб'єкт господарювання прагне до максимально ефективного використання наявних ресурсів незалежно від їх виду. Ефективність використання трудових ресурсів ТОВ «Український кардан» можна оцінити за показником продуктивності праці. Продуктивність праці персоналу ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр. зросла на 361,3%. Це пояснюємо, передусім, прагненням адміністрації втримати конкурентні позиції підприємства в умовах погіршення господарського середовища за рахунок мінімізації витрат на оплату праці (рис. 3.7).

Рис. 3.7. Чисельність персоналу та продуктивність праці персоналу ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

Паралельно зі зменшенням кількості працюючих та фонду оплати праці ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр., показник продуктивності праці зростає. Кількісним фактором, що обумовив ситуацію, є зменшення кількості працівників. Якісним фактором зростання продуктивності праці є те, що керівництво значну увагу приділяє навчанню персоналу. На підприємстві професійне навчання працівників здійснюється на періодичній основі протягом строку виконання ними трудових обов'язків.

3.3. Аналіз ефективності використання майнового потенціалу суб'єкта господарювання

Для забезпечення комплексної економічної характеристики майнового потенціалу ТОВ «Український кардан», крім оцінки динаміки і структури, необхідно також проаналізувати ефективність його використання підприємством, що відображається у показниках рентабельності. Розрахунок рентабельності завжди передбачає використання інформації про прибуток підприємства та співставлення його з іншими даними. Інформація про динаміку доходів, витрат та фінансові результати відображено у дод. К.

З даних таблиці додатку К можемо зробити висновок про негативну динаміку чистого доходу підприємства до зменшення: на 17218,0 тис. грн (-58,4%). Зменшилася і собівартість внаслідок зменшення обсягу реалізованих підприємством послуг, що обумовлено скороченням споживчого попиту. Інші статті витрат також скоротилися за 2013-2017 рр., зокрема, адміністративні – на 6884,0 тис. грн (-90,7%), витрати на збут – на 863,0 тис. грн (-93,2%), інші операційні витрати – на 306,0 тис. грн (-67,0%). Як наслідок, фінансові результати ТОВ «Український кардан» з позитивних значень у 2013 р. знизилися до від’ємних у 2016 та 2017 рр. (рис. 3.8).

Рис. 3.8. Значення фінансових результатів ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

Чистий прибуток є джерелом фінансування активів, а тому його формування є вкрай важливим. Однак, протягом 2016-2017 рр. ТОВ «Український кардан» отримує збиток та не досягає мети своєї діяльності.

Проведений на основі фінансових результатів діяльності підприємства розрахунок показників рентабельності демонструє те, що господарська діяльність ТОВ «Український кардан» змінилася від прибуткової у 2013 р. до збиткової у 2016 та 2017 рр., а тому є неефективною (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Показники рентабельності (збитковості) діяльності ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 р.

№ пор.	Показник рентабельності, %	Роки			Відносне			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн.,%	Абс.	Відн.,%
1. Коефіцієнти рентабельності фінансово-господарської діяльності								
1.1.	Рентабельність операційна (збитковість)	20,6	-46,0	-46,7	-67,3	-326,5	-0,7	1,6
1.2.	Рентабельність загальна (збитковість)	18,8	-46,3	-46,3	-65,0	-346,4	0,1	-0,1
1.3.	Рентабельність (збитковість) чиста	19,1	-47,5	-46,3	-65,4	-342,2	1,3	-2,7
1.4.	Рентабельність виробничих витрат (збитковість)	20,9	-42,5	-33,2	-54,1	-259,0	9,3	-21,8
1.5.	Рентабельність загальних витрат (збитковість)	15,7	-32,3	-31,5	-47,2	-301,1	0,8	-2,5
2. Коефіцієнти рентабельності активів і капіталу								
2.1.	Рентабельність власного капіталу (збитковість)	4,1	-7,1	-4,6	-8,7	-212,7	2,5	-35,1
2.2.	Рентабельність активів (збитковість)	3,2	-6,8	-4,4	-7,7	-238,6	2,3	-34,6
2.3.	Рентабельність виробничого потенціалу (збитковість)	4,1	-7,0	-4,6	-8,7	-211,7	2,4	-34,8
2.4.	Рентабельність оборотних активів (збитковість)	14,5	-	-	-	-1152,1	55,9	-26,8
2.5.	Рентабельність поточної діяльності (збитковість)	3,2	-6,8	-4,5	-7,7	-238,5	2,4	-34,6

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

Негативний фінансовий результат, отриманий підприємством у 2016 та 2017 роках обумовив те, що коефіцієнти рентабельності активів (рентабельності майнового потенціалу) є негативними. Тобто, більш доречно стверджувати про збитковість активів. Це означає те, що майновий потенціал ТОВ «Український кардан» значною мірою залишається нереалізованим та потребує дослідження шляхів вирішення цієї проблеми, забезпечення отримання прибутку підприємством.

Від оптимального поєднання, структури, визначення пріоритетів при розподілу капіталу залежить формування платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, можливість його неперервної діяльності та покриття зобов'язань і збитків за рахунок накопичених у попередні періоди резервів.

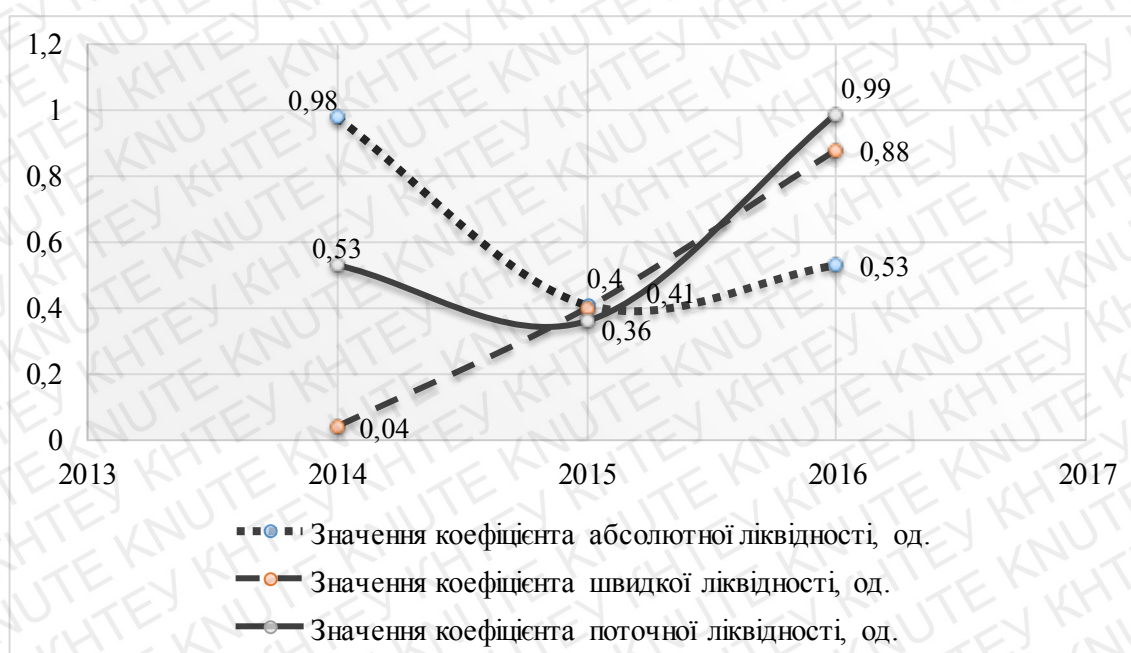
З огляду на зазначене, розглянемо динаміку показників платоспроможності ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр. (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Динаміка коефіцієнтів платоспроможності ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

№ пор.	Назва коефіцієнта	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Абсолютної ліквідності	0,98	0,41	0,53	-0,45	-46,12	0,11	27,49
2	Швидкої ліквідності	0,04	0,40	0,36	0,32	749,47	-0,04	-9,81
3	Поточної ліквідності	1,05	0,88	0,99	-0,06	-5,26	0,11	12,44

Спираючись на дані аналітичної таблиці, можемо узагальнити: значення коефіцієнта абсолютної ліквідності більше, ніж вдвічі менше від еталонного для галузі (0,2 од.) і зменшується в динаміці, що несприятливо відображається на платоспроможності підприємства (рис. 3.9).

Рис. 3.9. Значення показників платоспроможності ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

Значно відхиляється від нормативного (2 од.) і коефіцієнт поточної ліквідності, хоча мусимо відмітити суттєве покращення за цим параметром у 2016-2017 рр., що відбулося за рахунок скорочення довгострокових зобов'язань підприємства. Коефіцієнт поточної ліквідності має найменше

відхилення від еталону (0,7 од.) порівняно з попередніми показниками, що вказує на те, що підприємство більш здатне розраховуватися за своїми зобов'язаннями у середньостроковій перспективі, ніж короткостроковій.

Слід зазначити, що формування майнового потенціалу підприємства (ресурсів) відбувається за рахунок відповідних джерел їх фінансування.

Аналіз розміщення та ефективності фінансових ресурсів підприємства забезпечує органи управління інформацією щодо резервів розвитку підприємства, підвищення конкурентоспроможності.

Основними джерелами формування майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» є:

- внески засновників підприємства;
- дохід, одержаний від реалізації послуг підприємства;
- капітальні інвестиції в необоротні активи;
- доходи від оренди майна підприємства.

Аналіз капіталу та зобов'язань ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр. засвідчує їх загальне скорочення на 47981 тис. грн (27,4%) аналогічно до зміни активів підприємства між якими дотримується балансова рівність (дод. Л).

Власний капітал підприємства зменшився на 14786 тис. грн (-10,7%). Це відбулося за рахунок скорочення нерозподіленого прибутку на 14786 тис. грн (-42,3%), адже по іншим статтям, які формують власний капітал змін не було.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення підприємство мало лише у 2013 р. У 2016-2017 рр. значення цього показника дорівнює нулю. Поточні зобов'язання за 2013-2017 рр. зменшилися на 33195 або 89,9% (рис. 3.10).

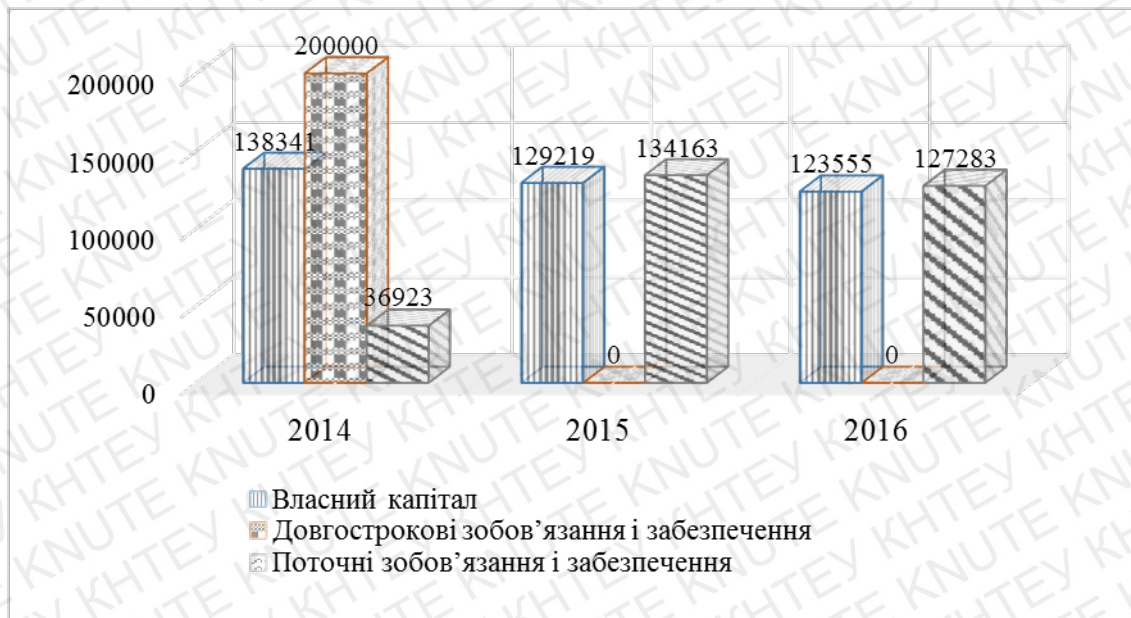

Рис. 3.10. Обсяг зобов'язань і забезпечень та власного капіталу ТОВ «Український кардан» у 2013-2017 рр.

Аналіз структури капіталу ТОВ «Український кардан» у 2017 р. свідчить про те, що найбільшу його частку (97,1%) складає власний капітал, а найменшу – поточні зобов'язання і забезпечення. Довгострокові зобов'язання і забезпечення в аналізованому році відсутні (рис. 3.11).

Рис. 3.11. Структура капіталу ТОВ «Український кардан» у 2017 р.

На основі вищевикладеної інформації про показники активів і капіталу ТОВ «Український кардан» проведемо оцінку фінансової стійкості

підприємства шляхом розрахунку відповідних коефіцієнтів, які залежать від обсягу і характеру розміщення в активах власного капіталу (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

**Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Український кардан»
за 2013-2017 рр.**

№ пор.	Назва коефіцієнта	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2014	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Автономії	0,79	0,96	0,97	0,18	22,98	0,01	0,79
2	Фінансової стійкості	0,58	26,14	33,14	32,56	5575,9	7,01	26,81
3	Загальної заборгованості	1,35	0,04	0,03	-1,32	-97,83	-0,01	-20,52
4	Маневрування	0,01	0,00	0,00	-0,01	-101,42	0,00	-95,81
5	Частки власного капіталу в оборотних активах	0,05	-0,13	-0,01	-0,05	-113,29	0,13	-95,27
6	Реальної вартості основних засобів	0,78	0,97	0,97	0,19	24,78	0,00	0,37

За даними табл. 2.5 спостерігаємо негативну динаміку переважної більшості показників, які характеризують фінансову стійкість ТОВ «Український кардан». Порівнюючи фактично отримані нами результати розрахунку з критичними значеннями показників для галузі можемо говорити про те, що всі коефіцієнти більшою чи меншою мірою відхиляються від еталонних, при цьому в динаміці за 2013-2017 рр. виявлені відхилення тільки збільшуються, що потребує розробки відповідних заходів щодо підвищення фінансової стійкості.

Узагальнюючи проведені дослідження організаційно-економічних показників ТОВ «Український кардан», які визначають його майновий потенціал, мусимо відзначити погіршення за багатьма параметрами. Підприємству варто покращити платоспроможність та фінансову стійкість, які засвідчують його здатність відшкодовувати поточні борги у визначені терміни, фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування, мобільність власного капіталу тощо.

Розраховані абсолютні та відносні показники результатів господарської діяльності ТОВ «Український кардан» в динаміці засвідчили формування збитковості підприємства у 2016-2017 рр. Одержані ТОВ «Український кардан» збитки не лише свідчать про неефективну діяльність підприємства, але й негативними чином відображаються на платоспроможності і стійкості фінансового стану Товариства, оскільки компенсуються за рахунок нерозподіленого прибутку, накопиченого протягом попередніх років.

Усе вищезазначене підкреслює нагальну необхідність підвищення ефективності використання майнового потенціалу, зокрема, за рахунок більш ефективного розміщення коштів для отримання і підвищення прибутку підприємства.

Напрямки цього можуть полягати в оптимізації витрат підприємством та у зростанні доходів від реалізації послуг підприємства. Найбільш дієвим заходом для цього є формування та диверсифікація послуг підприємства таким чином, щоб він був максимально привабливим для споживачів, підкреслював конкурентні позиції підприємства, підвищував його інвестиційну привабливість і забезпечував приріст доходів.

Висновки до розділу 3

Досліджено особливості організації аналітичного процесу. Встановлено основні завдання та принципи, яких необхідно дотримуватися при організації аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Визначено етапи аналітичної роботи щодо організації аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Розглянуто різні форми організації аналізу на підприємстві та запропоновано ТОВ «Український кардан» делегувати виконання аналітичних функцій спеціалізованій компанії.

ТОВ «Український кардан» здійснює свою діяльність на основі власного майна, а також майна, яке знаходиться у його користуванні. Майно підприємства формують основні засоби, грошові кошти, поточні фінансові інвестиції та інші оборотні і необоротні активи. Аналіз засвідчує тенденцію до скорочення загального обсягу ресурсів підприємства за 2013-2017 рр.: на 47981,0 тис. грн або -27,4%, з яких зменшення в обсязі -6880,0 тис. грн (-5,1%) припадає на 2016-2017 рр.

Слід відмітити суттєве переважання частки необоротних активів, зокрема, у 2013 році вона становила 78%. Такий значний відсоток обумовлений господарською діяльністю підприємства, що полягає у виготовленні комплектуючих виробів і запасних частин до автомобілів, мотоциклів, автобусів, агрегатів і вузлів для транспортних засобів, машин і механізмів, і потребує наявності значної бази необоротних активів..

В обсязі оборотних активів ТОВ «Український кардан» за їх видами за 2013-2017 рр. наявна домінуюча частку поточних фінансових інвестицій, яка з 84,6% у 2013 році зменшилася до 42,1% у 2017 році. Цінним ресурсом ТОВ «Український кардан» є людський капітал. За останні 5 років трудові ресурси ТОВ «Український кардан» зазнали суттєвого скорочення. Паралельно зі зменшенням кількості працюючих та фонду оплати праці ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр., показник продуктивності праці зростає.

Встановлено, що протягом 2016-2017 рр. ТОВ «Український кардан» отримує збиток та не досягає мети своєї діяльності. Проведений на основі фінансових результатів діяльності підприємства розрахунок показників рентабельності демонструє те, що господарська діяльність ТОВ «Український кардан» змінилася від прибуткової у 2013 р. до збиткової у 2016 та 2017 рр., а тому є неефективною і нерентабельною. Показники платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «Український кардан» засвідчили їх відхилення від еталонних норм. Це підкреслює нагальну необхідність підвищення ефективності використання майнового потенціалу. Напрямки цього можуть полягати в оптимізації витрат підприємством та у зростанні доходів від реалізації послуг підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження теоретичних, методологічних та практичних інструментів аналізу майнового суб'єкта господарювання дозволило зробити низку теоретичних висновків та практичних рекомендацій.

1. Ефективне функціонування суб'єкта господарювання у сучасних економічних умовах значною мірою визначається його здатністю раціонально використовувати наявні майнові ресурси, що пояснює важливість проведення аналізу майнового потенціалу підприємства. На основі дослідження понять «потенціал» та «майно» підприємства уточнення економічний зміст терміну «майновий потенціал підприємства», під яким пропонується розуміти сукупність можливостей підприємства ефективно використовувати майно, що перебуває у його власності чи користуванні, мобілізувати майнові ресурси для забезпечення процесу виробництва продукції, продажу товарів чи надання послуг з метою забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства, досягнення поточних і стратегічних цілей діяльності на ринку. Визначено структуру потенціалу підприємства, що дало змогу визначити основні типи сукупного потенціалу підприємства та місце в ньому майнового потенціалу. Вважаємо, що майновий потенціал суб'єкта господарювання чинить прямий вплив на використання інших потенціалів підприємства: управлінського, виробничого, кадрового (трудоного), інвестиційного тощо.

2. Досліджено особливості функціонування механізму управління майновим потенціалом на основі чого запропоновано блок-схему механізму управління та відтворення майнового потенціалу підприємства, яка поєднує в собі принципи, пріоритетні напрямки, підходи та методи, дотримання яких в синергетичній єдності дозволяє забезпечити ефективну реалізацію майнового потенціалу суб'єкта господарювання.

3. Досліджено та запропоновано підхід до групування нормативно-правового забезпечення обліку та фінансового аналізу майнового потенціалу

підприємства. Вважаємо, що детальний аналіз слід здійснювати у розрізі нормативного регулювання господарської діяльності підприємства та законодавчої бази обліку і аналізу активів підприємства. Базовим для дослідження є підприємство ТОВ «Український кардан. Основним видом діяльності ТОВ «Український кардан» є виготовлення комплектуючих виробів і запасних частин до автомобілів, мотоциклів, автобусів (тощо), агрегатів і вузлів для транспортних засобів, машин та механізмів. Здійснено групування нормативно-правових актів України, які регулюють господарську діяльність та облік майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Встановлено, що, на відміну від обліку, аудиту чи державного фінансового контролю, питання організації та методики аналізу на нормативному рівні належним чином не врегульоване. Було б доцільно розробити рекомендації у формі положень чи інструкцій, які стосувалися б саме фінансового аналізу майнового потенціалу машинобудівного підприємства, визначали б еталонні показники коефіцієнтів, та мали рекомендаційний характер, що дозволить керівництву обирати найбільш доцільний для підприємства підхід.

4.Ефективне управління майновим потенціалом підприємства потребує використання теоретико-методологічного інструментарію, що дозволив би враховувати динамічність керованої системи і вплив зовнішнього середовища. Підходи до управління майновим потенціалом підприємства можна згрупувати таким чином: системний, функціональний, інтеграційний, ситуаційний, структурний, цільовий, процесний. Проведено класифікацію та надано характеристику інструментів управління ефективністю використання економічного потенціалу підприємства. Представлено інструменти, які можуть застосовуватися в процесі управління майновим потенціалом підприємства. Серед зазначеного класифікаційного переліку слід особливу увагу приділити інструментам аналітичного спрямування.

5.Організація і проведення фінансового аналізу майнового потенціалу суб'єкта господарювання базується на використанні зовнішньої та внутрішньої інформації, яка відображає кількісні та якісні характеристики

досліджуваного об'єкта. Якість інформації встановлюється шляхом відповідності певними критеріям: своєчасність, точність, порівнянність, повнота, доцільність, доступність, рентабельність та іншим. Результати дослідження інформаційного забезпечення аналізу майнового потенціалу представлено на відповідні схемі, що включає планово-прогнозні дані, обліково-звітні дані, нормативні-правові дані, статистичні та довідкові дані. Охарактеризовано стадії формування обліково-звітної інформації про майновий потенціал ТОВ «Український кардан». Досліджено аналітичні можливості бухгалтерського балансу для цілей управління майновим потенціалом. Встановлено об'єкти обліку, які досліджуються при проведенні фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства.

6. Формалізація фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства здійснюється шляхом побудови організаційно-інформаційної моделі. Запропоновано організаційно-інформаційну модель фінансового аналізу майнового потенціалу підприємства, яка є стислим відображенням аналітичного процесу щодо його мети і завдань, суб'єктів і об'єктів дослідження, системи показників, які дозволяють дослідити об'єкти, інформаційного забезпечення. Конкретизація складових моделі є підґрунтям для розробки методики фінансового аналізу майнового потенціалу.

7. Досліджено можливості вдосконалення облікового забезпечення аналізу майнового потенціалу підприємства, оскільки основний масив даних формується саме у системі бухгалтерського обліку, при чому, підприємство в змозі впливати на якість цього виду інформаційного забезпечення. ТОВ «Український кардан» здійснює облік на основі НП(С)БО. Однак, у контексті євроінтеграційних процесів, які пов'язані з підписанням та набуттям чинності Угоди про асоціацію України з ЄС, давно постало питання переходу вітчизняних підприємств на складання звітності за міжнародними стандартами з метою забезпечення уніфікованого, зрозумілого всім потенційним користувачам представлення фінансової інформації та її використання для різних цілей, зокрема, аналітичного опрацювання.

Підписання Асоціації з Європейським Союзом дає значні можливості щодо розвитку міжнародної торгівлі, надання різноманітних послуг на зовнішніх ринках, проведення науково-технічної, науково-виробничої діяльності в кооперації з іноземними суб'єктами, підготовки фахівців за кордоном. Тому, рекомендуємо ТОВ «Український кардан» розглянути можливість формування звітності саме за МСФЗ, оскільки вважаємо, що позитивно відобразиться на його розвитку та інвестиційній привабливості. Проведено порівняльний аналіз складу фінансової звітності підприємства відповідно до національних та міжнародних стандартів.

Досліджуючи особливості бухгалтерського обліку складових, які формують майновий потенціал підприємства, нами було виділено деякі проблемні моменти. Зокрема, це стосується такого різновиду активів як запаси підприємства. ТОВ «Український кардан» є підприємством машинобудівної галузі, що обумовлює дуже значну номенклатуру матеріальних цінностей. Це ускладнює облік, аналіз і контроль запасів, підвищує ризик незаконного їх привласнення та нецільового використання. Зважаючи на це, для проведення раціонального аналізу, контролю, запобігання помилок в обліку, попередження фактів пересортиці, запаси машинобудівного підприємства слід розділяти на більш дрібні групи, види з відображенням на відповідних субрахунках. З метою забезпечення детального фінансового аналізу та раціонального контролю за рухом запасів пропонуємо ТОВ «Український кардан» доповнити систему рахунків обліку запасів субрахунками першого та другого порядку, виокремлених з урахуванням вивчення номенклатури запасів, які фактично використовуються в діяльності підприємства. Сформовані пропозиції щодо обліку запасів як елемента майнового потенціалу, а також рекомендації щодо переходу підприємства на ведення обліку і складання звітності за МСФЗ сприятиме вдосконаленню інформаційного забезпечення аналізу.

8. При проведенні аналізу майнового потенціалу підприємства першочерговим є завдання організації аналітичного процесу. Встановлено

основні завдання та принципи, яких необхідно дотримуватися при організації аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Визначено етапи аналітичної роботи щодо організації аналізу майнового потенціалу ТОВ «Український кардан». Розглянуто різні форми організації аналізу на підприємстві та запропоновано ТОВ «Український кардан» делегувати виконання аналітичних функцій спеціалізованій компанії на умовах аутсорсингу. З одного боку, це забезпечить системність і постійний характер аналізу, і іншого боку – здешевить витрати на аналіз, оскільки така послуга коштуватиме дешевше, ніж утримання окремого підрозділу підприємства.

9. Динаміку ресурсного забезпечення ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр., який формує та визначає його майновий потенціал. ТОВ «Український кардан» здійснює свою діяльність на основі власного майна, а також майна, яке знаходиться у його користуванні. Майно підприємства формують основні засоби, грошові кошти, поточні фінансові інвестиції та інші оборотні і необоротні активи. Аналіз засвідчує тенденцію до скорочення загального обсягу ресурсів підприємства за 2013-2017 рр.: на 47981,0 тис. грн або -27,4%, з яких зменшення в обсязі -6880,0 тис. грн (-5,1%) припадає на 2016-2017 рр. Якщо аналізувати динаміку ресурсів ТОВ «Український кардан» за видами активів, то найбільше скорочення відбулося за оборотними активами: на 35027,0 тис. грн або 90,4%.

Аналізуючи структуру майнового потенціалу ТОВ «Український кардан» слід відмітити суттєве переважання частки необоротних активів, зокрема, у 2013 році вона становила 78%. Такий значний відсоток обумовлений господарською діяльністю підприємства, що полягає у виготовленні комплектуючих виробів і запасних частин до автомобілів, мотоциклів, автобусів, агрегатів і вузлів для транспортних засобів, машин і механізмів, і потребує наявності значної бази необоротних активів. Таким чином, необоротні активи, як засоби довгострокового користування в цілях господарської діяльності, визначальним чином впливають на формування та реалізацію майнового потенціалу ТОВ «Український кардан», тому саме їм

треба приділяти першочергову увагу. Необоротні активи на 90,5% сформовані основними засобами підприємства.

Структурний аналіз щодо оборотних активів ТОВ «Український кардан» за їх видами за 2013-2017 рр. засвідчив домінуючу частку у структурі оборотних активів поточних фінансових інвестицій, яка з 84,6% у 2013 році зменшилася до 42,1% у 2017 році. Цінним ресурсом ТОВ «Український кардан» є людський капітал. За останні 5 років трудові ресурси ТОВ «Український кардан» зазнали суттєвого скорочення. Паралельно зі зменшенням кількості працюючих та фонду оплати праці ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 рр., показник продуктивності праці зростає. Кількісним фактором, що обумовив ситуацію, є зменшення кількості працівників. Якісним фактором зростання продуктивності праці є те, що керівництво значну увагу приділяє навчанню персоналу.

10. Встановлено, що протягом 2016-2017 рр. ТОВ «Український кардан» отримує збиток та не досягає мети своєї діяльності. Проведений на основі фінансових результатів діяльності підприємства розрахунок показників рентабельності демонструє те, що господарська діяльність ТОВ «Український кардан» змінилася від прибуткової у 2013 р. до збиткової у 2016 та 2017 рр., а тому є неефективною і нерентабельною. Показники платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «Український кардан» засвідчили їх відхилення від еталонних норм. Це підкреслює нагальну необхідність підвищення ефективності використання майнового потенціалу, зокрема, за рахунок більш ефективного розміщення коштів для отримання і підвищення прибутку підприємства. Напрямки цього можуть полягати в оптимізації витрат підприємством та у зростанні доходів від реалізації послуг підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артџомова А. В. Процедура оцiнювання ресурсного потенцiалу пiдприємства [Електронний ресурс] / А. В. Артџомова, I. В. Артџомов // Системи обробки iнформацiї. - 2016. - Вип. 7. - С. 165-170. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/soi_2016_7_36
2. Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності навч. посiб. [Н.С. Барабаш] / за ред. Є.В. Мниха - К. : Київ. нац. торг.-екон.ун-т, 2005. – 395 с.
3. Бакунов О.О. Концептуальні основи управління економічною стійкістю торговельного підприємства : монограф. / О.О. Бакунов, О.В. Сергєєва; МОН, Донецький нац. університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. - 230 с.
4. Білай I. М. Роль інформаційних технологій у проведенні економічного аналізу фінансових ресурсів / I. М. Білай // Економічний вісник. - 2018. - № 6. - С. 116-119.
5. Біляченко О. Л. Класифікація інформаційних активів для потреб бухгалтерського обліку / О. Л. Біляченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 7(5). - С. 109-113.
6. Благоразумова О. В. Дослідження ресурсного потенцiалу підприємства як передумова оптимізації витрат у майбутньому [Електронний ресурс] / О. В. Благоразумова, Н. О. Бражняк, Т. В. Подобєд // Молодий вчений. - 2017. - № 10. - С. 787-791. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_180
7. Бутенко Г. Д. Сучасні підходи до визначення структури ресурсного потенцiалу підприємства [Електронний ресурс] / Г. Д. Бутенко // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2016. - № 1. - С. 44-47. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2016_1_10

8. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі: монограф. / Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Малюга, Н.І. Петренко; за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : ЖДТЕУ, 2004. – 564 с.
9. Бойко Н. І. Методи опису, аналізу та дослідження інформаційних потоків в торговельних підприємствах [Електронний ресурс] / Н. І. Бойко // Електротехнічні та комп'ютерні системи. - 2014. - № 13. - С. 91-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/etks_2014_13_13.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. – 1440 с.
11. Гандзюк О. В. Інформаційне та організаційно-методичне забезпечення аналізу фінансової звітності [Електронний ресурс] / О. В. Гандзюк // Інтелект XXI. - 2017. - № 2. - С. 236-241. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2017_2_35.
12. Гече С. Ф. Модель прогнозування фінансового стану підприємств на основі фінансових показників / С. Ф. Гече // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка. - 2014. - Вип. 1. - С. 162-164.
13. Гончар М. В. Обґрунтування структуризації ресурсного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / М. В. Гончар // Науковий вісник Полісся. - 2016. - Вип. 2. - С. 108-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2016_2_19
14. Гончар М. В. Сучасні аспекти управління ресурсним потенціалом підприємства [Електронний ресурс] / М. В. Гончар // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2016. - № 4. - С. 95-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2016_4_14
15. [Господарський кодекс України](#), прийн. Верховною Радою України від 16 січня 2003, № 436-4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

16. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Державний фінансовий аудит: методологія і організація : монограф. / Є.В. Мних [та ін.]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 319 с.
18. Дерій В. А. Економічні показники витрат підприємства та собівартості продукції в обліку, статистиці й аналізі / В. А. Дерій, С. Ю. Попіна // Облік і фінанси. - 2015. - № 2. - С. 15-21.
19. Дубовиков М. М. Застосування моделі інноваційної економіки для аналізу економічної діяльності найбільших корпорацій світу в 2013 році / М. М. Дубовиков // Часопис економічних реформ. - 2014. - № 1. - С. 11-18.
20. Дудар А. А. Аналіз та оптимізація структури капіталу з метою підвищення рівня фінансової стійкості підприємства / А. А. Дудар, О. М. Вакульчик // Молодий вчений. - 2018. - № 1(2). - С. 878-882.
21. Економіка: від А до Я: Понятійно-термінол. слов. // О.В. Куроченко, М.А. Копнов, В.П. Сладкевич та ін. – К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008. – 368 с.
22. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 3 // редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. - 952 с. 9.
23. Економічний енциклопедичний словник : [у 2 т.] [за ред. С.В. Мочерного]. – Л. : Світ, 2006. – Т.2. – 568 с.
24. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера // За ред. Р. Дяківа. – К.: Міжнародна економічна фундація, ТзОВ “Книгодрук”, 2000.– 704 с.
25. Закон України «[Про підприємництво](#)», прийнятий Верховною Радою УРСР від 07.02.1991 № 698-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
26. Кайнова Т.В. Шляхи оптимізації витрат на персонал / Т.В. Кайнова // Кримський економічний вісник. – 2013. – № 4 (05). – С. 67–69.

27. Кодекс цивільного захисту України: чинне законодав. зі змінами і доп., прийнятий Верховною Радою України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/law/show/5403-17>
28. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : монографія / Є.І. Мних та інші; за ред. Є.В. Мниха. – Київ: нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
29. Краснокутська Н.С. Потенціал торговельного підприємства: теорія та методологія дослідження: моногр. / Н.С. Краснокутська. – Харків: Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2010. – 247 с.
30. Крихівська Н. О. Підходи до визначення поняття "економічний потенціал підприємства" / Н. О. Крихівська // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Економіка. - 2013. - Вип. 21. - С. 44-47.
31. Кузенко Т. Б. Фінансово-економічний потенціал підприємства як основа його фінансового розвитку / Т. Б. Кузенко // Комунальне господарство міст. Сер. : Економічні науки. - 2015. - Вип. 119. - С. 45-48.
32. Кузьменко О. В. Організаційно-економічний механізм стратегічного управління ресурсним потенціалом підприємства / О. В. Кузьменко // Академічний огляд. - 2014. - № 1. - С. 110-115
33. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятий промышленности: формирование, оценка, управление : дис. ... д-ра экон. наук : 08.07.01 / Лапин Евгений Васильевич. – Сумы, 2006. – 432 с.
34. Лисецький А. С. Мультиплікатори витрат і зростання для балансознавства і маржинального аналізу / А. С. Лисецький, О. М. Паламарчук, Г. В. Чабан // Економічний вісник університету. - 2016. - Вип. 30(1). - С. 96-102.
35. Мазур В. А. Теоретичні передумови стратегічного аналізу протистояння підприємств-конкурентів / В. А. Мазур // Наукові праці МАУП. - 2016. - Вип. 1. - С. 234-238.

- 36.Мазур В. А. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів [Електронний ресурс] / В. А. Мазур, О. Ф. Томчук, Ю. Ю. Браніцький // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2017. - № 3. - С. 7-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_3_3
- 37.Маркіна І.А. Організаційно-економічний механізм управління інформаційним потенціалом підприємства / І. А. Маркіна, М. І. Сьомич, Д. В. Дячков // Економічний форум. - 2016. - № 2. - С. 175-181.
- 38.Марченко В. М. Взаємозв'язок понять потенціал підприємства, економічний, ресурсний та виробничий потенціали підприємства [Електронний ресурс] / В. М. Марченко, Н. О. Навроцький. // Ефективна економіка. - 2016. - № 10. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_10_6
- 39.Марченко В. М. Аналіз методів формування витрат у системі управління прибутковістю підприємства / В. М. Марченко, К. В. Прус // Бізнес Інформ. - 2016. - № 9. - С. 158-162.
- 40.Маршук Л. М. Моніторинг показників рівня використання ресурсно-фінансового потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Маршук // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2017. - Вип. 5(1). - С. 163-167. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_5\(1\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_5(1)_35)
- 41.Маршук Л. М. Науково-методичні підходи до оцінки рівня ресурсно-фінансового потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Маршук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2017. - Вип. 27(2). - С. 34-37. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_27\(2\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_27(2)_10)
- 42.Маршук Л. М. Теоретичні засади формування ресурсно-фінансового потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Л. М.

- Маршук // Молодий вчений. - 2016. - № 5. - С. 99-102. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_28
43. Митрофанов Г.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ Г.В. Митрофанов, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш. - К. : Київ. нац. торг. – екон.ун-т, 2002. – 301 с.
44. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підруч. / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац.торг.–екон.ун-т, 2014. – 536 с.
45. Навроцький Н.О. Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Н. О. Навроцький // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2017. - № 1(2). - С. 97-101. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1(2)_22)
46. Непран І. В. Підвищення ефективності фінансового контролю на підприємствах в Україні / І. В. Непран // Управління розвитком. - 2014. - № 2. - С. 5-7.
47. Никонович М.О. Організація та методика аудиту : навч. посіб. / М.О. Никонович, К.О.Редько, О.А. Юр'єва; за ред. Мниха. – К. : Київ. нац. екон. ун-т, 2006. – 472 с.
48. Паварущенко Т. О. Використання ретроспективного аналізу на етапі проектування для забезпечення якості програмного забезпечення / Т. О. Паварущенко // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. - 2014. - № 6. - С. 33-38.
49. Панасюк В.М. Методологія аналізу ресурсного потенціалу для забезпечення соціального розвитку регіону [Електронний ресурс] / В. М. Панасюк // Інтелект XXI. - 2018. - № 1. - С. 110-114. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_1_26
50. Парасій-Вергуненко І.М. Операційний аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства: комплексний підхід [Електронний ресурс] / І. М. Парасій-Вергуненко // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія :

- Економіка. - 2017. - Вип. 4. - С. 207-212. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2017_4_40
51. Поліщук В. Г. Прогнозування рядів економічної динаміки на фінансових ринках як метод фінансового інжинірингу / В. Г. Поліщук, А. М. Голас // Економічний форум. - 2014. - № 1. - С. 221-229.
52. [Податковий кодекс України](#), прийнятий Верховною Радою України від 2 грудня 2010 р. № 2755-6 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
53. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : чинне законодавство зі змін. і доп., прийнятий Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
54. Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій: чинне законодавство зі змінами і доп., прийнятий Верховною Радою України від 09.04.2004, № 1676-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15>
55. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій Аген. запобіг. банкрутству; Наказ, Методика від 23.02.1998 № 22 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>
56. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та [...] Аген. запобіг. банкрутству; Наказ, Методика від 27.06.1997 № 81. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>.
57. Про затвердження національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Міністерство фінансів України / Наказ, 07.02.2013 № 73. Режим доступу: - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

58. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Міністерство фінансів України / Наказ, 27 квітня 2000, № 92. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288->
59. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» Міністерство фінансів України / Наказ, 27 квітня 2000, № 93. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
60. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Міністерство фінансів України / Наказ, 27 квітня 2000, № 93. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
61. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні прийн. Верховною Радою України від 12 липня 2001р. № 2658-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
62. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу: чинне законодав. зі змінами і доп., прийн. Верховною Радою України від 09.12.2012, № 3023-III. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3023-14>
63. Петришина Н. С. Методичні основи аналізу фінансових результатів діяльності промислового підприємства / Н. С. Петришина, Ю. О. Кнець // Наука й економіка. - 2014. - Вип. 2. - С. 51-55.
64. Рзаєв Г. І. Економічний потенціал підприємства та теоретичне обґрунтування напрямів його оцінки / Г. І. Рзаєв // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 3(3). - С. 145-149.
65. Рибалко О. М. Нові підходи до класифікації та визнання нематеріальних активів як об'єкта бухгалтерського обліку / О. М. Рибалко, Д. М. Бондарев // Молодий вчений. - 2015. - № 12(2). - С. 145-149.

- 66.Росоха В.В. Теоретико-методичні засади формування, розвитку та оцінювання виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства / В.В. Росоха. К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 94 с.
- 67.Савицька О. М. Результати комплексного аналізу та оцінювання стійкості промислового підприємства в умовах формування концепції стійкого розвитку та управління витратами / О. М. Савицька, К. С. Заречна. // Ефективна економіка. - 2016. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_1_31.
- 68.Савченко В.Ф. Потенціал національної економіки України: моногр. / В.Ф. Савченко; Міністерство освіти і науки України, Чернігівський державний інститут економіки і управління. – Чернігів: ЧДІЕіУ, 2009. – 273 с.
- 69.Савченко М.В. Управління економічним потенціалом промислових підприємств : дис. ... к.е.н.: 08.06.01 / Савченко Марина Василівна - Харків, 2004. – 190 с.
- 70.Сахарцева І. І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України : навч. посіб. / І. І. Сахарцева. – К. : Кондор, 2003. – 614 с.
- 71.Скоробогата Л.В. Оцінка та технології обліку економічного потенціалу діяльності підприємств : дис. ... к.е.н.: 08.06.04 / Скоробогата Лариса Вікторівна; “Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України”. – Київ, 2005. – 220 с.
- 72.Семеняка Т. В. Методика аналізу ритмічності реалізації готової продукції / Т. В. Семеняка // Економічний форум. - 2014. - № 1. - С. 149-153.
- 73.Скрипник Г. О. Особливості фінансового планування в аграрних підприємствах / Г. О. Скрипник // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки. - 2014. - № 4. - С. 184-193.

74. Скиба Г. І. Діагностика фінансового стану як одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства / Г. І. Скиба. // Економіка. Управління. Інновації. - 2014. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_98.
75. Степура В. В. Удосконалення методичного інструментарію фінансового планування / В. В. Степура // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2014. - № 1. - С. 138-144.
76. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективн. монограф. у 2 т. / за ред. О.П. Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – Т. 1. – 358 с.
77. Талах Т. А. Особливості методики аналізу ефективності використання виробничого потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Т. А. Талах // Економічний форум. - 2017. - № 1. - С. 173-178. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_1_27
78. Терованесова О.Ю. Застосування виробничих функцій для оцінки та прогнозування ефективності використання ресурсно-діяльнісного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / О. Ю. Терованесова // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 12(2). - С. 38-46. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_12\(2\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_12(2)_8)
79. Труш Ю.Л. Напрями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / Ю. Л. Труш, О. В. Лісовська // Формування ринкових відносин в Україні. - 2016. - № 5. - С. 70-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_5_21
80. Ужва А. М. Удосконалення бухгалтерського обліку власного капіталу у сучасних умовах / А. М. Ужва, Я. В. Нікітіна // Агросвіт. - 2014. - № 22. - С. 80-84.

81. Устенко А. О. Система управління підприємством / А. О. Устенко // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Економіка. - 2014. - Вип. 10. - С. 96-103.
82. Фоменко А. В. Теоретичне обґрунтування практичних особливостей впровадження інноваційних методів стратегічного аналізу діяльності підприємства / А. В. Фоменко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. - 2014. - № 3. - С. 131–139.
83. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг. - екон. ун-т: 2010. – 412 с.
84. Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення: монограф. / Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова та ін. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015. – 416 с.
85. Хомяков В.І. Формування системи принципів економічного аналізу / А. О. Біленко // Управління розвитком. - 2014. - № 6. - С. 137-139.
86. Худик О.Б. Інформаційне забезпечення стратегічного фінансового аналізу [Електронний ресурс] / О. Б. Худик // Економіка та держава. - 2016. - № 11. - С. 93-97
87. Шабатура Т. С. Економічний потенціал підприємства: теоретичні аспекти / Т. С. Шабатура, Є. В. Голубков // Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. - 2014. - Вип. 75. - С. 91-97.
88. Шевчук Н. С. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства як фактор оптимізації бізнес-процесів [Електронний ресурс] / Н. С. Шевчук, О. М. Гайдаєнко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(1). - С. 301-305. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2016_1\(1\)_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2016_1(1)_51)
89. Julve V. M. Public financial reporting and audits: challenges and opportunities / V. M. Julve // ECA, Luxembourg. – 2016. – 145 p.
90. Myers P.S. Knowledge Management and Organizational Design / P.S. Myers // Boston, 1996. – 187 p.

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство ТОВ «Український кардан»	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія Україна	2013 12 31	
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за ЄДРПОУ	04820622
Вид економічної діяльності: торгівля	за КОАТУУ	8036600000
Середня кількість працівників: 219	за КОПФГ	230
Адреса, телефон: проспект Миру, 312, Чернігів, Чернігівська область	за КВЕД	43.1
Одиниця виміру: тис. грн		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2013 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801
001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	27	62
первісна вартість	1001	103	143
накопичена амортизація	1002	76	81
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4066	223
Основні засоби	1010	133312	136247
первісна вартість	1011	161667	185323
знос	1012	28355	49076
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	137405	136532
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1607	981
Виробничі запаси	1101	1346	583
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-

Товари	1104	261	398
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	531	729
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	51	121

у тому числі з податку на прибуток	1136	51	101
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	251795	731
Поточні фінансові інвестиції	1160	78110	32786
Гроші та їх еквіваленти	1165	4731	3317
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	35
Інші оборотні активи	1190	2342	32
Усього за розділом II	1195	339185	38732
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	476590	175264
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11750	11750
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	90497	90497
Резервний капітал	1415	1095	1095
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	29201	34999
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	132713	138341
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	200000	200000
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	200000	200000
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	668	668
товари, роботи, послуги	1615	1832	1283
розрахунками з бюджетом	1620	428	448
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	120	125
розрахунками з оплати праці	1630	274	322
за розрахунками з учасниками	1640	-	-
із внутрішніх розрахунків	1645	172	-

Поточні забезпечення	1660	136	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	140383	33905
Усього за розділом III	1695	143877	36923
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	476590	175264

Закінчення додатку А

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2013 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	29462	34789
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(26948)	(29766)
Валовий: прибуток	2090	2514	5023
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	392	437
Адміністративні витрати	2130	(7594)	(5329)
Витрати на збут	2150	(926)	(428)
Інші операційні витрати	2180	(457)	(56)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(6071)	(183)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	39334	67145
Інші доходи	2240	183854	652164
Фінансові витрати	2250	(26926)	(35901)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	(184659)	(662110)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5532	21115

збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	96	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5628	21115
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5628	21115

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	6356	8320
Витрати на оплату праці	2505	7779	8406
Відрахування на соціальні заходи	2510	2760	3297
Амортизація	2515	7232	10441
Інші операційні витрати	2520	2160	3110
Разом	2550	26287	33754

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
--------------	-----------	-------------------	------------------------------------

			року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Б

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство ТОВ «Український кардан»

Територія Україна

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності: торгівля

Середня кількість працівників: 217

Адреса, телефон: проспект Миру, 312, Чернігів, Чернігівська область

Одиниця виміру: тис. грн

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
2014 12 31	
за ЄДРПОУ	04820622
за КОАТУУ	8036600000
за КОПФГ	230
за КВЕД	55.10

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2014 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	62	60
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	143	143
накопичена амортизація	1002	81	83
Незавершені капітальні інвестиції	1005	223	219
Основні засоби			
первісна вартість	1010	136247	136232
знос	1011	185323	185323
	1012	49076	49091
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	136532	136292
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	981	802
Виробничі запаси	1101	583	456
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	398	345
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	729	894
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	121	138

у тому числі з податку на прибуток	1136	101	98
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	731	675
Поточні фінансові інвестиції	1160	32786	32979
Гроші та їх еквіваленти	1165	3317	3219
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	35	26
Інші оборотні активи	1190	32	56
Усього за розділом II	1195	38732	39590
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	175264	175882
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11750	11750
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	90497	90497
Резервний капітал	1415	1095	1095
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	34999	25529
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	138341	128871
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	200000	200765
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	200000	200765
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	668	456
товари, роботи, послуги	1615	1283	1234
розрахунками з бюджетом	1620	448	543
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	125	324
розрахунками з оплати праці	1630	322	111
за розрахунками з учасниками	1640	-	-
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-

Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	33905	44343
Усього за розділом III	1695	36923	47011
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	175264	175882

Закінчення додатку Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2014 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27988	29462
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25600)	(26948)
Валовий: прибуток	2090	2388	2514
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	372	392
Адміністративні витрати	2130	(7214)	(7594)
Витрати на збут	2150	(879)	(926)
Інші операційні витрати	2180	(434)	(457)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(5767)	(6071)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	37367	39334
Інші доходи	2240	174661	183854
Фінансові витрати	2250	(25579)	(26926)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(175426)	(184659)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5255	5532
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	91	96

Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5347	5628
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5347	5628

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	6038	6356
Витрати на оплату праці	2505	7390	7779
Відрахування на соціальні заходи	2510	2622	2760
Амортизація	2515	6870	7232
Інші операційні витрати	2520	2052	2160
Разом	2550	24973	26287

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток В

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

	КОДИ			
	Дата (рік, місяць, число)	2015	12	31
Підприємство ТОВ «Український кардан»	за ЄДРПОУ	04820622		
Територія Україна	за КОАТУУ	8036600000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	230		
Підприємство ТОВ «Український кардан»	за КВЕД	55.10		
Середня кількість працівників: 66				
Адреса, телефон: проспект Миру, 312, Чернігів, Чернігівська область				
Одиниця виміру: тис. грн				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	60	62
Нематеріальні активи	1000	60	62
первісна вартість	1001	143	143
накопичена амортизація	1002	83	81
Незавершені капітальні інвестиції	1005	219	223
Основні засоби	1010	136232	136247
первісна вартість	1011	185323	185323
знос	1012	49091	49076
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	136292	136532
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	802	981
Виробничі запаси	1101	456	583
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	345	398
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	894	729
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	138	121

у тому числі з податку на прибуток	1136	98	101
з нарахованих доходів	1140	-	
із внутрішніх розрахунків	1145	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	675	731
Поточні фінансові інвестиції	1160	32979	32786
Гроші та їх еквіваленти	1165	3219	3317
Готівка	1166	-	
Рахунки в банках	1167	-	
Витрати майбутніх періодів	1170	26	35
Інші оборотні активи	1190	56	32
Усього за розділом II	1195	39590	38732
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	175882	175264
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11750	11750
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	90497	90497
Резервний капітал	1415	1095	1095
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	25529	34999
Неоплачений капітал	1425	-	
Вилучений капітал	1430	-	
Усього за розділом I	1495	128871	138341
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	
Довгострокові кредити банків	1510	-	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	200765	
Довгострокові забезпечення	1520	-	
Цільове фінансування	1525	-	
Усього за розділом II	1595	200765	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	456	668
товари, роботи, послуги	1615	1234	1283
розрахунками з бюджетом	1620	543	448
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	324	125
розрахунками з оплати праці	1630	111	322
за розрахунками з учасниками	1640	-	172
із внутрішніх розрахунків	1645	-	

Поточні забезпечення	1660	-	
Доходи майбутніх періодів	1665	-	
Інші поточні зобов'язання	1690	44343	33905
Усього за розділом III	1695	47011	36923
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	
Баланс	1900	175882	175264

Закінчення додатку В

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2014 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	29462	27988
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(26948)	(25600)
Валовий: прибуток	2090	2514	2388
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	392	372
Адміністративні витрати	2130	(7594)	(7214)
Витрати на збут	2150	(926)	(879)
Інші операційні витрати	2180	(457)	(434)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(6071)	(5767)
Дохід від участі в капіталі	2200		-
Інші фінансові доходи	2220	39334	37367
Інші доходи	2240	183854	174661
Фінансові витрати	2250	(26926)	(25579)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(184659)	(175426)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5532	5255

збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	96	91
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5628	5347
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5628	5347

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	6356	6038
Витрати на оплату праці	2505	7779	7390
Відрахування на соціальні заходи	2510	2760	2622
Амортизація	2515	7232	6870
Інші операційні витрати	2520	2160	2052
Разом	2550	26287	24973

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
--------------	-----------	-------------------	------------------------------------

			року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Г

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство ТОВ «Український кардан»

Територія Україна

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності: торгівля

Середня кількість працівників: 25

Адреса, телефон: проспект Миру, 312, Чернігів, Чернігівська область

Одиниця виміру: тис. грн

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
2016 12 31	
за ЄДРПОУ	04820622
за КОАТУУ	8036600000
за КОПФГ	230
за КВЕД	43.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	62	55
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	143	143
накопичена амортизація	1002	81	88
Незавершені капітальні інвестиції	1005	223	83
Основні засоби	1010	136247	129655
первісна вартість	1011	185323	184651
знос	1012	49076	54996
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	136532	129793
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	981	274
Виробничі запаси	1101	583	274
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	398	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	729	469

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	121	23
у тому числі з податку на прибуток	1136	101	-
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	731	1502
Поточні фінансові інвестиції	1160	32786	1560
Гроші та їх еквіваленти	1165	3317	483
Готівка	1166	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	35	-
Інші оборотні активи	1190	32	59
Усього за розділом II	1195	38732	4370
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	175264	134163
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11750	11750
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	90497	90497
Резервний капітал	1415	1095	1095
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	34999	25877
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	138341	129219
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	668	-
товари, роботи, послуги	1615	1283	1870
розрахунками з бюджетом	1620	448	459
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	125	-
розрахунками з оплати праці	1630	322	-

за розрахунками з учасниками	1640	172	72-
Поточні забезпечення	1660	-	
Доходи майбутніх періодів	1665	-	
Інші поточні зобов'язання	1690	33905	2443
Усього за розділом III	1695	36923	4944
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	175264	134163

Закінчення додатку Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19186	29462
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(21471)	(26948)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	2285	-
Валовий: прибуток	2090	-	2514
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	220	392
Адміністративні витрати	2130	(6182)	(7594)
Витрати на збут	2150	(311)	(926)
Інші операційні витрати	2180	(259)	(457)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(8817)	(6071)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	39334
Інші доходи	2240	32749	183854
Фінансові витрати	2250	-	(26926)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(32820)	(184659)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	5532

збиток	2295	(8888)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	234	96
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	9122	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	5628
збиток	2355	(9122)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(9122)	5628

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	2310	6356
Витрати на оплату праці	2505	1914	7779
Відрахування на соціальні заходи	2510	584	2760
Амортизація	2515	5927	7232
Інші операційні витрати	2520	3896	2160
Разом	2550	14631	26287

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
--------------	-----------	-------------------	------------------------------------

			року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Д

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство ТОВ «Український кардан»

Територія Україна

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Підприємство ТОВ «Український кардан»

Середня кількість працівників: 20

Адреса, телефон: проспект Миру, 312, Чернігів, Чернігівська область

Одиниця виміру: тис. грн

КОДИ
Дата (рік, місяць, число) 2017 12 31
за ЄДРПОУ 04820622
за КОАТУУ 8036600000
за КОПФГ 230
за КВЕД 43.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	55	48
Нематеріальні активи	1000	55	48
первісна вартість	1001	143	87
накопичена амортизація	1002	88	39
Незавершені капітальні інвестиції	1005	83	68
Основні засоби	1010	129655	123462
первісна вартість	1011	184651	184695
знос	1012	54996	61233
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	129793	123578
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	274	221
Виробничі запаси	1101	274	221
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	469	366
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-

з бюджетом	1135	23	24
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1502	966
Поточні фінансові інвестиції	1160	1560	1560
Гроші та їх еквіваленти	1165	483	404
Готівка	1166	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	59	164
Усього за розділом II	1195	4370	3705
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	134163	127283
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11750	11750
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	90497	90497
Резервний капітал	1415	1095	1095
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	25877	20213
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	129219	123555
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1870	75
розрахунками з бюджетом	1620	459	630
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	3

за розрахунками з учасниками	1640	172	172
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2443	2848
Усього за розділом III	1695	4944	3728
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	134163	127283

Закінчення додатку Д

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12244	19186
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(17053)	(21471)
Валовий: прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(4809)	(2285)
Інші операційні доходи	2120	19	220
Адміністративні витрати	2130	(710)	(6182)
Витрати на збут	2150	(63)	(311)
Інші операційні витрати	2180	(151)	(259)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(5714)	(8817)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	50	32749
Фінансові витрати	2250	-	-
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	(32820)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(5664)	(8888)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	234

Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(5664)	(9122)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(5664)	(9122)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	1872	2310
Витрати на оплату праці	2505	882	1914
Відрахування на соціальні заходи	2510	200	584
Амортизація	2515	6832	5927
Інші операційні витрати	2520	151	3896
Разом	2550	9937	14631

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Ж

Таблиця Ж

Перелік рахунків для обліку запасів як складової майнового потенціалу

ТОВ «Український кардан» [авторська розробка]

Рахунки першого порядку 1	Рахунки другого порядку (субрахунки) 2	Рахунки третього порядку (субрахунки) 3
201 «Сировина та матеріали»	201.1. «Сировина та основні матеріали»	201.1.1 «Кабельнопровідникова продукція»
		201.1.2 «Металопродукція»
		201.1.3 «Пиломатеріали»
		201.1.4 «Пластмаса»
		201.1.5 «Скло»
		201.1.6 «Будівельні матеріали»
		201.1.7 «Труби металеві»
		201.1.8 «Хімікати»
		201.1.9 «Електроди»
		201.1.10 «Інші основні матеріали»
	201.2. «Допоміжні матеріали»	201.2.1 «Вироби скляні»
		201.2.2 «Лакофарбові матеріали»
		201.2.3 «Металовироби»
		201.2.4 «Гумовотехнічні вироби»
		201.2.5 «Сантехніка»
		201.2.6 «Пральні порошки, мило господарське»
		201.2.7 «Швейна фурнітура»
		201.2.8 «Електричні матеріали»
		201.2.9 «Інші допоміжні матеріали»
202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»	202.1 «Купівельні напівфабрикати»	202.1.1 «Лиття»
		202.1.2 «Поковки»
		202.1.3 «Штапування»
	202.2 «Комплектуючі вироби»	202.2.1 «Мотори»
		202.2.2 «Редуктори»
		202.2.3 «Трос»
203 «Паливо»	203.1 «Паливо та мастильні матеріали»	203.1.1 «Пальне та нафтопродукти»
		203.1.2 «Газ»
		203.1.3 «Мастильні матеріали»
		203.1.4 «Паливо тверде (дрова, вугілля, торф)»

1	2	3
204 «Тара та тарні матеріали»	204.1 «Тара, тарні матеріали, барабани»	204.1.1 «Барабани»
		204.1.2 «Бідони»
		204.1.3 «Бочки»
		204.1.4 «Мішки»
		204.1.5 «Склотара»
		204.1.6 «Ящики»
205 «Будівельні матеріали»	205.1 «Будівельні матеріали на складі підприємства»	205.1.1 «Конструкції і деталі на складі підприємства»
		205.1.2 «Обладнання на складі підприємства»
		205.1.3 «Комплектуючі вироби на складі»

1	2	3
	205.2 «Будівельні матеріали, передані підрядчику»	205.2.1 «Конструкції і деталі, передані підрядчику» 205.2.2 «Обладнання, передане підрядчику» 205.2.3 «Комплектуючі вироби, передані підрядчику»
	205.3 «Будівельні матеріали на об'єкті будівництва»	205.3.1 «Конструкції і деталі на об'єкті будівництва» 205.3.2 «Обладнання на об'єкті будівництва» 205.3.3 «Комплектуючі вироби на об'єкті будівництва»
207 «Запасні частини»	207.1 «Придбані чи виготовлені запасні частини»	207.1 «Авогума» 207.2 «Акумулятори» 207.3 «Вентилі» 207.4 «Втулки» 207.5 «Генератори» 207.6 «Клапани» 207.7 «Підшипники» 207.8 «Шестірни»
	207.2 «Обмінний фонд в ремонтних підрозділах»	207.1 «Авогума» 207.2 «Акумулятори» 207.3 «Вентилі» 207.4 «Втулки» 207.5 «Генератори» 207.6 «Клапани» 207.7 «Підшипники» 207.8 «Шестірни»

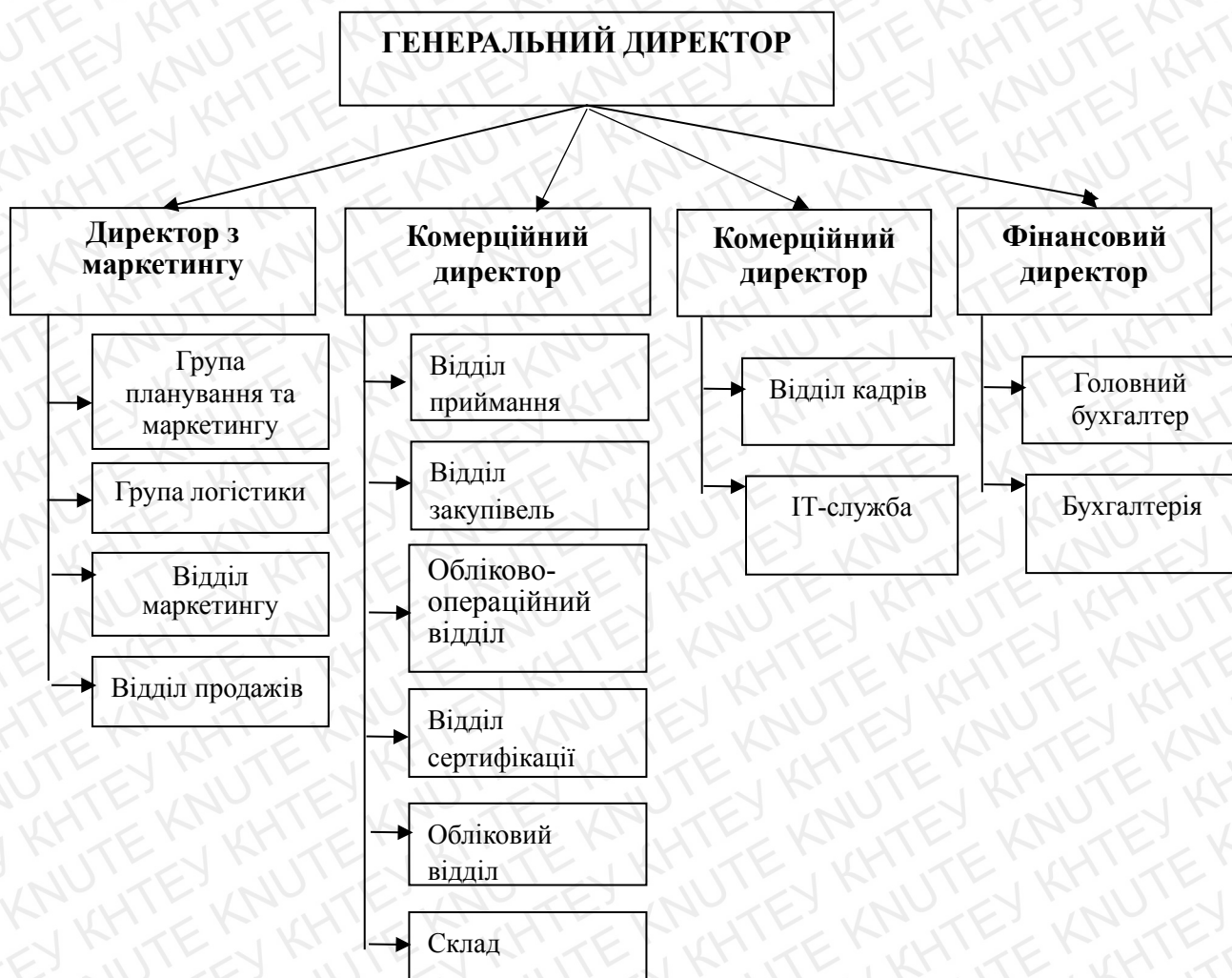

Рис. 3. Організаційна структура ТОВ «Український кардан»

Додаток К

Таблиця К

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «Український кардан» за 2013-2017 р.

тис. грн

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Чистий дохід від реалізації послуг	29462	19186	12244	-17218,0	-58,4	-6942,0	-36,2
2	Собівартість реалізованих послуг	26948	21471	17053	-9895,0	-36,7	-4418,0	-20,6
3	Валовий прибуток (збиток)	2514	0	(4809)	-7323,0	-291,3	-4809,0	-
4	Інші операційні доходи	392	220	19	-373,0	-95,2	-201,0	-91,4
5	Адміністративні витрати	7594	6182	710	-6884,0	-90,7	-5472,0	-88,5
6	Витрати на збут	926	311	63	-863,0	-93,2	-248,0	-79,7
7	Інші операційні витрати	457	259	151	-306,0	-67,0	-108,0	-41,7
8	Фінансовий результат від операційної діяльності	6071	(8817)	(5714)	-11785,0	-194,1	3103,0	-35,2
9	Інші фінансові доходи	39334	0	0	-39334,0	-100,0	0,0	-
10	Інші доходи	183854	3274	50	-183804,0	-100,0	-3224,0	-98,5
11	Фінансові витрати	26926	0	0	-26926,0	-100,0	0,0	-
12	Інші витрати	184659	32820	0	-184659,0	-100,0	-32820	-100,0
13	Фінансовий результат до оподаткування	5532	(8888)	(5664)	-11196,0	-202,4	3224,0	-36,3
14	Дохід (витрати) з податку на прибуток	96	234	0	-96,0	-100,0	-234,0	-100,0
15	Чистий фінансовий результат	5628	(9122)	(5664)	-11292,0	-200,6	3458,0	-37,9

Додаток Л

**Динаміка капіталу та зобов'язань ТОВ «Український кардан»
за 2013-2017 р.**

тис. грн

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення			
		2013	2016	2017	2017/2013		2017/2016	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	Зареєстрований (пайовий) капітал	11750	11750	11750	0	0	0	0
2	Додатковий капітал	90497	90497	90497	0	0	0	0
	Резервний капітал	1095	1095	1095	0	0	0	0
3	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	34999	25877	20213	-14786	-42,3	-5664	-21,9
4	Власний капітал, усього за р. I	138341	129219	123555	-14786	-10,7	-5664	-4,4
	Частка у пасивах, %	78,9	96,3	97,1	18,1	23,0	0,8	0,8
6	Інші довгострокові зобов'язання	200000	0	0	-200000	-100	0	-
9	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, усього за р. II	200000	0	0	-200000	-100	0	-
	Частка у пасивах, %	114,1	0	0	-114,1	-100	0,0	-
	Векселі видані	668	0	0	-668	-100	0	-
11	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1283	1870	75	-1208	-94,2	-1795	-95,9
12	за розрахунками з бюджетом	448	459	630	182	40,6	171	37,3
13	за розрахунками зі страхування	125	0	0	-125	-100	0	-
14	за розрахунками з оплати праці	322	0	3	-319	-99,1	3	-
	за розрахунками з учасниками	0	172	172	172	-	0	0
19	Інші поточні зобов'язання	33905	2443	2848	-31057	-91,6	405	16,6
20	Поточні зобов'язання і забезпечення, усього за р. III	36923	4944	3728	-33195	-89,9	-1216	-24,6
	Частка у пасивах, %	21,1	3,7	2,9	-18,1	-86,1	-0,8	-20,5
21	Пасив балансу, всього	175264	134163	127283	-47981	-27,4	-6880	-5,1